

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»**

**«ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ»**

ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ - ΜΔΟ 1743

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΡΤΙΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2019

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»**

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Δίκαιο και Οικονομία» με τίτλο «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή.

Όνοματεπώνυμο ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Ημερομηνία. 09/04/2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία αυτή μελετάται η πορεία των εσόδων και των εξόδων του Ελληνικού Συστήματος Δημόσιας Ασφάλισης για την επόμενη 30ετία και οι δυνατότητες επενδύσεων από μέρους του.

Στο πρώτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο μελετάται το θεωρητικό υπόβαθρο των επενδύσεων για πρόσωπα και οργανισμούς και η θεωρητική προσέγγιση των δυνατοτήτων επένδυσης από τους δημόσιους οργανισμούς, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το νομικό πλαίσιο λειτουργίας του εθνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης, ενώ στο τρίτο κεφάλαιο συγκετιμώνται τα συμπεράσματα των δύο προηγούμενων κεφαλαίων προκειμένου να αναδειχθούν οι θεωρητικές προσεγγίσεις των δυνατοτήτων επένδυσης εκ μέρους του ΕΦΚΑ, του καθολικού και αποκλειστικού φορέα δημόσιας ασφάλισης στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο μέρος και συγκεκριμένα στο τέταρτο κεφάλαιο δίδεται η μεθοδολογία της έρευνας η οποία συνίσταται στη μελέτη των δεδομένων που υπάρχουν σχετικά με την πορεία του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης και στην εκτίμηση των μελλοντικών στοιχείων που αφορούν την πορεία του συστήματος για την επόμενη 30ετία με βάση τη χρήση όλων των απαραίτητων περιορισμών και υποθέσεων.

Στο τρίτο μέρος, στο πέμπτο κεφάλαιο μελετάται η πορεία των εσόδων του συστήματος, που αφορούν κυρίως ασφαλιστικές εισφορές των απασχολούμενων, στο έκτο κεφάλαιο η πορεία των εξόδων του συστήματος για πληρωμή συντάξεων και λοιπών παροχών και στο έβδομο κεφάλαιο μελετάται η βιωσιμότητα του συστήματος με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων κεφαλαίων.

Στο τέταρτο μέρος, στο όγδοο κεφάλαιο μελετώνται οι διαφορετικές επενδυτικές επιλογές του εθνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης και οι ενδεχόμενες αποδόσεις τους, ενώ στο ένατο κεφάλαιο δίδονται παραδείγματα επενδύσεων που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει ο ΕΦΚΑ ως μοναδικός φορέας δημόσιας ασφάλισης.

Τέλος, καταλήγουμε σε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με την πορεία και τη βιωσιμότητα του Ελληνικού Συστήματος Δημόσιας Ασφάλισης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛΙΔΕΣ
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	III
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ	VII
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ	IX
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ	12
1.2 ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΕ ΕΝΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	14
1.3 ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΠΙΛΕΓΟΥΝ ΣΥΝΗΘΩΣ ΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	16
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	18
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19
2.1 Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ-ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	19
2.2 ΑΠΟ ΤΟ ΙΚΑ ΣΤΟΝ ΕΦΚΑ	20
2.3 ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	23
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	25
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΚΑΝΕΙ Ο ΕΦΚΑ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	26
3.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	26
3.1.1 ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	26
3.1.2 ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	27
3.1.3 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	27
3.2 ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΦΚΑ	28
3.2.1 ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΦΚΑ	28
3.2.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΦΚΑ	30
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	33
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	33
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	34
4.1 ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	34
4.2 ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	35
4.3 ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ	36
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	37
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	38
5.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΟΜΕΝΗΣ 30ΕΤΙΑΣ	38

5.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΣΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΑΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ	44
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 5 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	
6.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ	49
6.1.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΓΗΡΑΤΟΣ	52
6.1.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΧΗΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	56
6.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	60
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΞΟΔΩΝ	62
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 6 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	64
7.1 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	66
7.1.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	66
7.1.2 Ο ΛΟΓΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ	68
7.2 ΠΟΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΟΥΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	70
7.3 ΑΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΣΟΥΝ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	71
7.3.1 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	72
7.3.2 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	72
7.3.3 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	73
7.3.4 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ	74
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 7 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	74
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΠΡΟΤΙΝΟΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο: ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥΣ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	75
8.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	75
8.1.1. ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	76
8.1.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	76
8.1.3 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	77
8.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	78
8.2.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	78
8.2.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	78
8.3 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	80
8.4 ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ(ΣΕ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Κ.Τ.Λ.)	82
8.5 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ Ή ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΑΓΟΡΑ;	82
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	83
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 8 ^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	85
9.1 ΕΙΝΑΙ Ο ΕΦΚΑ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΠΡΟΒΕΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΣΤΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ	85

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ;	
9.2 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ	87
9.2.1 Η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ	87
9.2.2 Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	88
9.2.3 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ	89
9.2.4 Η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ	90
9.2.5 ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ;	90
9.3 ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΡΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΟΝ ΕΦΚΑ;	91
9.4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ	93
9.4.1 ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟ ΕΤΟΣ 2020 ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ	93
9.4.2 ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΜΕ ΔΑΝΕΙΣΜΟ(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ)	94
9.4.3 ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΕ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	95
9.5 ΕΚΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	97
9.6 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	98
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	99
ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ(ΕΠΙΛΟΓΟΣ)	101
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	103

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΑΡ.ΠΙΝΑΚΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΙΝΑΚΑ	ΣΕΛ.ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ 1	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018	39
ΠΙΝΑΚΑΣ 2	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	40
ΠΙΝΑΚΑΣ 3	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011	41
ΠΙΝΑΚΑΣ 4	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011	41-42
ΠΙΝΑΚΑΣ 5	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΠΑΣΧ/ΝΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011	43
ΠΙΝΑΚΑΣ 6	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΣΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	43
ΠΙΝΑΚΑΣ 7	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30 ΕΤΙΑ	44
ΠΙΝΑΚΑΣ 8	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΚΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	45-46
ΠΙΝΑΚΑΣ 9	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30 ΕΤΙΑ	47-48
ΠΙΝΑΚΑΣ 10	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018-ΜΑΡΤΙΟΣ 2018	50-51
ΠΙΝΑΚΑΣ 11	ΕΥΡΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΠΟΣΩΝ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝ. ΠΕΡΙΟΔΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018	51
ΠΙΝΑΚΑΣ 12	ΠΛΗΘΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018	53
ΠΙΝΑΚΑΣ 13	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	54
ΠΙΝΑΚΑΣ 14	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΓΗΡΑΤΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30 ΕΤΙΑ	55
ΠΙΝΑΚΑΣ 15	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΜΕΣΑ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΓΗΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	55-56
ΠΙΝΑΚΑΣ 16	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΗΡΕΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011 ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	57
ΠΙΝΑΚΑΣ 17	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΧΗΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΟΣΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΧΗΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΑΡΤΙΟΣ 2018	58
ΠΙΝΑΚΑΣ 18	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΒΑΛΕΙ Ο ΕΦΚΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΗΡΕΙΑΣ	59-60
ΠΙΝΑΚΑΣ 19	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΤΕΩΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2002-2011	61
ΠΙΝΑΚΑΣ 20	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ	62-63
ΠΙΝΑΚΑΣ 21	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΕΤΗΣΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	64-65
ΠΙΝΑΚΑΣ 22	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ 3 ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ	69
ΠΙΝΑΚΑΣ 23	ΤΙΜΕΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΗΣ ΧΡΥΣΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΚΑΘΕ ΕΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2009-2018	79-80

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

Πλήρης Τίτλος Ακρωνυμίου

Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών
Αναγκαστικός Νόμος
Ταμείο Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδος
Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών και Εργολάβων Δημοσίων Έργων
Ταμείο Συντάξεων και Ασφάλισης Υγειονομικών
Ταμείο Ασφάλισης και Παροχών Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών
Ελλάδος
Ναυτικό Αμομαχικό Ταμείο
Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών
Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
Προεδρικό Διάταγμα
Βασιλικό Διάταγμα
Ειδικός Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών
Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών
Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου
Αθηνών-Πειραιώς
Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος
Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Τράπεζας της Ελλάδος
Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων
Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η
ΕΘΝΙΚΗ»
Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ελληνικής Τράπεζας
Βιομηχανικής Ανάπτυξης
Οργανισμός Ασφάλισης Προσωπικού Δημόσιας Επιχείρησης
Ηλεκτρισμού
Ταμείο Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων
Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού και Επικουρικής Ασφάλισης
Προσωπικού Ιπποδρομιών
Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Ηλεκτροτεχνιτών Ελλάδος
Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιρειών Τιμέντων
Νόμος Διάταγμα
Διοικητικό Συμβούλιο
Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας
Ελληνική Στατιστική Αρχή
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης
Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
European Stability Mechanism – Ευρωπαϊκός Μηχανισμός
Σταθερότητας
Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Ακρωνύμιο

Ε.Φ.Κ.Α.
Ι.Κ.Α.
Ε.Τ.Α.Μ.
Α.Ν.
Τ.Ε.Β.Ε.
Ο.Γ.Α.
Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.
Τ.Σ.Α.Υ.
Τ.Α.Π.-Ο.Τ.Ε.

Ν.Α.Τ.
Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.
Φ.Ε.Κ.
Π.Δ.
Β.Δ.
Ε.Τ.Ε.Α.Μ.
Τ.Ε.Α.Μ.
Τ.Σ.Π.-Η.Σ.Α.Π.

Τ.Σ.Π.-Ε.Τ.Ε
Τ.Σ.Π.-Α.Τ.Ε.
Τ.Σ.Π.-Τ.Ε.
Τ.Ε.Α.Δ.Υ.
Τ.Α.Π.Α.Ε.-Ε

Τ.Α.Π.-Ε.Τ.Β.Α.

Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η.

Τ.Α.Ξ.Υ.
Τ.Α.Π.-Ε.Α.Π.Ι.

Τ.Ε.Α.Η.Ε.
Τ.Ε.Α.Π.Ε.Τ.
Ν.Δ.
Δ.Σ.
Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.
Ε.Ο.Π.Υ.Υ.
ΕΛΣΤΑΤ
Η.ΔΙ.Κ.Α.
Ε.Κ.ΑΣ.
Ο.Δ.ΔΗ.Χ.
Η.Π.Α.
Ε.Σ.Μ.

Ο.Α.Ε.Δ.
Ο.Ε.Κ.

Οργανισμός Εργατικής Εστίας	Ο.Ε.Ε.
Εταιρία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης	Ε.Δ.Ε.Κ.Τ.-Α.Ε.Π.Ε.Υ.
Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	
Εταιρία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ε.Π.Ε.Υ.
Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	Φ.Κ.Α.
Ομοσπονδία Εργαζομένων Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος	Ο.Μ.Ε.-Ο.Τ.Ε.
Αμοιβαίο Κεφάλαιο	Α/Κ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από το πιο πολυσυζητημένα θέματα των τελευταίων δεκαετιών είναι το θέμα της δημόσιας ασφάλισης. Το Ελληνικό Σύστημα Δημόσιας Ασφάλισης ήταν οργανωμένο μέχρι το 2016 , στη βάση της λογικής «ένας ασφαλιστικός φορέας για κάθε επαγγελματικό κλάδο». Με βάση αυτόν τον τρόπο οργάνωσης , υπήρχε πληθώρα ασφαλιστικών φορέων , ενώ ο κάθε φορέας είχε δικό του κανονισμό ασφάλισης , συνταξιοδότησης και παροχών. Κύριος φορέας ασφάλισης ήταν το ΙΚΑ , στο οποίο ασφαλιζόταν σχεδόν όλοι οι εργαζόμενοι με μορφή εξαρτημένης απασχόλησης.

Από 1/1/2017 όλοι οι ασφαλιστικοί φορείς του Δημοσίου εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ , ένα νέο φορέα , ο οποίος είναι πολλά υποσχόμενος και αναμένεται να αποτελέσει τον μοναδικό ασφαλιστικό φορέα του Δημοσίου με ενιαίο κανονισμό ασφάλισης , συνταξιοδότησης και παροχών.

Έσοδα του ΕΦΚΑ θα αποτελούν οι κάθε είδους ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων, εργοδοτών , αυτοαπασχολούμεμων , αγροτών κ.ο.κ. , ενώ τα έξοδα του θα αφορούν συντάξεις και άλλες παροχές ασθενείας κτλ με βάση τους κανονισμούς ασφάλισης των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικών ταμείων , οι οποίοι θα ενσωματωθούν στον ενιαίο κανονισμό ασφάλισης.

Το διαχρονικό πρόβλημα του Ελληνικού Συστήματος Δημόσιας Ασφάλισης είναι το γεγονός ότι εδώ και αρκετές δεκαετίες , τα έσοδα δεν επαρκούν για την κάλυψη των εξόδων και είναι αναγκαία σε κάθε στιγμή η άντληση κονδυλίων από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Με βάση αυτά τα δεδομένα , κάθε επένδυση των εσόδων του ασφαλιστικού συστήματος για μελλοντική χρήση ήταν απαγορευτική , με συνέπεια να δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος , ο οποίος έχει οδηγήσει το Ελληνικό Ασφαλιστικό Σύστημα σε κατάρρευση. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι αν σε κάποια στιγμή σταματήσει ο κρατικός προϋπολογισμός να τροφοδοτεί το σύστημα δημόσιας ασφάλισης , την επόμενη αμέσως στιγμή δε θα υπάρχει η δυνατότητα πληρωμής συντάξεων και παροχών.

Αυτό βέβαια δεν ισχύει για το σύνολο , αλλά για την πλειονότητα των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικών ταμείων. Πολλά ασφαλιστικά ταμεία , είχαν και έχουν ακόμη μέχρι σήμερα που δεν έχει ολοκληρωθεί η μετάβαση στο νέο φορέα ασφάλισης , τη δυνατότητα να

επενδύσουν τα έσοδα τους και πολλές φορές έχουν επενδύσει σε διάφορα χρηματοοικονομικά και μη προϊόντα. Βεβαία ο καλύτερος λόγος εσόδων προς έξοδα που είχαν κάποια από τα ταμεία , δεν διοχετευόταν προς τις επενδύσεις αλλά διοχετευόταν συνήθως σε καλύτερες συνταξιοδοτικές και λοιπές παροχές.

Με βάση τα προαναφερόμενα , η ένταξη όλων των ασφαλιστικών ταμείων στον ΕΦΚΑ μπορεί να επιτρέψει , υπό προϋποθέσεις , την επένδυση μέρους των εσόδων με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να καλυφθούν οι μελλοντικές ανάγκες κυρίως για συντάξεις.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθούν οι δυνατότητες επένδυσης των εσόδων του Ελληνικού Συστήματος Δημόσιας Ασφάλισης , αποκλειστικό φορέα του οποίου αποτελεί ο ΕΦΚΑ , αφού πρώτα εκτιμηθούν τα έσοδα και τα έξοδα του νέου αυτού ασφαλιστικού φορέα. Χρήσιμα εργαλεία στη μελέτη αυτή θα αποτελέσουν , η μελέτη των εσόδων και εξόδων του κυριότερου φορέα εκ των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικών , δηλαδή του ΙΚΑ για τη δεκαετία 2002-2011 , ώστε να μπορεί να γίνει η εκτίμηση των εσόδων και εξόδων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία(αρχής γενομένης από 2020). Επίσης , θα χρησιμοποιηθούν τα όποια στοιχεία υπάρχουν από τους λοιπούς εντασσόμενους φορείς , ώστε τα συμπεράσματα στα οποία θα καταλήξουμε να είναι όσο το δυνατόν πιο ασφαλή.

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί , ότι η παρούσα εργασία αποτελεί μια θεωρητική κατά κύριο λόγο μελέτη , με την έννοια του επιχειρείται η στατική μελέτη και εκτίμηση δεδομένων και όχι η ακριβής μελέτη και εκτίμηση με τη χρήση μοντέλων. Αυτό συμβαίνει γιατί τα δεδομένα της ασφάλισης αλλάζουν συνεχώς και επειδή τα θέματα της ασφάλισης αποτελούν θέματα που απασχολούν τις εκάστοτε κυβερνήσεις , οι οποίες σπεύδουν να αλλάξουν την ασφαλιστική νομοθεσία προς την πλευρά που θεωρούν καλύτερη. Συνεπώς , όποια μελέτη και να γίνει , δε μπορεί να καταλήξει σε ασφαλή συμπεράσματα , αφού δε μπορεί να γίνει η πρόβλεψη για τους νόμους που θα ισχύουν στο μέλλον.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο Κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε θεωρητικά την έννοια του χαρτοφυλακίου επενδύσεων , τους τρόπους και τις αρχές βάσει των οποίων αυτό διαμορφώνεται καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων. Στη συνέχεια θα μελετήσουμε τις ιδιαίτερες συνθήκες που οδηγούν στην επιλογή συγκεκριμένων ειδών επενδύσεων από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και τέλος θα δούμε τα είδη επενδύσεων που επιλέγουν συνήθως οι ασφαλιστικοί οργανισμοί.

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ

Συχνά ακούμε αρκετούς πολίτες να αναφέρονται σε επενδύσεις και χαρτοφυλάκια επενδύσεων , χωρίς πολλές να γνωρίζουν τι είναι ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων και από τι μπορεί να αποτελείται.

Ένας σύντομος ορισμός , ο οποίος μπορεί να δοθεί στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων είναι ότι αυτό αποτελεί ένα μείγμα χρηματοοικονομικών και μη προϊόντων , από τα οποία κάθε ένα μπορεί να αποτελέσει από μόνο του αυτοτελή επένδυση. Σε ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων μπορεί να συναντήσουμε αμοιβαία κεφάλαια , μετοχές , καταθέσεις , ακίνητα , αυτοκίνητα , έργα τέχνης κ.ο.κ. , ανάλογα με το προφίλ και τις επιλογές του κάθε επενδυτή.

Αυτό που ονομάσαμε προφίλ του κάθε επενδυτή είναι ο ουσιαστικότερος παράγοντας που συντελεί στη δημιουργία του κάθε χαρτοφυλακίου και αναφέρεται στον κίνδυνο που δέχεται να αναλάβει ο κάθε επενδυτής προκειμένου να λάβει την απόδοση της κάθε επένδυσής του. Κίνδυνος και απόδοση συνδέονται πάντα ανάλογα , κάθε φορά δηλαδή που αυξάνεται ο

κίνδυνος αυξάνει και η απόδοση και κάθε φορά που μειώνεται ο κίνδυνος μειώνεται και η απόδοση.

Θέλοντας να ταξινομήσουμε τους επενδυτές ανάλογα με την στάση τους απέναντι στον κίνδυνο και στα προϊόντα που ενδεχομένως θα μπορούσαν να επενδύσουν , έχουμε τους επενδυτές που αγαπούν τον κίνδυνο(risk lovers) , οι οποίοι θα μπορούσαν να επενδύσουν σε μετοχές που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο ή σε ομόλογα εταιρειών με χαμηλή πιστολιππητική ικανότητα , επενδύσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται συνήθως από μεγάλο κίνδυνο αλλά ταυτόχρονα και από μεγάλες αποδόσεις και τους επενδυτές οι οποίοι αποστρέφονται τον κίνδυνο(risk aversers) , οι οποίοι θα επέλεγαν να επενδύσουν σε καταθέσεις ή σε ακίνητα , θυσιάζοντας την απόδοση προκειμένου να μην αναλάβουν επιπλέον κίνδυνο. Ανάμεσα σε αυτές τις κατηγορίες επενδυτών βρίσκονται και οι risk neutral επενδυτές , οι οποίοι είναι αδιάφοροι απέναντι στον κίνδυνο που παρουσιάζει η κάθε επένδυση.

Βασικός σκοπός δημιουργίας ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων είναι η διαφοροποίηση των επενδύσεων με τέτοιον τρόπο ώστε ο κάθε επενδυτής να επιτύχει την απόδοση που επιθυμεί ανάλογα με τον κίνδυνο που είναι διατεθειμένος να αναλάβει , τον οποίο κίνδυνο σε κάθε περίπτωση προσπαθεί να τον ελαχιστοποιήσει , είτε είναι risk averse επενδυτής , είτε risk lover.

Η κάθε επένδυση που επιλέγεται να αποτελέσει στοιχείο του χαρτοφυλακίου επενδύσεων κάθε επενδυτή , επιλέγεται σε τέτοιες ποσότητες έτσι ώστε ο επενδυτής να επιτύχει τη μεγαλύτερη δυνατή απόδοση ελαχιστοποιώντας τον κίνδυνο , με δεδομένη τη στάση του απέναντι στον κίνδυνο. Η επιλογή των επενδυτικών προϊόντων που θα αποτελέσουν στοιχεία του χαρτοφυλακίου επενδύσεων ενός επενδυτή , είναι πολύπλοκη και επίπονη διαδικασία και για το λόγο αυτό η δουλειά του συμβούλου επενδύσεων είναι από τις πιο σημαντικές στο χώρο των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στις μέρες μας.

Όπως προαναφέραμε , ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων μπορεί να περιέχει επενδυτικά προϊόντα όπως μετοχές εισηγμένων και μη εταιρειών , καταθέσεις όψεως, προθεσμίας, ταμειυτηρίου κ.ο.κ. , επενδύσεις σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων(τα αμοιβαία κεφάλαια αποτελούν και από μόνα τους χαρτοφυλάκια επενδύσεων) , επενδύσεις στην αγορά ακινήτων, επενδύσεις στην αγορά και μεταπώληση αυτοκινήτων(όχι συνηθισμένο) ,

επενδύσεις σε χρυσό και άλλα πολύτιμα μέταλλα , επενδύσεις σε προϊόντα συνδεδεμένα με ορυκτό πλούτο ή πρώτες ύλες(π.χ. πετρέλαιο , φυσικό αέριο , σιτάρι) , επενδύσεις σε έργα τέχνης , όπως πίνακες ζωγραφικής και γλυπτά , επενδύσεις σε πνευματικά δικαιώματα(υπάρχουν νομικοί περιορισμοί που συνήθως καθιστούν τέτοιου είδους επενδύσεις αδύνατες) και γενικά ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων μπορεί να περιλαμβάνει οποιοδήποτε προϊόν ενσωματώνει αξία(υλικό ή άυλο) και δύναται να αποτελέσει επένδυση.

1.2 ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΕ ΕΝΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Κάθε χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αποτελείται από ένα σύνολο επενδυτικών προϊόντων , από τα οποία κάθε ένα έχει διαφορετική απόδοση και διαφορετικό κίνδυνο. Η απόδοση του κάθε επενδυτικού προϊόντος είναι συνάρτηση του κινδύνου που αυτό εμπεριέχει , ο οποίος κίνδυνος αναφέρεται στην πιθανότητα ο επενδυτής να υποστεί απώλεια του εισοδήματός του επιλέγοντας να επενδύσει στο προϊόν αυτό.

Καθώς η απόδοση είναι συνάρτηση του κινδύνου του κάθε επενδυτικού προϊόντος , τον κίνδυνο μπορούμε εύκολα να τον μετρήσουμε με την απόδοση του κάθε επενδυτικού προϊόντος. Έτσι υψηλή απόδοση σημαίνει και υψηλό κίνδυνο , ενώ χαμηλή απόδοση σημαίνει χαμηλό κίνδυνο.

Η μέτρηση του κινδύνου στη χρηματοοικονομική λογική και ορολογία γίνεται με την αναφορά στην απόδοση της κάθε επένδυσης. Στη διαχείριση ενός χαρτοφυλακίου όμως , όπου στόχος είναι η μεγιστοποίηση της απόδοσης και η ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση του κινδύνου , ο κίνδυνος είναι σκόπιμο να ποσοτικοποιηθεί μέσω στατιστικών μοντέλων.

Δεν είναι σκόπιμο να αναφέρουμε τα μοντέλα αυτά , καθώς με τον τρόπο αυτό θα ξεφύγουμε από τα πλαίσια της παρούσας έρευνας. Θα πρέπει όμως να αναφέρουμε ότι ο κίνδυνος ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων είναι το σταθμικό άθροισμα των κινδύνων των επιμέρους επενδυτικών προϊόντων που αποτελούν το χαρτοφυλάκιο , με σταθμίσεις τη συμμετοχή του κάθε επενδυτικού προϊόντος στο χαρτοφυλάκιο εκφρασμένη σε τρέχουσα αξία ως ποσοστό της συνολικής τρέχουσας αξίας του χαρτοφυλακίου.

Ομοίως , η προσδοκώμενη απόδοση ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων είναι το σταθμικό άθροισμα των επιμέρους προσδοκώμενων αποδόσεων των συμμετεχόντων στο

χαρτοφυλάκιο επενδυτικών προϊόντων , με σταθμίσεις τη συμμετοχή του κάθε προϊόντος σε αυτό εκφρασμένη σε τρέχουσα αξία ως προς τη συνολική τρέχουσα αξία του χαρτοφυλακίου.

Όπως γίνεται εύκολα κατανοητό τόσο ο κίνδυνος όσο και η απόδοση του χαρτοφυλακίου , μεταβάλλονται συνεχώς και έτσι είναι απαραίτητη η από μέρους των επενδυτικών συμβούλων συνεχής παρακολούθηση της μεταβολής της απόδοσης , του κινδύνου και της τρέχουσας αξίας του χαρτοφυλακίου , αλλά και η συνεχής παρακολούθηση των συνθηκών και γεγονότων που δύνανται να επηρεάσουν τον κίνδυνο και την απόδοση της κάθε επενδυτικής επιλογής και συνεπώς του χαρτοφυλακίου.

Επίσης , σε κάθε στιγμή μπορεί να είναι αναγκαία η οποιαδήποτε αλλαγή στα συστατικά στοιχεία ενός χαρτοφυλακίου , καθώς η δυναμική μεταβολή του κινδύνου και της απόδοσης μπορεί να αλλοιώσει τη μορφή του χαρτοφυλακίου. Έτσι μπορεί να επιλεγθεί η επένδυση σε νέα προϊόντα , η ρευστοποίηση της επένδυσης σε κάποια άλλα ή απλά η αλλαγή στις ποσότητες που επενδύονται σε κάθε επενδυτικό προϊόν. Όπως προαναφέραμε, η όποια επιλογή γίνεται έχει να κάνει με τη στάση που έχει ο κάθε επενδυτής απέναντι στον κίνδυνο και με τα προϊόντα στα οποία επιλέγει να επενδύει.

Η καλύτερη διαφοροποίηση του κινδύνου ενός χαρτοφυλακίου μπορεί να γίνει και με την επένδυση ταυτόχρονα σε δύο ή περισσότερα επιμέρους χαρτοφυλάκια επενδύσεων, τα οποία θα επενδύουν σε διαφορετικά μεταξύ τους επενδυτικά προϊόντα.

Η χαμηλή συσχέτιση μεταξύ των αποδόσεων και κινδύνων των επιμέρους επενδυτικών προϊόντων που συμμετέχουν σε ένα χαρτοφυλάκιο αποτελεί το κλειδί για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου επενδύσεων. Αυτό μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητό , εάν υποθέσουμε ότι μια απρόσμενη αλλαγή πολιτικών συνθηκών αυξάνει τον κίνδυνο , άρα και την απόδοση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και μειώνει την τρέχουσα αξία(άρα αυξάνει την απόδοση σε συνέπεια αύξησης του κινδύνου) των μετοχών των ελληνικών τραπεζών. Αν ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αποτελείται αποκλειστικά και μόνον από ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και μετοχές ελληνικών τραπεζών , τότε ο κίνδυνος του θα αυξηθεί υπέρμετρα και άρα και η απόδοσή του. Αυτό μπορεί να είναι καλό για έναν risk lover επενδυτή , θα είναι όμως καταστροφικό για έναν risk averse επενδυτή.

Σ'αυτό το σημείο πρέπει να σημειώσουμε ότι είναι δύσκολο για έναν επενδυτή , όσο ενημερωμένος και να είναι , να παρακολουθήσει την πορεία του κάθε προϊόντος που συμμετέχει στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεών του , εκτός και αν αυτό είναι το επάγγελμά του. Για το λόγο αυτό έχουν δημιουργηθεί μεγάλες εταιρείες συμβούλων επενδύσεων , οι οποίες παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο την κάθε μεταβολή και είναι σε θέση να αλλάξουν άμεσα τη μορφή του κάθε χαρτοφυλακίου επενδύσεων ώστε αυτό να αντανακλά τις επιθυμίες και τις προσδοκίες του επενδυτή. Σημαντικά εργαλεία που βοηθούν προς αυτό την κατεύθυνση , είναι κατοχή στο χαρτοφυλάκιο των εταιρειών αυτών πληθώρας διαφορετικών επενδυτικών προϊόντων , η δυνατότητα που έχουν οι εταιρείες αυτές να διαπραγματεύονται με εύκολο και γρήγορο τρόπο στις διάφορες επενδυτικές αγορές , η κατοχή και διαχείριση παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που μπορούν να αντισταθμίσουν τον όποιο επενδυτικό κίνδυνο και πολλά άλλα.

Συνοψίζοντας , η διαχείριση του κινδύνου και άρα και της απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων αποτελεί μια συνεχή διαδικασία , η οποία λαμβάνει υπόψιν της στοιχεία του ίδιου του χαρτοφυλακίου , άλλα στοιχεία και γεγονότα που μπορούν να επηρεάσουν την απόδοση και τον κίνδυνο του χαρτοφυλακίου , στοιχεία που αφορούν στον προφίλ του επενδυτή κ.α.. Βασικός στόχος της δυναμικής αυτής διαδικασίας είναι η μεγιστοποίηση της απόδοσης του χαρτοφυλακίου με το μικρότερο δυνατό κίνδυνο και αυτό επιτυγχάνεται μέσω της διαφοροποίησης , της επένδυσης δηλαδή σε επενδυτικά προϊόντα που εμφανίζουν χαμηλή συσχέτιση μεταξύ τους. Η διαχείριση του κινδύνου ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων μπορεί να γίνει ασφαλέστερα και ευκολότερα από εταιρείες που ασχολούνται με ακριβώς αυτό το αντικείμενο.

1.3 ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΠΙΛΕΓΟΥΝ ΣΥΝΗΘΩΣ ΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Οι Ασφαλιστικοί οργανισμοί , οι οργανισμοί δηλαδή που κύριο σκοπό έχουν την ασφάλιση των προσώπων ή των αγαθών έναντι ενός συμφωνημένου ασφαλιστρού είναι επενδυτές οι οποίοι κατά κύριο λόγο απεχθάνονται τον κίνδυνο. Η έννοια της ίδιας της ασφάλισης είναι αντίθετη σε κάθε είδους δυναμική επένδυση , καθώς η ασφάλιση εμπεριέχεται στην ευρύτερη σφαίρα της προστασίας και της προνόησης για τις απρόβλεπτες αρνητικές εκφάνσεις του μέλλοντος.

Οι επενδύσεις τις οποίες επιλέγουν επομένως οι ασφαλιστικοί οργανισμοί είναι στη μεγάλη πλειοψηφία τους επενδύσεις χαμηλού κινδύνου και άρα και χαμηλής απόδοσης. Τέτοιες επενδύσεις μπορεί να είναι επενδύσεις σε ακίνητα , σε χρηματοοικονομικά προϊόντα άμεσα ρευστοποιήσιμα , σε αμοιβαία κεφάλαια χαμηλού κινδύνου κ.α..

Η διαμόρφωση του χαρτοφυλακίου επενδύσεων ενός ασφαλιστικού οργανισμού έχει στόχο τη μεγιστοποίηση της απόδοσης , τη στιγμή που σχεδόν όλα τα προϊόντα που επιλέγονται για να απαρτήσουν το χαρτοφυλάκιο είναι χαμηλού κινδύνου. Αυτό είναι ένα αρκετά δύσκολο εγχείρημα και απαιτεί επίπονη προσπάθεια για να επιτευχθεί. Ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των ασφαλιστικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην ασφάλιση των προσώπων για σύνταξη , απαιτεί μεγάλη προσοχή καθώς σε κάθε στιγμή πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν η εκτιμώμενη χρονική στιγμή κατά την οποία οι πολίτες θα αποκτήσουν το δικαίωμα στη σύνταξη.

Στην περίπτωση που ο ασφαλιστικός οργανισμός είναι δημόσιος τα πράγματα είναι ακόμη δυσκολότερα , καθώς γίνεται απαγορευτική η επένδυση σε προϊόντα αυξημένου κινδύνου , έστω και για μικρό χρονικό διάστημα. Μια επένδυση σε προϊόντα που θα μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να προκαλέσουν σημαντική απώλεια του επενδυτικού κεφαλαίου που αποτελείται από εισφορές πολιτών θα ήταν στις περιπτώσεις των περισσότερων χωρών αντίθετη και με τις επιταγές του συντάγματός τους , θα μπορούσε δηλαδή να οδηγήσει και σε σοβαρές αναταραχές ή πολιτική αστάθεια.

Επίσης , στην περίπτωση των δημοσίων ασφαλιστικών οργανισμών σε χώρες όπου γίνονται συχνές νομοθετικές αλλαγές και δεν υπάρχει ένα σταθερό νομικό πλαίσιο στον τομέα των ασφαλιστικών , η επιλογή της κατάλληλης επένδυσης γίνεται μια ακόμη πιο δύσκολη υπόθεση , καθώς η οποιαδήποτε αλλαγή γίνει μπορεί να απαιτεί την άμεση ρευστοποίηση μέρους του χαρτοφυλακίου επενδύσεων ή και ολόκληρου του χαρτοφυλακίου επενδύσεων. Σε τέτοιο περιβάλλον οι επενδύσεις που επιλέγονται θα πρέπει να είναι τόσο χαμηλού ρίσκου , όσο και υψηλής ρευστοποίησης.

Επενδύσεις που θα μπορούσαν να επιλεγούν από ένα δημόσιο φορέα δημόσιας ασφάλισης με προφίλ όπως αυτό που προαναφέραμε , είναι οι επενδύσεις σε προϊόντα καταθέσεων , σε αμοιβαία κεφάλαια υψηλής ρευστοποίησης , σε παράγωγα προϊόντα καταθέσεων μόνο στην

περίπτωση που αυτά είναι χαμηλού ρίσκου κ.α.. Επίσης , θα μπορούσε να επιλεγεί η δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων που θα εμπεριείχε προϊόντα διαφορετικών επιπέδων κινδύνου και απόδοσης , κατάλληλα σταθμισμένων με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε ο συνολικός κίνδυνος να είναι πολύ μικρός. Απαιτείται όμως πολύ προσοχή στη δημιουργία και διαχείριση ενός τέτοιου χαρτοφυλακίου σε κάθε στιγμή και ταυτόχρονα μεγάλη προσοχή και μελέτη στις συνταγματικές επιταγές και τις νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν την ασφάλιση , στη χώρα όπου επιχειρείται η επιλογή της επένδυσης σε ένα τέτοιου είδους χαρτοφυλάκιο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό όπου μελετήσαμε τις έννοιες του χαρτοφυλακίου επενδύσεων και της επιλογής του καταλληλότερου για κάθε πρόσωπο ή φορέα χαρτοφυλακίου επενδύσεων , παρατηρήσαμε ότι οι λόγοι για τους οποίους και οι τρόποι με τους οποίους το κάθε πρόσωπο ή φορέας επιλέγει να διαμορφώσει ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων είναι κατά κύριο λόγο υποκειμενικοί και έχουν να κάνουν κυρίως με τη στάση του κάθε προσώπου ή φορέα απέναντι στον κίνδυνο.

Το κάθε πρόσωπο ή φορέας μπορεί να επιλέξει να διαμορφώσει ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων υψηλού κινδύνου εάν «αγαπά» τον κίνδυνο ή ένα χαρτοφυλάκιο χαμηλού κινδύνου εάν «αποστρέφεται» τον κίνδυνο. Κύρια επιδίωξη όλων των προσώπων ή φορέων είναι η επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους από μια επένδυση ή από ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων με την ταυτόχρονη έκθεση στο μικρότερο δυνατό κίνδυνο.

Ειδικά για τους ασφαλιστικούς οργανισμούς συμπεραίνουμε ότι λόγω των σκοπών λειτουργίας τους αλλά και της ιδιαίτερης μορφής τους , θα προτιμούσαν να δημιουργήσουν ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων χαμηλού κινδύνου , ακόμη και αν σε αυτή την περίπτωση το αναμενόμενο κέρδος είναι επίσης χαμηλό (σ.σ. κέρδος και κίνδυνος συνδέονται ανάλογα).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Φίλιππας, Ν.(2005).*Επενδύσεις*.4η χιλιάδα, Εκδόσεις Πανεπιστημιακό Κωνσταντίνος Β.Σμπίλιας, Πειραιάς.

Νεκτάριος, Μ.(2014).*Ιδιωτική Ασφάλιση και Διαχείριση Κινδύνων*.1η έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στο ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης , θα κάνουμε μια σύντομη αναδρομή στην ιστορική εξέλιξή του και θα επισσημάνουμε τα βασικότερα χαρακτηριστικά του. Σκοπός μας από αυτή τη μελέτη είναι η σκιαγράφηση του επενδυτικού προφίλ του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , καθολικός φορέας του οποίου είναι ο ΕΦΚΑ.

2.1 Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ-ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η δημόσια ασφάλιση στην Ελλάδα ξεκίνησε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και ουσιαστικά τη δεκαετία του 1930 με την ίδρυση του ΙΚΑ(1934) . Από τότε μέχρι σήμερα , η δημόσια ασφάλιση έχει υποστεί πολλές αλλαγές θετικές αλλά και αρνητικές , οι βασικές αρχές όμως της λειτουργίας του κύριου φορέα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα έχουν μείνει σταθερές. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο σημερινός φορέας κοινωνικής ασφάλισης , ο ΕΦΚΑ , εφαρμόζει τον Α.Ν. 1846/51 για την ασφάλιση των μισθωτών εργαζομένων.

Μέσα στον πέρασμα των δεκαετιών , δημιουργήθηκαν πολλοί φορείς κοινωνικής ασφάλισης. Η δημιουργία των φορέων αυτών πρέκυψε σαν αποτέλεσμα της ανάγκης να υπαχθούν στη δημόσια ασφάλιση για σύνταξη και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη , οι διάφορες κατηγορίες επαγγελματιών και εργαζομένων που δημιουργήθηκαν κατά την εξέλιξη του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Έτσι δημιουργήθηκαν μεταξύ άλλων το ΤΕΒΕ , ο ΟΓΑ , το ΤΣΜΕΔΕ , το ΤΣΑΥ , ο ΤΑΠ-ΟΤΕ , το ΝΑΤ και πολλά άλλα ασφαλιστικά ταμεία.

Παράλληλα με τη δημιουργία των διαφόρων ταμείων , δημιουργήθηκαν και τα αντίστοιχα ταμεία επικουρικής ασφάλισης , που κύριος σκοπός τους ήταν η επικουρική ασφάλιση των ασφαλισμένων κυρίως για το συνταξιοδοτικό κομμάτι.

Το σύνολο των κύριων φορέων κοινωνικής ασφάλισης , ενοποιήθηκε κάτω από την ομπρέλα του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης(ΕΦΚΑ) , ο οποίος αποτελεί το μοναδικό πλέον (από 1.1.2017) κύριο φορέα δημόσιας ασφάλισης στην Ελλάδα και στον οποίο πλέον

ασφαλιζονται το σύνολο των εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα. Αντίστοιχη ενοποίηση έχει γίνει και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, οι οποίοι εντάχθηκαν στο ΕΤΕΑΕΠ(Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών).

2.2 ΑΠΟ ΤΟ ΙΚΑ ΣΤΟΝ ΕΦΚΑ

Το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) συστάθηκε με το Νόμο 6298/34 (ΦΕΚ 346/10-10-34 τ.Α΄) και μετονομάστηκε σε Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.) με το Ν. 3029/02. Η έναρξη της ασφάλισης στο ΙΚΑ έγινε από 1-12-1937.

Η καθολική επέκταση της ασφάλισης στο ΙΚΑ σε όλη τη χώρα πραγματοποιήθηκε από 1/5/83 (Ν. 1305/82).

Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (άρθρο 11 του Ν. 1846/51) και εποπτεύεται από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και ειδικότερα από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. (άρθρο 11 ΑΝ.1846/51- Π.Δ. 368/97 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Ν.2503/97).

Σκοπός του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ήταν η εξυπηρέτηση της κοινωνικής Ασφάλισης η οποία απέβλεπε στην προστασία γενικά των εργαζομένων (των υπαγομένων στην ασφάλισή του) και των μελών της οικογενείας τους όταν δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν οι ίδιοι τις απαραίτητες ανάγκες της ζωής όταν γίνουν ανίκανοι για εργασία λόγω ασθένειας, μητρότητα, ατυχήματος, αναπηρίας ή ηλικίας ή λόγω θανάτου (προστασία των μελών οικογενείας).

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ λειτουργούσαν τρεις βασικοί κλάδοι:

- Κλάδος Παροχών Ασθενείας και Μητρότητας σε είδος
- Κλάδος Παροχών Ασθενείας και Μητρότητας σε χρήμα
- Κλάδος Σύνταξης λόγω αναπηρίας, γήρατος, θανάτου

Επίσης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λειτουργούσε ως αυτοτελής κλάδος και το ΙΚΑ – ΕΤΕΑΜ (Ειδικός Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών) ο οποίος μετά την μετονομασία του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ μετονομάζεται σε ΙΚΑ – ΕΤΑΜ –ΕΤΕΑΜ(από 1-8-08 εντάχθηκε στο ΤΕΑΔΥ). Λειτουργούσε

επίσης ως αυτοτελής κλάδος μέχρι 31-5-2003 το ΙΚΑ – ΤΕΑΜ (Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών).

Κατά καιρούς η Πολιτεία με νομοθετική ρύθμιση καταργούσε την αυτοτελή λειτουργία κάποιων Ασφαλιστικών Ταμείων και συγχώνευε αυτά στο ΙΚΑ όταν αυτά ήταν Κύρια Ασφάλισης ή στο ΙΚΑ – ΤΕΑΜ όταν αυτά ήταν Επικουρικής Ασφάλισης.

Έτσι με τις συγχωνεύσεις αυτές το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εξυπηρετούσε τους σκοπούς και των συγχωνευθέντων Ταμείων.

Με τον Ν.3029/02 άρθρα 5 και 6 το ΙΚΑ απαλλάχθηκε από την υποχρέωση εξυπηρέτησης της κοινωνικής ασφάλισης στον τομέα της Επικουρικής ασφάλισης των μισθωτών και ο σκοπός του περιορίσθηκε (σε σχέση με τον τομέα ασφαλιστικής κάλυψης), κυρίως στην Κύρια ασφάλιση Μισθωτών.

Μετονομάσθηκε σε ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών) και καταργήθηκε ο τομέας ΙΚΑ – ΤΕΑΜ για την εξυπηρέτηση των σκοπών αυτού ιδρύθηκε από 1.6.2003 νέο αυτοτελές Ταμείο το ΕΤΕΑΜ (Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών) το οποίο αποτελούσε καθολικό διάδοχο του καταργούμενου ΙΚΑ –ΤΕΑΜ. Το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 3029/02 και Ν. 3232/04 καθώς και τις σχετικές Υπ. Αποφάσεις (Φ.20021/12403/579/03, ΦΕΚ 772/Β’/17-6-03 – Φ.20021/8228/372/05, ΦΕΚ616/Β’/10-5-05) συνέχιζε τη βεβαίωση και την είσπραξη των εισφορών του νέου Επικουρικού Ταμείου (ΕΤΕΑΜ) καθώς και την απονομή των παροχών του.

Το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ αποτελούσε τον βασικό κορμό της κοινωνικής ασφάλισης αφού από τον προαναφερόμενο Νόμο (3029/02) καθώς και από τις διατάξεις του Ν. 3371/05 προβλέπονταν η ένταξη σ’ αυτό του κλάδου Σύνταξης άλλων μεγάλων Ταμείων Κύριας Ασφάλισης.

Ήδη με τις διατάξεις του Ν. 3655/08 (ΦΕΚ 58/Α’/ 3-4-08) «Διοικητική και Οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Ταμεία και Κλάδοι Ταμείων και καταργείται ο Τομέας ΙΚΑ-ΕΤΑΜ-ΕΤΕΑΜ ο οποίος εντάσσεται στο ΤΕΑΔΥ (Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων).

Συγκεκριμένα:

Στον Κλάδο Σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εντάχθηκαν (από 1-8-08)

- 1) Το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ (ΤΣΠ-ΗΣΑΠ)
- 2) Το Ταμείο Συντάξεων του προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΕΤΕ)
- 3) Το Ταμείο Συντάξεων προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΤΕ)

Οι Κλάδοι Σύνταξης των Ταμείων:

- 1) Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η ΕΘΝΙΚΗ» (ΤΑΠΑΕ-Ε)
- 2) Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ (ΤΑΠ –ΟΤΕ)
- 3) Ασφάλισης Προσωπικού ΕΤΒΑ (ΤΑΠ-ΕΤΒΑ)

Ο Κλάδος Σύνταξης του Οργανισμού Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ (ΟΑΠ-ΔΕΗ) εντάχθηκε ως Αυτοτελής Τομέας.

Στον Κλάδο Ασθένειας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εντάχθηκαν (από 1-8-08)

- 1) Ο κλάδος ασθένειας του Ταμείου Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων (ΤΑΞΥ).

Συστήθηκε Ειδικός Λογαριασμός Ξενοδοχοϋπαλλήλων για την χορήγηση παροχών σε χρήμα.

- 2) Ο κλάδος ασθένειας του Τομέα Πρόνοιας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (ΤΑΠ-ΕΑΠΙ).

Επίσης από 1-8-08 έπαψε η λειτουργία στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του Ειδικού Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ-ΕΤΕΑΜ) επειδή εντάχθηκε στο ΤΕΑΔΥ ως Ειδικός Τομέας αυτού (προβλέφθηκε η δυνατότητα ανάθεσης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ της βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων καθώς και της διεκπεραίωσης των θεμάτων παροχών του, μετά από έκδοση Υπουργικής Απόφασης).

Τέλος εντάχθηκαν από 1-6-08 στο ΕΤΕΑΜ (του οποίου συνεισπράττει τα έσοδα και χορηγεί τις παροχές το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) τα : Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Ηλεκτροτεχνιτών Ελλάδας (ΤΕΑΗΕ), Ταμείο Πρόνοιας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (ΤΑΠΕΑΠΙ) (ο Επικουρικός Κλάδος) , Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιρειών Τσιμέντων (ΤΕΑΠΕΤ) (κλάδος Επικουρικής σύνταξης).

Εκτός των παραπάνω το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εξυπηρετούσε κυρίως μέσα από την διαδικασία της συνεισπραξης των εσόδων τους και τους φορείς: ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, ΟΕΕ.Ειδικά για λογαριασμό του

ΟΑΕΔ χορηγούσε και τις παροχές του (π.χ. Επιδόματα Ανεργίας, εποχικά, οικογενειακά κ.λ.π.)σε περιοχές που δεν λειτουργούσαν υπηρεσίες του ΟΑΕΔ.

Πλέον από 1.1.2017 όλα τα ταμεία κύριας ασφάλισης εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ , συμπεριλαμβανομένου και του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Αξίζει να σημειωθεί ότι ειδικά το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αποτελεί το βασικό κορμό πάνω στον οποίο στηρίζεται η λειτουργία και η οργάνωση του ΕΦΚΑ.

Μέχρι σήμερα που γράφεται η παρούσα εργασία , το κάθε ταμείο λειτουργεί σχετικά αυτοτελώς και εξυπηρετεί τις ομάδες ασφαλισμένων που εξυπηρετούσε μέχρι την ενοποίηση. Όμως έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία της πλήρους ενοποίησης των εντασσόμενων ταμείων , η οποία αναμένεται με μεγάλο ενδιαφέρον.

Ενδεικτικός του μεγέθους της προαναφερθείσας ενοποίησης είναι ο παρακάτω πίνακας που αναφέρει τα ταμεία που εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ από 1.1.2017

2.3 ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Η σύσταση και η οργάνωση του ΙΚΑ αλλά και η επίτευξη του σκοπού του καθώς και οι διαδικασίες τις οποίες εφάρμοζε γι' αυτό διέπονταν από ένα σύνολο Κανόνων δικαίου (Νόμοι, Ν. Διατάγματα, Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις – Κανονισμοί, Αποφάσεις Δ.Σ. ΙΚΑ, αποφάσεις Διοικητή).

Βασικότερος Νόμος μετά τον Ιδρυτικό νόμο είναι ο Α.Ν. 1846/51 ο οποίος αποτελούσε Νόμο-πλαίσιο για την λειτουργία του ΙΚΑ και ο οποίος είχε τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί μέχρι σήμερα με πληθώρα νόμων όπως: 2054/52, 2698/53, 3163/55, 3710/57, 4104/60, 4202/61, 4277/62, 4476/65, Ν.Δ. 1312/72, 1313/72, 825/78, 997/79, 1140/81,1305/82, 1405/82,1469/84, 1539/85, 1759/88, 1902/90, 2084/92, 2335/95, 2556/97, 2676/99, 2874/00, 2972/01, 3029/02 κ.λ.π.

Επίσης πολλά θέματα είχαν ρυθμιστεί με Διατάγματα (Β.Δ. – Π.Δ.) όπως είναι ο Οργανισμός του ΙΚΑ (Π.Δ. 266/89,154/91,363/92,120/01) με Υπουργικές Αποφάσεις όπως είναι οι Κανονισμοί του ΙΚΑ (Ασφάλισης, Ασθενείας, Φαρμακευτικής Περίθαλψης, Νοσοκομειακής Περίθαλψης, Μαιευτικής Περίθαλψης, Ασφαλιστικής αρμοδιότητας και διαδικασίας

απονομής των παροχών κ.λ.π.), με Αποφάσεις Διοικ. Συμβουλίου του ΙΚΑ όπως είναι η αποτίμηση διαφόρων ειδών, καθορισμός ύψους ασφ. κλάσεων – τεκμ. ημερομισθίων ή με Αποφάσεις του Διοικητή όπως είναι οι αποφάσεις που αναφέρονται σε εκχώρηση αρμοδιοτήτων του σε άλλα όργανα (π.χ. απόφ. 090/1/10-2-83, 090/7/17-12-01, 090/2/22-4-02).

Εκτός από το νομικό πλαίσιο που αναφέρεται στο ΙΚΑ ή στους ασφαλιστικούς φορείς γενικότερα το ΙΚΑ ήταν υποχρεωμένο να λειτουργεί και μέσα στα πλαίσια των Γενικότερων διατάξεων που αφορούν την δημόσια διοίκηση (π.χ. Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων – Ν. 3528/07, Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας – Ν. 2690/99, Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας – Ν. 2717/99, Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων – Ν.Δ. 356/74 κ.λ.π.) αλλά και μέσα στα πλαίσια των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου (χρηστή διοίκηση, διαφάνεια κ.λ.π.)

Η εφαρμογή των οριζόμενων από το νομικό πλαίσιο υλοποιούνταν με την έκδοση σχετικών κατά περίπτωση αποφάσεων από το αρμόδιο όργανο που μπορούσε να είναι προσωπική απόφαση (π.χ. Διοικητής, Γεν. Δ/ντής, Δ/ντής) ή απόφαση συλλογικού οργάνου (π.χ. Δ. Συμβουλίου, Υγειονομικών Επιτροπών, Επιτροπή Καθορισμού Ηλικίας).

Τα αρμόδια όργανα ήταν υποχρεωμένα να εφαρμόζουν εκτός από το προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο και Διεθνείς ή Διμερείς Συμβάσεις στις οποίες συμμετέχει και η Ελλάδα (π.χ. Σύμβαση Βιέννης -θέματα προσωπικού διπλωματικών αντιπροσωπειών, Σύμβαση Χάγης - διακίνηση αλλοδαπών εγγράφων, Κανονισμός της ΕΟΚ, Διμερείς Συμβάσεις Κοινωνικής Ασφάλειας κ.λ.π.).

Επίσης υποχρεούνταν να συμμορφώνονται με τα οριζόμενα από τις Δικαστικές αποφάσεις όταν ήταν διάδικο μέρος το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και να ενεργούν σύμφωνα με την νομολογία που διαμορφώνεται για κάποια θέματα, αλλά και με τα οριζόμενα από τις Αποφάσεις των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών οι οποίες αποτελούσαν το ενδικοφανές μέσο για την επίλυση της ασφαλιστικής διαφοράς με το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, το Π.Δ. 341/78 άρθρο 19, και τον Κανονισμό Ασφάλισης ΙΚΑ άρθρο 120.

Οι υπηρεσίες του ΙΚΑ ήταν υποχρεωμένες να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την Ανεξάρτητη Αρχή του «Συνηγόρου του Πολίτη» και να παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τις υποθέσεις που ενέπιπταν στην αρμοδιότητά τους.

Όφειλαν επίσης να παρέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία στο «Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης» (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) το οποίο μπορούσε να διενεργεί έκτακτους ελέγχους και έρευνες με στόχο τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης.

Όλα τα προαναφερόμενα αποτελούν και σήμερα τους βασικούς νομικούς πυλώνες , πάνω στους οποίους στηρίζεται η λειτουργία του ΕΦΚΑ , όχι μόνο για το κομμάτι που αφορούσε την αρμοδιότητα του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ , που είναι απολύτως λογικό , αλλά και του συνόλου πλέον των εντασσόμενων ταμείων σε συνδυασμό πάντα με τους νόμους και τους κανόνες που ίσχυαν σε καθένα από αυτά πριν την ένταξη στον ΕΦΚΑ.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια θα προσπαθήσουμε να προτείνουμε τις επενδύσεις που θα μπορούσε να κάνει ο ΕΦΚΑ για να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητά του στο μέλλον , οι οποίες δε θα είναι ενδεδειγμένες μόνο από οικονομικής-τεχνοκρατικής πλευράς αλλά θα είναι ταυτοχρόνως ενδεδειγμένες και από νομικής πλευράς , θα είναι δηλαδή σύμφωνες με τα όσα ορίζονται σε συνταγματικές και άλλες διατάξεις σχετικά με τη λειτουργία των δημόσιων ασφαλιστικών ταμείων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα όσα παρουσιάσθηκαν στο παρόν κεφάλαιο σχετικά με την ιστορική πορεία του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , αλλά και τη νομική βάση λειτουργίας του , μπορούμε να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με το επενδυτικό προφίλ του ΕΦΚΑ , του καθολικού πλέον φορέα δημόσιας ασφάλισης στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα , ο ΕΦΚΑ είναι ένας κατά βάση risk averse επενδυτής , ο οποίος κύριο σκοπό και στόχο έχει τη διασφάλιση των επενδυσόμενων κεφαλαίων και σε δεύτερη φάση την επίτευξη κέρδους. Το επενδυτικό αυτό προφίλ του ΕΦΚΑ θα μελετηθεί εκτενέστερα και στο επόμενο κεφάλαιο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Λαναράς, Κ.(2017).*Η ασφάλιση στο Ι.Κ.Α.-Ε.Φ.Κ.Α.*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Αθήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο : ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΚΑΝΕΙ Ο ΕΦΚΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε συνέχεια του προηγούμενου κεφαλαίου , στο παρόν κεφάλαιο θα ολοκληρώσουμε τη σκιαγράφιση του επενδυτικού προφίλ του ΕΦΚΑ , αφού πρώτα παρουσιάσουμε τα βασικότερα κριτήρια επιλογής της καταλληλότερης για κάθε πρόσωπο , φυσικό ή νομικό , επένδυσης. Τέλος , τα κριτήρια αυτά θα τα εφαρμόσουμε με βάση το ιδιαίτερο επενδυτικό προφίλ του ΕΦΚΑ , ώστε να δούμε ποιά από αυτά ισχύουν για την περίπτωση του εθνικού μας φορέα δημόσιας ασφάλισης , ποιά δεν ισχύουν και ενδεχομένως ποιά επιπρόσθετα ισχύουν γι' αυτόν.

3.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Όπως προαναφέραμε , υπάρχουν πολλά είδη και μορφές επενδύσεων , οι οποίες έχουν διαφορετικά επίπεδα κινδύνου και διαφορετικές αποδόσεις. Το είδος και η μορφή της επένδυσης που θα επιλέξει ο κάθε υποψήφιος επενδυτής εξαρτάται από διάφορα αντικειμενικά και υποκειμενικά κριτήρια διαφορετικά για τον καθένα.

Βασικότερα κριτήρια στα οποία θα στηριχθεί η επιλογή της καταλληλότερης επένδυσης είναι τα εξής:

3.1.1 ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Ένα από τα βασικότερα κριτήρια για την επιλογή της καταλληλότερης επένδυσης είναι ο χρονικός ορίζοντας αυτής , ο οποίος κάθε φορά εξετάζεται σε σχέση με το χρονικό ορίζοντα στον οποίο επιθυμεί να επενδύσει ο κάθε επενδυτής. Οι επενδύσεις κατά κύριο λόγο διακρίνονται σε βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες.

Οι βραχυχρόνιες επενδύσεις συνήθως έχουν χρονικό ορίζοντα που δεν ξεπερνά το ένα έτος και χαρακτηρίζονται από σχετικά χαμηλές αποδόσεις. Βραχυχρόνιες μπορούν επίσης να χαρακτηριστούν και οι επενδύσεις με χρονικό ορίζοντα έως 3 έτη. Οι βραχυχρόνιες επενδύσεις επιλέγονται συνήθως από επενδυτές που είτε δεν επιθυμούν να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους για μεγάλο χρονικό διάστημα , είτε επιθυμούν να επανεπενδύσουν τα

χρήματα που θα κερδίσουν από την επένδυση μαζί με το κεφάλαιο σε άλλες επενδύσεις με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερου κέρδους.

Βραχυχρόνιες επενδύσεις μπορεί να είναι οι επενδύσεις σε μετοχές εταιρειών που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο , σε χρηματοοικονομικά προϊόντα μικρής χρονικής διάρκειας λήξης , σε καταθέσεις απλές και προθεσμίας κ.α.

Από την άλλη πλευρά , οι μακροχρόνιες επενδύσεις έχουν μεγάλο χρονικό ορίζοντα και οι αποδόσεις τους συνήθως είναι μεγάλες σε βάθος χρόνου. Οι επενδύσεις αυτές επιλέγονται από υποψήφιους επενδυτές που επιθυμούν να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους για μεγάλο χρονικό διάστημα και οι οποίοι κυρίως ελπίζουν ότι σε βάθος χρόνου θα επιβραβευθούν για αυτή τους την επιλογή μέσω της μεγάλης απόδοσης , η οποία συνήθως επιτυγχάνεται από τη διαφορά των τιμών πώλησης και αγοράς.

Τέτοιες επενδύσεις μπορεί να είναι οι επενδύσεις σε ακίνητα , σε έργα τέχνης , σε ομολογιακά δάνεια μεγάλης χρονικής διάρκειας λήξης , σε μετοχές επιχειρήσεων οι οποίες δε διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο κ.α.

3.1.2 ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ

Ένα επίσης πολύ σημαντικό κριτήριο για την επιλογή της καταλληλότερης επένδυσης είναι η ρευστότητα αυτής , η δυνατότητα δηλαδή που ενδεχομένως θα έχει ο επενδύτης να εξέλθει από αυτή την επένδυση πριν τη λήξη της. Η ρευστότητα με άλλα λόγια , είναι η ευκολία ή η δυσκολία πώλησης της επένδυσης στην ελεύθερη αγορά.

Κατά κύριο λόγο , επενδύσεις που χαρακτηρίζονται από υψηλή ρευστότητα προτιμούνται περισσότερο από τους επενδυτές στο σύνολό τους , όμως οι επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν σε βραχυχρόνιο ορίζοντα δελεάζονται περισσότερο από επενδύσεις υψηλής ρευστότητας απ' ότι οι επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν σε μακροχρόνιο ορίζοντα.

Η υψηλή ρευστότητα μιας επένδυσης σημαίνει ότι για την επένδυση αυτή υπάρχει υψηλή ζήτηση και προσφορά στην αγορά , άρα η τιμή της επένδυσης , η οποία αντανακλάται στην απόδοση είναι σχετικά χαμηλή και μεταβάλλεται συχνά από τις δυνάμεις της αγοράς.

3.1.3 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Ένας παράγοντας που αξιολογείται διαφορετικά από τον κάθε επενδυτή , είναι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την κάθε επένδυση. Τέτοιες υποχρεώσεις μπορεί να είναι οικονομικές , όπως η πληρωμή ΕΝΦΙΑ για επενδύσεις σε ακίνητα , η ευθύνη εις ολόκληρον που έχουν οι μετέχοντες σε ομόρρυθμες εταιρείες κ.α. , νομικές-διαδικαστικές , όπως η συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις και Διοικητικά Συμβούλια των Ανωνύμων Εταιρειών , η υποχρέωση εκπροσώπησης των ομορρύθμων εταίρων κ.α. και άλλες υποχρεώσεις που μπορεί να θεσπίζονται κάθε φορά με νόμους και οι οποίες δε μπορούν να προβλεφθούν εξ αρχής.

Οι επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν βραχυχρόνια δεν επιλέγουν επενδύσεις που συνδέονται με πολλές υποχρεώσεις , ενώ οι μακροχρόνιοι επενδυτές μπορεί να επιλέγουν τις ανωτέρω επενδύσεις ή να αποθαρρύνονται από αυτές ανάλογα με το γενικότερο επενδυτικό τους προφίλ.

3.2 ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΦΚΑ

Αφού αναφερθήκαμε γενικά στα κριτήρια επιλογής της καταλληλότερης επένδυσης για τον κάθε επενδυτή , θα ήταν σκόπιμο σε αυτό το σημείο να αναφερθούμε συγκεκριμένα στον ΕΦΚΑ , στο προφίλ του ως επενδυτής και στα ειδικότερα κριτήρια επιλογής των καταλληλότερων επενδύσεων από πλευράς του.

3.2.1 ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΕΦΚΑ

Ο ΕΦΚΑ , ως ο βασικότερος φορέας κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα , έχει ως έσοδα τις κάθε είδους εισφορές των απασχολούμενων και ως έξοδα τις κάθε είδους παροχές προς αυτούς. Σκοπός του ΕΦΚΑ δεν είναι η επίτευξη κέρδους , αλλά η επίτευξη της βιωσιμότητάς του για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο διάστημα ή αν είναι δυνατόν στο διηνεκές.

Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι ο ΕΦΚΑ θα πρέπει σε κάθε χρονική στιγμή στο μέλλον να μπορεί να χορηγεί παροχές στους ασφαλισμένους του , δηλαδή κυρίως συντάξεις και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη , στηριζόμενος στις εισφορές του παρόντος , του παρελθόντος αλλά και του μέλλοντος.

Καθώς τα έσοδα του ΕΦΚΑ αφορούν κυρίως στις εισφορές των απασχολουμένων , ο ΕΦΚΑ θα πρέπει να «προστατεύει» αυτές , με την έννοια του ότι οφείλει να μην κάνει σπατάλες αλλά και να μην «ρискάρει» σε επενδύσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια των εισφορών των ασφαλισμένων. Η προστασία των εισφορών των ασφαλισμένων με την έννοια της προστασίας της περιουσίας των Ελλήνων πολιτών και της δημόσιας περιουσίας , αποτελεί και Συνταγματική επιταγή.

Από την άλλη πλευρά , έστω και να μην υπήρχε η συνταγματική επιταγή , η χορήγηση παροχών στους Έλληνες πολίτες με βάση τα όσα ισχύουν στους κανονισμούς ασφάλισης των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ ταμείων , δε συνδέεται σε καμία περίπτωση με την «πορεία» των εισφορών που καταβλήθηκαν από τους απασχολούμενους πολίτες. Αυτό σημαίνει ότι αν η επένδυση των εισφορών δεν πάει και τόσο καλά και χαθούν οι εισφορές , ο ΕΦΚΑ θα πρέπει να καταβάλει συντάξεις και παροχές που θα συνδέονται με το ύψος των εισφορών που κατέβαλε ο κάθε ασφαλισμένος , άσχετα με το εάν αυτές οι εισφορές υπάρχουν ή χάθηκαν.

Τα όσα προαναφέραμε ισχύουν σε γενικές και για τις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες , η μόνη και κύρια διαφορά με αυτές όμως είναι ότι εάν οι εταιρείες αυτές χρεοκοπήσουν , όπως συνέβη στο πρόσφατο παρελθόν , οι ασφαλιζόμενοί τους στις περισσότερες περιπτώσεις χάνουν τα προνόμια της ασφάλισης αλλά και τα κεφάλαια που κατέβαλαν , χωρίς να μπορούν να διεκδικήσουν τις υποσχόμενες από τη χρεοκοπημένη εταιρεία παροχές. Αυτό στην περίπτωση της δημόσιας ασφάλισης δε μπορεί σε καμία περίπτωση να συμβεί. Η δημόσια ασφάλιση υπάρχει , και θα συνεχίσει να υπάρχει όσο υπάρχει το Ελληνικό κράτος , και βασικός στόχος της θα είναι η παροχή υπηρεσιών ασφάλισης στους Έλληνες πολίτες σε κάθε στιγμή.

Τέλος , ο ΕΦΚΑ είναι ένας δημόσιος οργανισμός στενά συνδεδεμένος με τη λειτουργία του Ελληνικού κράτους και ως εκ τούτου κάθε ενέργειά του , πέραν του ότι θα πρέπει να τελεί κάθε φορά υπό την έγκριση των κυβερνήσεων , είναι και στενά συνδεδεμένη με τις γενικότερες επενδύσεις του Ελληνικού κράτους και συνεπώς με την οικονομική κατάσταση στην οποία αυτό βρίσκεται. Ένα πολύ απλό παράδειγμα για να εξηγήσουμε αυτό που προαναφέραμε είναι το εάν υποθέσουμε ότι ο ΕΦΚΑ αποφασίσει να προβεί στην έκδοση ενός ομολογιακού δανείου για κάλυψη κάποιων αναγκών του και με βάση πάντα το γενικότερο πρόγραμμα επενδύσεών του και τις προβλέψεις για την πορεία των μελλοντικών εσόδων και εξόδων του , το επιτόκιο που θα κληθεί να «πληρώσει» θα είναι στενά συνδεδεμένο με την

πιστοληπτική ικανότητα του Ελληνικού κράτους , η οποία σήμερα είναι ιδιαίτερα χαμηλή και άρα το επιτόκιο θα είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Συνοψίζοντας, ο ΕΦΚΑ είναι ένα δημόσιος οργανισμός που οφείλει να «σέβεται» τα χρήματα των ασφαλισμένων και η λειτουργία του είναι στενά συνδεδεμένη με τη λειτουργία του Ελληνικού κράτους. Με άλλα λόγια , ο ΕΦΚΑ είναι ένας επενδυτής που αποφεύγει τις επενδύσεις υψηλού κινδύνου , δεν έχει εύκολη πρόσβαση σε δανειακά κεφάλαια και ως εκ τούτου ίσως θα προτιμούσε τις επενδύσεις βραχυχρόνιας διάρκειας αν και το γεγονός ότι βασικό αντικείμενό του είναι η ασφάλιση των πολιτών για παροχή σύνταξης σε βάθος χρόνου θα μπορούσε να τον οδηγήσει στην επιλογή περισσότερων επενδύσεων μακροχρόνιας διάρκειας.

3.2.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΦΚΑ

Ο ΕΦΚΑ σαν δημόσιος ασφαλιστικός οργανισμός , εκτός των προαναφερόμενων , έχει και κάποια άλλα ειδικότερα κριτήρια αξιολόγησης της καταλληλότερης γι αυτόν επένδυσης. Κάποια από αυτά είναι τα εξής:

A. Το είδος της επένδυσης

Το είδος της επένδυσης αναφέρεται στο ίδιο το επενδυτικό προϊόν και στα συνδεόμενα με αυτό επενδυτικά προϊόντα. Ο ΕΦΚΑ , σαν δημόσιος φορέας , δε μπορεί να επενδύσει σε κάθε είδους προϊόντα λόγω αυτής καθ'αυτής της ιδιότητάς του και των περιορισμών που αυτή του θέτει. Για παράδειγμα , μια επένδυση σε προϊόντα συνδεόμενα με τις τιμές των δημητριακών δε μπορεί να γίνει εύκολα από τον ΕΦΚΑ γιατί θα θεωρηθεί ότι ένας δημόσιος φορέας επιχειρεί να κερδοσκοπήσει πάνω σε βασικά για την ανθρώπινη διατροφή αγαθά.

Επίσης , η πρόσφατη ιστορία της τελευταίας δεκαετίας έχει δείξει ότι ένα δημόσιο ασφαλιστικό ταμείο στην Ελλάδα δε μπορεί με ευκολία να επενδύσει σε καινοτόμα επενδυτικά προϊόντα καθώς οποιαδήποτε προσπάθεια επένδυσης σε μη γνωστά και γενικώς αποδεκτά προϊόντα , μπορεί να θεωρηθεί από την κοινή γνώμη σαν «τζογάρισμα των χρημάτων των ασφαλισμένων» και να οδηγηθεί με αυτόν τον τρόπο ο ασφαλιστικός οργανισμός σε παύση της επένδυσης. Μιλάμε για τη γνωστή σε όλους υπόθεση του «δομημένου ομολόγου» όπου η κοινή γνώμη καταδίκασε την επένδυση χωρίς καν να γνωρίζει τα ιδιαίτερα οφέλη της.

Συνεπώς , ο ΕΦΚΑ , εκτός από τις συνταγματικές και άλλες νομικές διατάξεις , θα πρέπει να έχει υπόψιν του και την αποδοχή ή μη της κάθε επένδυσης από την κοινή γνώμη , πρωτού αποφασίσει αν θα επενδύσει ή όχι. Με άλλα λόγια , το είδος της επένδυσης που θα επιλεγεί καθώς και η αποδοχή ή μη του συγκεκριμένου είδους από την κοινή γνώμη , παίζουν πρωταρχικό ρόλο κατά τη διαμόρφωση του χαρτοφυλακίου επενδύσεων του ΕΦΚΑ.

Β. Ο εκδότης ενός επενδυτικού προϊόντος

Σε συνέχεια των όσων προαναφέραμε για τον ιδιαίτερο ρόλο του ΕΦΚΑ σαν δημόσιο φορέα, θα πρέπει να τονίσουμε ότι τον ΕΦΚΑ , εκτός από το είδος της επένδυσης , τον αφορά και το ποιός είναι ο εκδότης μιας επένδυσης/επενδυτικού προϊόντος.

Μια επένδυση , παραδείγματος χάριν , σε ομόλογα μιας off shore εταιρείας , δε μπορεί να γίνει από τον ΕΦΚΑ , όσο υψηλές αποδόσεις κι αν έχει και όσο χαμηλό επίπεδο κινδύνου κι αν έχει.

Επίσης , ο ΕΦΚΑ σαν δημόσιος φορέας , δε μπορεί να επενδύσει σε προϊόντα με εκδότη πρόσωπο ή εταιρεία για το οποίο υπάρχουν αποδείξεις ή ενδείξεις ότι συνδέεται με παράνομες δραστηριότητες. Οι αποδείξεις απαγορεύουν εξ αρχής την επένδυση , ενώ όταν υπάρχουν ενδείξεις το ζήτημα είναι ηθικό , καθώς δε μπορεί το επίσημο κράτος , μέρος του οποίου αποτελεί ο ΕΦΚΑ , να συναλλάσσεται με πρόσωπα ή εταιρείες που ελέγχονται ή μπορεί να ελεγχθούν για παράνομες δραστηριότητες.

Γ. Το κόστος μεσιτείας και παρακολούθησης της επένδυσης

Το κόστος μεσιτείας και παρακολούθησης μιας επένδυσης , αφορά στο κόστος που αφορά την αμοιβή του διαμεσολαβητή-επενδυτικής εταιρείας που θα αναλάβει να φέρει εις πέρας την επένδυση. Το κόστος αυτό , αν και είναι ένα γενικότερο κριτήριο επιλογής της κάθε επένδυσης από κάθε είδος επενδυτή , τονίζεται ιδιαίτερα σαν ειδικότερο κριτήριο επιλογής μιας επένδυσης από τον ΕΦΚΑ , καθώς ο ρόλος του ΕΦΚΑ επιβάλλει το κόστος αυτό να είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερο και αν είναι δυνατόν μηδαμινό ή να αφορά μόνο σε ποσοστά επί των αποδόσεων της κάθε επένδυσης.

Ο ΕΦΚΑ σαν δημόσιος φορέας , δε μπορεί να καταβάλει μεγάλες προμήθειες σε εταιρείες επενδύσεων χωρίς έχει εικόνα των αποδόσεων που θα λάβει και κυρίως δε μπορεί να

πληρώνει προμήθειες χωρίς να έχει αποδόσεις. Αν γίνεται αυτό , τίθεται ένα σοβαρό ηθικό ζήτημα , το οποίο μπορεί να οδηγήσει και σε ακύρωση της επένδυσης.

Ένα τέτοιο παράδειγμα , είναι το προαναφερόμενο που αφορά στην περίπτωση των «δομημένων ομολόγων» , όπου για να γίνει η επένδυση καταβλήθηκαν μεγάλα ποσά προμηθειών που δεν αντιστοιχούσαν σε καμία περίπτωση με τις αναμενόμενες αποδόσεις , γεγονός που οδήγησε σε ένα σοβαρό ηθικό ζήτημα και στην απαξίωση της ίδιας της επένδυσης.

Δ. Οι ανάγκες του ΕΦΚΑ σε κάθε περίοδο και οι απολαβές από την κάθε επένδυση

Ένα ζήτημα που δεν αφορά τον κάθε επενδυτή αλλά αποτελεί πολύ βασικό κριτήριο επιλογής της καταλληλότερης για τον ΕΦΚΑ επένδυσης , είναι οι χρηματικές απολαβές αυτής και η σύνδεσή τους με τις χρηματικές ανάγκες του ΕΦΚΑ για πληρωμή των διάφορων παροχών σε κάθε περίοδο.

Οι ανάγκες του ΕΦΚΑ για καταβολή των διάφορων παροχών σε ασφαλισμένους , όπως π.χ. συντάξεις , παροχές ασθένειας κτλ , μεταβάλλονται σε κάθε χρονική περίοδο και σε αρκετές περιπτώσεις , όπως λ.χ. οι παροχές ατυχημάτων , μπορεί να είναι απρόβλεπτες. Οι χρηματικές απολαβές των επενδύσεων του ΕΦΚΑ , πρέπει να είναι τέτοιες ώστε κατ'αρχάς να καλύπτονται οι προβλεπόμενες ανάγκες του σε κάθε περίοδο , αλλά να καλύπτονται και κάποιες ανάγκες που δε μπορούν εξ αρχής να προβλεφθούν.

Για να γίνει αυτό που προαναφέραμε , πρέπει αρχικά να μελετηθούν οι ανάγκες αυτές και να γίνουν οι απαραίτητες προβλέψεις για αυτές , πράγμα που επιχειρούμαι να κάνουμε σε επόμενο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας.

Ε. Διάφορα άλλα κριτήρια

Υπάρχουν και άλλα κριτήρια , εκτός των προαναφερθέντων , που αφορούν στην επιλογή από τον ΕΦΚΑ της καταλληλότερης επένδυσης. Αυτά μπορεί να είναι τεχνικά , όπως η ευκολία της παρακολούθησης της πορείας της επένδυσης από τον ΕΦΚΑ , θεσμικά , όπως η ενδεχόμενη απαγόρευση της επένδυσης σε κάποια προϊόντα , ηθικά , όπως η επιλογή μη επένδυσης σε προϊόντα με εκδότη πρόσωπο ή εταιρεία που οφείλει μεγάλα ποσά στον ΕΦΚΑ και γενικά στο δημόσιο και άλλα.

Στην παρούσα φάση δεν κρίνεται σκόπιμα να αναφερθούμε διεξοδικά στα κριτήρια αυτά , καθώς κατ'αρχάς είναι πάρα πολλά και δεύτερον δεν έχουν τόσο μεγάλη σημασία για το σκοπό της παρούσας μελέτης. Τα βασικότερα κριτήρια επιλογής της καταλληλότερης για τον ΕΦΚΑ επένδυσης αναφέρθηκαν ανωτέρω.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από όσα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο αυτό , μπορούμε να καταλήξουμε στο ασφαλές συμπέρασμα ότι ο ΕΦΚΑ είναι ένας επενδυτής risk averse , ο οποίος αποφεύγει τις επενδύσεις που δημιουργούν υποχρεώσεις και προτιμά τις επενδύσεις με υψηλή ρευστότητα. Επίσης , κριτήρια όπως το ποιος είναι ο εκδότης ενός επενδυτικού προϊόντος , το κόστος μεσιτείας για μια επένδυση και διάφορα άλλα παίζουν σημαντικό ρόλο για την επιλογή της καταλληλότερης για αυτόν επένδυσης , λόγω του ιδιαίτερου ρόλου και σκοπού που έχει ο φορέας αυτός. Τέλος , σημαντικό κριτήριο επιλογής των επενδύσεων που θα κάνει ο ΕΦΚΑ , αποτελεί η πορεία των εσόδων και των εξόδων του στο μέλλον , η οποία καθορίζει τις μελλοντικές χρηματοδοτικές του ανάγκες. Η μελέτη των εσόδων και των εξόδων του ΕΦΚΑ θα γίνει εκτενώς στο τρίτο μέρος της παρούσας εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Φίλιππας, Ν.(2005).*Επενδύσεις*.4η χιλιάδα, Εκδόσεις Πανεπιστημιακό Κωνσταντίνος Β.Σμπίλιας, Πειραιάς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τη μεθοδολογία της έρευνας που θα ακολουθήσουμε στη συνέχεια , η οποία αφορά στη μελέτη και επεξεργασία των στοιχείων που υπάρχουν σχετικά με τα παρελθοντικά έσοδα και τα έξοδα του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης καθώς και στην εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων και εξόδων του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μελέτη και επεξεργασία των δεδομένων και η εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων και εξόδων γίνεται υπό το πρίσμα υποθετικών συνθηκών , οι οποίες στην πραγματικότητα μπορεί να μην ισχύουν και οι οποίες λήφθηκαν με σκοπό την επίτευξη της έρευνας και οι οποίες θα αναφερθούν κατά το στάδιο της μελέτης στα επόμενα κεφάλαια.

4.1 ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η μελέτη των παρελθοντικών εσόδων καθώς και η εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης θα πρέπει να λάβει υπόψιν τις σημαντικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης στο πρόσφατο παρελθόν. Όπως αναφέραμε και στο κεφάλαιο 2 της παρούσας εργασίας , μέχρι πρότεινως όταν αναφερόμασταν σε ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης , εννοούσαμε πληθώρα ασφαλιστικών ταμείων , συνήθως ένα ανά επαγγελματική ομάδα , ενώ πλέον εννοούμε έναν και μοναδικό-καθολικό φορέα , τον Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης(Ε.Φ.Κ.Α.).

Βάσει των συνθηκών αυτών , η μελέτη των παρελθοντικών εσόδων του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , αφορά στη μελέτη των εσόδων των επιμέρους φορέων. Όμως επειδή η μελέτη των εσόδων όλων των φορέων είναι πολύ δύσκολη έως αδύνατη ,

είναι χρησιμότερη η μελέτη των παρελθοντικών εσόδων του Ι.Κ.Α. , του κυριότερου φορέα κοινωνικής ασφάλισης προ Ε.Φ.Κ.Α. και η αναγωγή αυτών στο σύνολο των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων , μέσω της μελέτης του αριθμού των ασφαλιζόμενων στο ΙΚΑ και του συνόλου των απασχολούμενων-ασφαλισμένων στην Ελλάδα κατά το παρελθόν (η απασχόληση σημαίνει και υποχρεωτική ασφάλιση).

Τα αποτελέσματα της προαναφερόμενης μελέτης , θα μας οδηγήσουν στον εκτιμώμενο αριθμό των απασχολούμενων του μέλλοντος και με βάση αυτά , και εφόσον θεωρήσουμε ότι το μέσο ποσό εισφορών ανά απασχολούμενο θα είναι στο μέλλον το ίδιο με το σημερινό, θα μπορέσουμε να οδηγηθούμε στην εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων του Ε.Φ.Κ.Α. από εισφορές απασχολούμενων. Η τελική εκτίμηση των συνολικών μελλοντικών εσόδων του Ε.Φ.Κ.Α. θα γίνει , θεωρώντας ότι τα λοιπά έσοδα του Ε.Φ.Κ.Α. (από επενδύσεις κ.τ.λ.) θα είναι επίσης τα ίδια με σήμερα.

4.2 ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Το ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης έχει έξοδα , τα οποία αφορούν κυρίως την πληρωμή συντάξεων και την πληρωμή λοιπών παροχών (ασθενείας κ.τ.λ.) . Στην παρούσα μελέτη δε θα λάβουμε υπόψιν τα έξοδα λειτουργίας του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , καθώς αυτά βαρύνουν απευθείας τον κρατικό προϋπολογισμό και δεν επηρεάζουν άμεσα την πορεία του εθνικού συστήματος ασφάλισης. Επίσης , πρέπει να τονίσουμε ότι τα έξοδα νοσηλείας και φαρμακευτικής περίθαλψης , δε θα ληφθούν επίσης υπόψιν καθώς δεν αφορούν τον Ε.Φ.Κ.Α. , αλλά τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. , του οποίου τα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται στα προαναφερόμενα έσοδα του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , αλλά σε επιπλέον κρατήσεις επί των προαναφερθέντων εισφορών , τις οποίες μπορεί να πραγματοποιεί ο Ε.Φ.Κ.Α. για λογαριασμό του Ε.Ο.Π.Υ.Υ..

Η μελέτη των εξόδων του Ε.Φ.Κ.Α. για πληρωμή συντάξεων θα γίνει μέσω της μελέτης του παρελθοντικού αριθμού των συνταξιούχων(γήρατος , αναπηρίας και χηρείας) και της εκτίμησης βάσει δημογραφικών και λοιπών στοιχείων του μελλοντικού αριθμού αυτών. Τα

εκτιμώμενα μελλοντικά έξοδα του Ε.Φ.Κ.Α. για πληρωμή συντάξεων θα προκύψουν θεωρώντας ότι το μελλοντικό μέσο ποσό σύνταξης ανά συνταξιούχο θα είναι το ίδιο με το σημερινό.

Η μελέτη των εξόδων του Ε.Φ.Κ.Α. για πληρωμή λοιπών παροχών θα γίνει βάσει της υπόθεσης ότι δε θα επέλθουν σημαντικές κοινωνικές μεταβολές στο μέλλον και συνεπώς δε θα είναι απαραίτητη η πληρωμή μεγαλύτερων ποσών για επιδοτήσεις ασθενείας και ατυχημάτων των απασχολούμενων. Με βάση αυτή την υπόθεση τα ετήσια μελλοντικά έξοδα του Ε.Φ.Κ.Α. για πληρωμή λοιπών παροχών θα μπορέσουν να προκύψουν από το μέσο όρο των παρελθοντικών εξόδων του Ι.Κ.Α. για πληρωμή λοιπών παροχών, εφόσον αυτά αναχθούν στο σύνολο των απασχολούμενων και ασφαλισμένων στο σύνολο των ενταχθέντων στον Ε.Φ.Κ.Α. ταμείων.

Η εκτίμηση των συνολικών μελλοντικών εξόδων του Ε.Φ.Κ.Α. θα γίνει προσθέτοντας τα εκτιμώμενα μελλοντικά έξοδα του Ε.Φ.Κ.Α. για πληρωμή συντάξεων και τα εκτιμώμενα μελλοντικά έξοδα του Ε.Φ.Κ.Α. για πληρωμή λοιπών παροχών. Τα αποτελέσματα που θα παρουσιαστούν, ενδεχομένως να μην είναι ακριβή, καθώς θα προκύψουν υπό το πρίσμα αρκετών υποθέσεων, όμως θα μπορέσουν να μας οδηγήσουν σε χρήσιμα συμπεράσματα, που θα μας βοηθήσουν στη συνέχεια της παρούσας εργασίας.

4.3 ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ

Η εκτίμηση των μελλοντικών εσόδων και εξόδων του Ε.Φ.Κ.Α. που θα γίνει με τις μεθόδους που προαναφέραμε θα μπορέσει να μας οδηγήσει στην εκτίμηση των μελλοντικών χρηματικών αναγκών του Ε.Φ.Κ.Α. Η μελέτη των εκτιμώμενων αυτών χρηματικών αναγκών θα μας δώσει μια εικόνα για τις επενδύσεις τις οποίες θα πρέπει να κάνει ο Ε.Φ.Κ.Α. στο μέλλον προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες του, αλλά και στις επενδύσεις που ο Ε.Φ.Κ.Α. θα μπορέσει να κάνει στο μέλλον με δεδομένες τις χρηματικές ανάγκες του και τα ποσά που μπορεί να διαθέσει για επενδύσεις.

Τέλος , με βάση τις εκτιμήσεις που προαναφέραμε θα μπορέσουμε να μελετήσουμε ενδεχόμενες επενδύσεις τις οποίες θα μπορούσε να κάνει ο Ε.Φ.Κ.Α. και οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν το ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης να καταστεί βιώσιμο για μακρά σειρά ετών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν παρατηρήσουμε προσεκτικά την μεθοδολογία της έρευνας που θα ακολουθήσουμε , θα δούμε ότι βρίθκει υποθέσεων και συνεπώς είναι πολύ πιθανόν να οδηγεί σε μη ακριβή συμπεράσματα. Αυτό συμβαίνει γιατί οι νόμοι που αφορούν τη δημόσια ασφάλιση στην Ελλάδα αλλάζουν συνεχώς , και επομένως η όποια έρευνα όσο ακριβής και να προσπαθήσουμε να είναι , είναι πολύ πιθανόν σε κάποια μελλοντική χρονική στιγμή να καταστεί ανακριβής. Έτσι , θεωρήσαμε προτιμότερο να επικεντρωθούμε στη γενικότερη μελέτη της λειτουργίας και πορείας του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , παρά στην ακριβή μελέτη των χρηματικών αναγκών αυτού. Με τον τρόπο αυτό ευελπιστούμε , η μελέτη της παρούσας εργασίας να είναι χρήσιμη τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκτίμηση των εσόδων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία είναι ένα αρκετά δύσκολο και επισφαλές κομμάτι. Πριν ξεκινήσουμε θα πρέπει να αναφέρουμε κάποια βασικά πράγματα, τα οποία θα πρέπει να έχουμε ως δεδομένα για αυτή τη μελέτη.

1ον) Τα έσοδα του ΕΦΚΑ είναι στενά συνδεδεμένα με τον αριθμό των απασχολούμενων σε κάθε περίοδο , καθώς η ασφάλιση αφορά στην απασχόληση και είναι όπως είναι γνωστό για να είναι κάποιος ασφαλισμένος θα πρέπει να εργάζεται.

2ον) Τα έσοδα του ΕΦΚΑ είναι επίσης στενά συνδεδεμένα με το ύψος των αποδοχών των εργαζομένων , καθώς οι κάθε είδους ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται με βάση τις αποδοχές.

3ον) Στα έσοδα του ΕΦΚΑ , εκτός από τις εισφορές εργαζομένων-εργοδοτών , θα πρέπει να συμπεριληφθούν και τα κάθε είδους έσοδα από άλλες πηγές , όπως ενοίκια κτιρίων ιδιοκτησίας του ΕΦΚΑ , έσοδα από λοιπές επενδυτικές δραστηριότητες που μπορούν να επανεπενδυθούν κ.ο.κ.

5.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΟΜΕΝΗΣ 30 ΕΤΙΑΣ

Για να κάνουμε την εκτίμηση των εσόδων της επόμενης 30ετίας , θα πρέπει να μελετήσουμε τα στοιχεία που έχουμε ή και μπορούμε να αντλήσουμε , σχετικά με τους αριθμούς απασχολούμενων της 10ετίας 2002-2011.

Ξεκινώντας κρίνεται σκόπιμο να παρατηρήσουμε τους αριθμούς των ασφαλισμένων του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και την εξέλιξη αυτών έως το έτος 2011.

Παρατηρούμε ότι ο αριθμός των άμεσα ασφαλισμένων-απασχολούμενων είναι αυξανόμενος έως το έτος 2006 , παραμένει στα ίδια επίπεδα έως το έτος 2010 και μειώνεται το έτος 2011.

Συγκεκριμένα για την υπό μελέτη περίοδο , ο αριθμός των απασχολούμενων από 1952000 το έτος 2002 καταλήγει στους 2103010 το έτος 2010 , για να μειωθεί στους 1895409 το έτος 2011. Σημειώνεται ότι βάσει του δελτίου μηνιαίας απασχόλησης Φεβρουαρίου 2018 προκύπτει ότι ο αριθμός των απασχολούμενων ανέρχεται στους 1.958.122 , ενώ η απόκλιση από τους απασχολούμενους του Ιανουαρίου 2018 είναι 0,12 % και η απόκλιση από τους αντίστοιχους του Φεβρουαρίου 2017 είναι της τάξεως του 11,40 %. Αυτό δείχνει μια τάση σταθεροποίησης του αριθμού των απασχολούμενων με σχέση εξαρτημένης εργασίας στα επίπεδα της δεκαετίας που μελετούμε και μας οδηγεί στο να θεωρήσουμε ότι ο αριθμός των απασχολούμενων κατά το Φεβρουάριο του 2018 μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τον υπολογισμό του αριθμού των απασχολούμενων για την επόμενη 30ετία.

Βάση του ίδιου δελτίου απασχολούμενων του Φεβρουαρίου του 2018 προκύπτει ότι οι απασχολούμενοι ηλικίας έως 29 ετών αποτελούν το 22,05 % , οι απασχολούμενοι ηλικίας έως 39 ετών αποτελούν το 52,55 % , το 71,49 % των απασχολούμενων είναι ηλικίας 25 έως 49 ετών , ενώ το 18,50 % των απασχολούμενων είναι ηλικίας 50 έως 64 ετών.

Από τη συνεκτίμηση των στοιχείων προκύπτει ότι οι απασχολούμενοι ανά ηλικιακή ομάδα με βάση το δελτίο απασχόλησης του Φεβρουαρίου 2018 , μπορούν να χωριστούν στις κατηγορίες που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

« ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018»

Ηλικιακή Ομάδα	Αριθμός Απασχολούμενων	Ποσοστό %
έως 29 ετών	431.766	22,05 %
30-39 ετών	597.227	30,50 %
40-49 ετών	566.876	28,95 %
50-64 ετών	362.253	18,50 %

Εφόσον το 18,50 % των απασχολούμενων είναι πιθανόν βάσει της ηλικίας να συνταξιοδοτηθεί την επόμενη 10ετία , το 28,95 % στη δεύτερη δεκαετία και το 30,50 % στην τρίτη δεκαετία θα πρέπει να υπολογίσουμε και τον αριθμό των ατόμων που είναι πιθανόν να ξεκινήσουν να απασχολούνται μέσα στις επόμενες 10ετίες.

Από τα στοιχεία της απογραφής του 2011(αναθεώρηση 23-4-2014 της ΕΛΣΤΑΤ) προκύπτει ότι σε σύνολο 10.816.286 Ελλήνων πολιτών , 1.350.868 είναι ηλικίας 20-29 ετών , 553.276 είναι ηλικίας 15-19 ετών και 1.569.268 είναι ηλικίας 0-14 ετών. Οι λοιπές ηλικιακές ομάδες δεν

αναφέρονται χάριν ευκολίας της έρευνας , καθώς θα θεωρήσουμε δεδομένο ότι οι ηλικιακές ομάδες άνω των 30 ετών έχουν ήδη εισέλθει στην αγορά εργασίας.

Βάσει αυτών των στοιχείων και θεωρώντας ότι το ποσοστό ανεργίας θα επανέλθει στα επίπεδα του 8-12 % , επίπεδα στα οποία βρισκόταν κατά την υπό μελέτη 10ετία (θα λάβουμε τη μέση τιμή 10 %) , εκτιμούμε ότι το 90% της ηλικιακής ομάδας 15-19 θα εισέλθει στην αγορά εργασίας την επόμενη 10ετία και το 90% της ηλικιακής ομάδας 0-14 τη δεύτερη δεκαετία. Ελλείπει στοιχεία για τον αριθμό των γεννήσεων της επόμενης 10ετίας θα θεωρήσουμε ότι αυτές θα είναι περίπου 1.000.000 (μέσος όρος των γεννήσεων της προηγούμενης 20ετίας) και συνεπώς το 90% αυτών θα εισέλθει στην αγορά εργασίας την 3^η από σήμερα 10ετία.

Η ηλικιακή ομάδα 20-29 , θεωρούμε ότι θα εισέλθει στην αγορά εργασίας μέσα στην επόμενη 10ετία , εάν δεν έχει ήδη εισέλθει. Για να εκτιμήσουμε τον αριθμό των ατόμων της ηλικιακής ομάδας 20-29 που θα εισέλθει στην αγορά εργασίας , και δεδομένου ότι η ανεργία των ατόμων ηλικίας 15-24 ετών ανέρχεται σε ποσοστά άνω του 40% , ενώ η αντίστοιχη των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών σε ποσοστά άνω του 25% (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ) , θα θεωρήσουμε ότι το 70% περίπου των ατόμων ηλικίας 20-29 έχει ήδη εισέλθει στην αγορά εργασίας και επομένως το 20% είναι αυτό που θα εισέλθει την επόμενη 10ετία (η ανεργία υπολογίζεται στο 10% και γι αυτή την ηλικιακή ομάδα).

Τα προαναφερόμενα στοιχεία προκύπτουν βάσει της παραδοχής ότι οι συνθήκες απασχόλησης θα επανέλθουν στα φυσιολογικά επίπεδα και γι αυτό το λόγο εκτιμούμε ότι τα άτομα ηλικίας 15-29 ετών θα εισέλθουν στην αγορά εργασίας την επόμενη 10ετία και τα άτομα ηλικίας 0-14 την αμέσως επόμενη δεκαετία.

Έτσι προκύπτει ο πίνακας 2:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

<u>Δεκαετία</u>	<u>Εκτιμώμενος Αριθμός Εισερχομένων στην Αγορά Εργασίας</u>
2020-2029	768.122
2030-2039	1.412.341
2040-2049	900.000

Τα στοιχεία για τα άτομα που θα εισέλθουν στην αγορά εργασίας , αφορούν το σύνολο των απασχολουμένων , τόσο με σχέση εξαρτημένης εργασίας όσο και των απασχολουμένων με κάθε άλλη μορφή , αυτοαπασχολουμένων κ.ο.κ..

Η αναφορά όμως που κάναμε προηγουμένως για τον αριθμό και τα ποσοστά των απασχολουμένων ανά ηλικιακή ομάδα αφορούσε μόνο τους απασχολούμενους με σχέση εξαρτημένης απασχόλησης. Για το λόγο αυτό θα χρησιμοποιήσουμε στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το σύνολο των απασχολουμένων στη υπό μελέτη δεκαετία.

Βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει ο πίνακας 3:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011, ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ»

<u>Έτος</u>	<u>Σύνολο</u> <u>Απασχολούμενων</u>	<u>Μισθωτοί</u> <u>Απασχολούμενοι</u>	<u>Λόγος Μισθωτών</u> <u>προς Σύνολο</u> <u>Απασχολούμενων</u>
2002	4.434.288	2.852.673	0,64
2003	4.495.681	2.916.122	0,65
2004	4.604.092	3.013.883	0,66
2005	4.646.871	2.956.672	0,64
2006	4.731.335	3.069.856	0,65
2007	4.795.069	3.151.158	0,66
2008	4.856.363	3.214.832	0,66
2009	4.829.003	3.190.806	0,66
2010	4.705.483	3.150.008	0,67
2011	4.381.819	2.919.753	0,67

Παρατηρούμε ότι ο αριθμός των μισθωτών απασχολούμενων δεν είναι ο ίδιος με τον αριθμό των απασχολούμενων με σχέση εξαρτημένης εργασίας που ασφαλιζόταν για τα υπό μελέτη έτη στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και αυτό συμβαίνει γιατί δεν ασφαλιζόταν όλοι οι μισθωτοί στο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ , αλλά υπήρχαν και άλλα ταμεία ασφάλισης μισθωτών (π.χ. δημοσίου , τραπεζών κ.ο.κ.).

Για το λόγο αυτό δημιουργήσαμε τον πίνακα 4:

**«ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011»**

<u>Έτος</u>	<u>Σύνολο Μισθωτών Απασχολουμένων</u>	<u>Ασφαλισμένοι στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ</u>	<u>Λόγος Ασφαλισμένων στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προς Σύνολο Μισθωτών</u>
2002	2.852.673	1.952.000	0,68
2003	2.916.122	1.957.000	0,67
2004	3.013.883	1.962.000	0,65
2005	2.956.672	1.965.000	0,67
2006	3.069.856	2.031.400	0,66
2007	3.151.158	2.112.727	0,67
2008	3.214.832	2.126.180	0,66
2009	3.190.806	2.134.590	0,67
2010	3.150.008	2.103.010	0,67
2011	2.919.753	1.895.409	0,65

Παρατηρούμε ότι τόσο ο λόγος των μισθωτών προς το σύνολο των απασχολουμένων, όσο και ο λόγος των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προς το σύνολο των μισθωτών απασχολουμένων, δε μεταβάλλονται ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της υπό μελέτη δεκαετίας.

Αυτό μας βοηθά στον να εκτιμήσουμε ότι θα ισχύει το ίδιο και για τις επιμέρους ηλικιακές ομάδες, όπως και να θεωρήσουμε ότι ο αριθμός του συνόλου των απασχολουμένων ανά ηλικιακή ομάδα θα έχει την ίδια εικόνα με τον αριθμό των ασφαλισμένων στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ανά ηλικιακή ομάδα.

Έτσι εκτιμούμε ότι οι ασφαλισμένοι στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αποτελούν το 67 % των μισθωτών απασχολουμένων και οι μισθωτοί απασχολούμενοι το 66% του συνόλου των απασχολουμένων(μέσος όρος της δεκαετίας 2002-2011).

Από τη συνεκτίμηση όλων των προαναφερομένων στοιχείων καταλήγουμε στα συμπεράσματα σχετικά με τον αριθμό των ασφαλισμένων σε όλα τα εντασσόμενα στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικά ταμεία για την υπό μελέτη δεκαετία, που παρουσιάζονται στους πίνακες 5, 6 και 7 που ακολουθούν.

«ΠΙΝΑΚΑΣ 5 : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011»

<u>Έτος</u>	<u>Ασφαλισμένοι στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ</u>	<u>Σύνολο Μισθωτών Απασχολούμενων</u>	<u>Σύνολο Απασχολούμενων</u>
2002	1.952.000	2.852.673	4.434.288
2003	1.957.000	2.916.122	4.495.681
2004	1.962.000	3.013.883	4.604.092
2005	1.965.000	2.956.672	4.646.871
2006	2.031.400	3.069.856	4.731.335
2007	2.112.727	3.151.158	4.795.069
2008	2.126.180	3.214.832	4.856.363
2009	2.134.590	3.190.806	4.829.003
2010	2.103.010	3.150.008	4.705.483
2011	1.895.409	2.919.753	4.381.819

«ΠΙΝΑΚΑΣ 6 : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΣΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ»

<u>Ηλικιακή Ομάδα</u>	<u>Αριθμός Απασχολούμενων ασφαλισμένων στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ</u>	<u>Σύνολο Μισθωτών Απασχολούμενων</u>	<u>Σύνολο Απασχολούμενων</u>	<u>Ποσοστό %</u>
- 29 ετών	431.766	644.427	976.405	22,05 %
30-39 ετών	597.227	891.384	1.350.582	30,50 %
40-49 ετών	566.876	846.084	1.281.946	28,95 %
50-64 ετών	362.253	540.676	819.206	18,50 %

«ΠΙΝΑΚΑΣ 7 : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30 ΕΤΙΑ»

<u>Δεκαετία</u>	<u>Βάσει Υπολογισμού (Σημείο αναφοράς 02/2018 ή αρχή περιόδου)</u>	<u>Εκτιμώμενος Αριθμός Εξερχομένων (προς Συνταξιοδότηση)</u>	<u>Εκτιμώμενος Αριθμός Εισερχομένων</u>	<u>Εκτιμώμενος Μέσος Αριθμός Απασχολούμενων</u>
2020-2029	4.428.136*	819.206	768.122	4.377.052
2030-2039	4.377.052	1.281.946	1.412.341	4.507.447
2040-2049	4.507.447	1.350.582	900.000	4.056.865

* $1.958.122 \times (100/67) \times (100/66)$

5.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΣΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΑΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ

Εφόσον κάναμε την εκτίμηση για το μέσο αριθμό των απασχολούμενων για τις επόμενες δεκαετίες , θα πρέπει να εκτιμήσουμε και το μέσο ποσό εισφορών ανά απασχολούμενο , ώστε να καταλήξουμε στην εκτίμηση των εσόδων του ΕΦΚΑ από εισφορές για τις επόμενες δεκαετίες.

Δεδομένου ότι το ποσό των εισφορών ανά απασχολούμενο αποτελεί καθαρά απόφαση της εκάστοτε κυβέρνησης και ως εκ τούτου η όποια ανάλυση της πορείας του ποσού των εισφορών στην προηγούμενη δεκαετία θα είναι άσκοπη , θα λάβουμε σαν μέσο ποσό εισφορών ανά απασχολούμενο αυτό που ισχύει σήμερα , θεωρώντας ότι η ασφαλιστική νομοθεσία δε θα αλλάξει για τις επόμενες δεκαετίες. Αυτή η υπόθεση ισχύει για όλη την παρούσα εργασία , καθώς μελετούμε τη δημόσια ασφάλιση στον ΕΦΚΑ με βάση τις συνθήκες που ισχύουν σήμερα και κάθε αλλαγή μπορεί να θέσει την όλη μελέτη εν αμφιβόλω και όπως έχει δείξει η ιστορία οι αλλαγές στην ασφάλιση είναι συχνές και απρόβλεπτες.

Με βάση τα στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας , Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης τα έσοδα του ΕΦΚΑ για το πρώτο 11μηνο του 2017 είχαν ως εξής:

- Τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές μισθωτών εκτός των υπαλλήλων της κεντρικής κυβέρνησης ανήλθαν στα 5.641.000.000 ευρώ.

- Τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές μη μισθωτών(τ.ΟΑΕΕ , τ.ΟΓΑ , τ.ΤΣΜΕΔΕ) ανήλθαν στα 1.608.600.000 ευρώ
- Τα έσοδα από ρυθμίσεις οφειλών ανήλθαν στα 861.780.000 ευρώ
- Οι αποδόσεις της περιουσίας του ΕΦΚΑ(εκτός ΔΕΗ) ανήλθαν στα 290.230.000 ευρώ.

Σημειώνουμε ότι οι αποδόσεις της περιουσίας του ΕΦΚΑ δεν αποτελούν έσοδα από εισφορές ασφαλισμένων και δε θα συνυπολογιστούν για την εύρεση των εκτιμώμενων ετήσιων εσόδων του οργανισμού από εισφορές ασφαλισμένων.

Θα αναχθούν όμως σε ετήσια βάση , δηλ. $(290.320.000/11) \times 12 = 316.712.727$ ευρώ , και θα θεωρήσουμε ότι αυτά θα μείνουν σταθερά για την επόμενη 30ετία , καθώς όπως προαναφέραμε και για τις εισφορές , στηρίζονται επίσης σε κυβερνητικές αποφάσεις (π.χ. για τον τρόπο που θα γίνει η αξιοποίηση της περιουσίας) και ως εκ τούτου δε μπορεί να γίνει σαφής πρόβλεψη για την πορεία τους.

Από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ ο αριθμός των απασχολούμενων για το πρώτο 11μηνο του 2017 είναι αυτός που παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα. Σημειώνουμε ότι από τον αριθμό των απασχολούμενων αφαιρείται ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων , καθώς δεν έχουμε στοιχεία για το ποσό των εισφορών της γενικής κυβέρνησης για ασφάλιση και αν συνυπολογίσουμε τους δημοσίους υπαλλήλους το μέσο ποσό εισφορών ανά απασχολούμενο που θα προκύψει θα είναι λανθασμένο.

«ΠΙΝΑΚΑΣ 8 : ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΚΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017 , ΠΗΓΗ ΕΛΣΤΑΤ»

Μήνας	Αριθμός Απασχολούμενων	Δημόσιοι Υπάλληλοι*	Αρ,Απασχολούμενων εκτός Δημ.Υπαλλήλων
Ιανουάριος 2017	3.639.126	614.235	3.024.891
Φεβρουάριος 2017	3.656.783		3.042.548
Μάρτιος 2017	3.682.416		3.068.181
Απρίλιος 2017	3.749.975		3.135.740
Μάιος 2017	3.744.154		3.129.919
Ιούνιος 2017	3.775.939		3.161.704
Ιούλιος 2017	3.796.318		3.182.083
Αύγουστος 2017	3.792.358		3.178.123

Σεπτέμβριος 2017	3.800.254		3.186.019
Οκτώβριος 2017	3.783.483	614.235	3.169.248
Νοέμβριος 2017	3.761.452		3.147.217

*Αριθμός Μονίμων και Συμβασιούχων Δημοσίων Υπαλλήλων

με βάση στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ τον Οκτώβριο του 2017

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα ο αριθμός των απασχολούμενων εκτός δημοσίων υπαλλήλων για το πρώτο 11μηνο του έτους 2017 ήταν κατά μέσο όρο 3.129.607 απασχολούμενοι , ενώ το σύνολο των εσόδων του ΕΦΚΑ από εισφορές για το πρώτο 11μηνο του 2017 ήταν 8.111.380.000 ευρώ(στο ποσό αυτό συνυπολογίζονται εισφορές μισθωτών , μη μισθωτών και ρυθμίσεις οφειλών , ενώ δεν συνυπολογίζονται οι κρατήσεις στις οποίες προβαίνει ο ΕΦΚΑ υπέρ τρίτων και συνεπώς δεν αποτελούν έσοδά του).

Με τον τρόπο αυτό το **μέσο ποσό εισφορών ανά απασχολούμενο** για το πρώτο 11μηνο του 2017 ήταν $8.111.380.000/3.129.607=2.591,82$ ευρώ , το οποίο μπορούμε να αναγάγουμε **σε ετήσια βάση** οπότε προκύπτει ποσό $(2.591,82/11)\times 12=2.827,44$ ευρώ , το οποίο θα λάβουμε ως βάση για την εκτίμηση των εσόδων του ΕΦΚΑ στην επόμενη 30ετία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Αφού κάναμε την εκτίμηση του αριθμού των απασχολούμενων της επόμενης 30ετίας και υπολογίσαμε της μέσες εισφορές ανά απασχολούμενο για το έτος 2017 , μπορούμε να εκτιμήσουμε τα έσοδα του ΕΦΚΑ από εισφορές απασχολούμεμων-ασφαλισμένων για την επόμενη 30 ετία.

Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι το ποσό αυτό θα το λάβουμε ως βάση για τον υπολογισμό των εισφορών του συνόλου των απασχολούμενων , συμπεριλαμβανομένων και των δημοσίων υπαλλήλων , καθώς με βάση την ασφαλιστική νομοθεσία οι εισφορές του δημοσίου για την ασφάλιση των υπαλλήλων του έχουν εξομοιωθεί με αυτές του ιδιωτικού τομέα. Τυχόν άλλες κρατήσεις για επικουρική ασφάλιση ή και για παροχές εφάπαξ δε θα μας απασχολήσουν στην παρούσα εργασία , καθώς δεν αφορούν τον ΕΦΚΑ αλλά άλλο ταμείο(Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.).

Με βάση τα δοθέντα στοιχεία προκύπτει ο παρακάτω πίνακας 9, ο οποίος δείχνει την εκτιμώμενη πορεία των εσόδων του ΕΦΚΑ για τα επόμενα 30 έτη.

Σημειώνουμε τα εξής:

- Ο αριθμός των απασχολούμενων αναφέρεται σε μέσο αριθμό απασχολούμενων ανά δεκαετία τον οποίο υπολογίσαμε κάνοντας τις απαραίτητες υποθέσεις και θεωρώντας ότι ο αριθμός αυτός δε θα έχει μεγάλες αποκλίσεις ανά έτος κατά τη διάρκεια της κάθε 10ετίας.
- Η εκτίμηση των εσόδων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία γίνεται με την υπόθεση ότι τα ποσοστά των εισφορών καθώς και οι αποδοχές των απασχολούμενων δε θα υποστούν σημαντική αλλαγή κατά τη διάρκεια της 30ετίας , πράγμα το οποίο φαντάζει απίθανο , όμως ελλείψει άλλων στοιχείων θα προχωρήσουμε με αυτή την υπόθεση.
- Στην εκτίμηση των εσόδων του ΕΦΚΑ από εισφορές προσθέτουμε και τα έσοδα από αξιοποίηση της περιουσίας του ΕΦΚΑ με την υπόθεση ότι θα είναι τα ίδια για την επόμενη 30ετία

« ΠΙΝΑΚΑΣ 9 : «ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30 ΕΤΙΑ »

<u>Έτος</u>	<u>Μέσος Αριθμός Απασχ/νων</u>	<u>Μέση Ετήσια Εισφ.Απα σχ.</u>	<u>Εκτιμ. ΕτήσιαΈσοδα από Εισφορές</u>	<u>Εκτιμ Ετήσια Έσοδα από Περιουσία</u>	<u>Εκτιμ. Ετήσια Συνολικά Έσοδα</u>
2020	4.377.052	2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2021		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2022		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2023		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2024		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2025		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2026		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2027		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2028		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2029		2.827,44	12.375.851.906	316.712.727	12.692.564.633
2030	4.507.447	2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2031		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2032		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2033		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2034		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673

2035	4.507.447	2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2036		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2037		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2038		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2039		2.827,44	12.744.535.946	316.712.727	13.061.248.673
2040	4.056.865	2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2041		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2042		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2043		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2044		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2045		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2046		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2047		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2048		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103
2049		2.827,44	11.470.542.376	316.712.727	11.787.255.103

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 5ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΕΛ.ΣΤΑΤ.(2018) , Χρονοσειρές απασχόλησης. [<http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL21/>,-, ημερομηνία πρόσβασης : 08.08.2018]

Ε.Φ.Κ.Α.(2018) , Στατιστικά Δελτία ετών 2007-2018. [<https://www.efka.gov.gr/el/menoy/genika-gia-ton-ephka/statistika-stoicheia/statistika-deltia-etesia>, ημερομηνία πρόσβασης: 10.08.2018] και [http://www.ika.gr/gr/infopages/t-ikaetam/stat_report_results2.cfm, ημερομηνία πρόσβασης: 10.08.2018]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό θα προσπαθήσουμε να εκτιμήσουμε τα έξοδα που θα πραγματοποιήσει ο Ε.Φ.Κ.Α. στην επόμενη 30ετία , προκειμένου να πληρώσει συντάξεις και λοιπές παροχές σε ασφαλισμένους του. Για την εκτίμηση αυτή θα κάνουμε αρκετές υποθέσεις , τις οποίες θα αναφέρουμε στη συνέχεια , έτσι ώστε η εκτίμηση μας να οδηγεί σε σωστά συμπεράσματα , έστω και αν δεν είναι ακριβής. Η εκτίμηση θα γίνει με τον τρόπο που αναφέραμε κατά την παρουσίαση της μεθοδολογίας στο 4^ο κεφάλαιο.

6.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Για την εκτίμηση των εξόδων του ΕΦΚΑ για συντάξεις για την επόμενη 30ετία θα ακολουθήσουμε περίπου την ίδια μέθοδο που ακολουθήσαμε για την εκτίμηση των εξόδων. Αρχικά, θα προσπαθήσουμε να εκτιμήσουμε τον αριθμό των συνταξιούχων για την επόμενη 30ετία. Για να γίνει αυτό θα λάβουμε σαν βάση τον σημερινό αριθμό των συνταξιούχων και τις ηλικιακές ομάδες αυτών , στη συνέχεια θα αφαιρέσουμε τον εκτιμώμενο αριθμό των συνταξιούχων των οποίων το δικαίωμα για σύνταξη θα λήξει μέσα στις επόμενες 3 δεκαετίες(π.χ. λόγω θανάτου) και ακολούθως θα προσθέσουμε τον αριθμό των συνταξιούχων που θα λάβουν σύνταξη μέσα στις επόμενες 3 δεκαετίες.

Η προαναφερόμενη μέθοδος θα ακολουθηθεί μόνο για τους συνταξιούχους γήρατος. Για τους συνταξιούχους αναπηρίας και χηρείας θα προσπαθήσουμε να εκτιμήσουμε τον αριθμό τους με βάση τη μελέτη του αριθμού αυτών για τη δεκαετία 2002-2011 , θεωρώντας ότι καθώς οι συνθήκες δεν έχουν αλλάξει σημαντικά , δε θα υπάρχει μεγάλη απόκλιση στην πορεία που θα ακολουθήσουν για την επόμενη 30ετία.

Και για τις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις , ως μέσο ποσό σύνταξης γήρατος, αναπηρίας και χηρείας για τον υπολογισμό του κόστους καταβολής συντάξεων θα χρησιμοποιήσουμε αυτό που ισχύει σήμερα , καθώς η ασφαλιστική νομοθεσία αλλάζει συνεχώς και συνεπώς δε μπορούμε να καταλήξουμε σε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με το μέσο ποσό συντάξεων στο μέλλον , οπότε η μελέτη που θα κάνουμε θα αφορά ότι ισχύει σήμερα , όπως προαναφέραμε και για το κομμάτι των εισφορών.

Βάση στοιχείων της ΗΔΙΚΑ ο αριθμός των συνταξιούχων στη Ελλάδα για το τρίμηνο Ιανουάριος 2018-Μάρτιος 2018 παρουσιάζεται στον πίνακα 10 παρακάτω:

« ΠΙΝΑΚΑΣ 10 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018-ΜΑΡΤΙΟΣ 2018 , ΠΗΓΗ ΗΔΙΚΑ»

<u>Μήνας</u>	<u>Κατηγορία Συνταξιούχων</u>	<u>Πλήθος Συνταξιούχων</u>	<u>Μηνιαίο Ποσό (€)</u>	<u>Μέσο Εισόδημα από Συντάξεις (€)</u>	<u>Δαπάνη ΕΚΑΣ(€)</u>	<u>Κρατήσεις Υπέρ Υγείας(€)</u>
Μάρτιος 2018	Γήρατος	1.938.724	1.873.618.408	966,42	3.088.773	110.627.862
	Θανάτου	391.542	247.942.998	633,25	4.212.904	14.401.465
	Αναπηρίας	218.458	135.744.310	621,37	663.194	7.711.572
	Ανασφάλιστων Υπερηλικών ΟΓΑ	26.703	9.620.798	360,29		576.793
	Λοιπά	7.414	2.395.418	323,09		81.276
	ΣΥΝΟΛΟ	2.582.841	2.269.321.931		7.964.871	133.398.968
Φεβρουάριος 2018	Γήρατος	1.937.702	1.871.668.773	965,92	3.093.323	110.502.895
	Θανάτου	391.249	247.618.462	632,89	4.233.747	14.379.466
	Αναπηρίας	218.259	135.532.368	620,97	665.061	7.699.155
	Ανασφάλιστων Υπερηλικών ΟΓΑ	26.717	9.624.247	360,23		576.993
	Λοιπά	6.998	2.259.084	322,82		75.790
	ΣΥΝΟΛΟ	2.580.925	2.266.702.934		7.992.131	133.234.299
Ιανουάριος 2018	Γήρατος	1.944.057	1.873.767.979	963,84	3.127.740	110.640.038
	Θανάτου	392.059	248.140.520	632,92	4.290.406	14.407.909
	Αναπηρίας	218.969	135.888.054	620,58	672.698	7.719.265

Ανασφάλιστων Υπερηλίκων ΟΓΑ	26.969	9.712.555	360,14		582.303
Λοιπά	6.551	2.198.308	335,57		76.194
ΣΥΝΟΛΟ	2.588.605	2.269.707.416		8.090.843	133.425.709

Ένας άλλος χρήσιμος πίνακας για τον αριθμό των συνταξιούχων με βάση τα στοιχεία της ΗΔΙΚΑ για το Φεβρουάριο του 2018 είναι ο παρακάτω πίνακας που παρουσιάζει το εύρος και το μέσο όρο των ποσών σύνταξης ανά κατηγορία για τη χρονική περίοδο Φεβρουαρίου 2018.

«ΠΙΝΑΚΑΣ 11 : ΕΥΡΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΠΟΣΩΝ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018 , ΠΗΓΗ ΗΔΙΚΑ»

<u>Εύρος Ποσού</u>	<u>Γήρατος</u>		<u>Θανάτου</u>		<u>Αναπηρίας</u>		<u>Λοιπές</u>	
	<u>Πλήθος</u>	<u>Μ.Ο.(€)</u>	<u>Πλήθος</u>	<u>Μ.Ο.(€)</u>	<u>Πλήθος</u>	<u>Μ.Ο.(€)</u>	<u>Πλήθος</u>	<u>Μ.Ο.(€)</u>
0,01-500	612.293	371,88	395.359	333,62	143.615	386,48	5.632	190,27
500,01-1.000	706.504	680,51	159.308	714,56	83.910	675,62	4.009	785,29
1.000,01-1.500	506.752	1.229,28	39.250	1.178,83	21.977	1.139,85	1	1.205,38
1.500,01-2.000	143.096	1.689,76	3.106	1.663,00	3.214	1.686,65	0	0
2.000,01-2.500	19.591	2.080,67	138	2.149,50	330	2.125,95	0	0
Άνω των 2.500,01	53	2.737,61	15	3.928,56	55	3.203,80	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	1.988.289		597.176		253.101		9.642	

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι ο ΕΦΚΑ καταβάλλει κύριες συντάξεις γήρατος, θανάτου και αναπηρίας , ενώ οι επικουρικές , οι συντάξεις ανασφάλιστων υπερηλίκων ΟΓΑ και τα μερίσματα καταβάλλονται από άλλα ταμεία. Επίσης ο ΕΦΚΑ καταβάλλει το ΕΚΑΣ , το οποίο όμως αφορά σε κοινωνικό επίδομα και άρα δε θα το υπολογίσουμε στην παρούσα εκτίμηση(σ.σ. πρόκειται σύντομα να σταματήσει να καταβάλλεται).

Επομένως , καθώς ο αριθμός των συνταξιούχων δεν υφίσταται μεγάλη αλλαγή για το τρίμηνο Ιανουάριος 2018-Μάρτιος 2018 , θα λάβουμε ως βάση ότι ο αριθμός των συνταξιούχων σήμερα είναι ο μέσος όρος του τριμήνου , δηλαδή 1.940.161 συνταξιούχοι γήρατος , 391.617 συνταξιούχοι θανάτου , 218.562 συνταξιούχοι αναπηρίας , 26.796 λαμβάνουν σύνταξη σαν ανασφάλιστοι υπερηλίκες από τον ΟΓΑ 6.988 είναι οι λοιποί συνταξιούχοι. Ο μέσος αριθμός των συνταξιούχων που λαμβάνουν κύρια σύνταξη γήρατος , δηλ. 1.940.161 , είναι αυτός που θα χρησιμοποιήσουμε ως βάση.

6.1.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΓΗΡΑΤΟΣ

Αρχικά, θα προσπαθήσουμε να εκτιμήσουμε τα ποσά που θα καταβάλει ο ΕΦΚΑ στην επόμενη 30ετία για παροχή συντάξεων γήρατος(κύριες συντάξεις).

Καθώς η κύρια σύνταξη είναι μία και χορηγείται από το ταμείο στο οποίο ο συνταξιούχος ήταν ασφαλισμένος κατά το τελευταίο πριν της σύνταξης διάστημα , μπορούμε να εκτιμήσουμε τον αριθμό των συνταξιούχων που θα λαμβάνουν κύρια σύνταξη γήρατος στην επόμενη 30ετία στηριζόμενοι σε πληθυσμιακά στοιχεία που έχουμε ήδη προαναφέρει κατά τον υπολογισμό των απασχολούμενων της επόμενης 30ετίας.

Επίσης , η εκτίμηση για τον αριθμό των συνταξιούχων της επόμενης 30ετίας , σε ότι πάλι αφορά τους συνταξιούχους κύριας σύνταξης , γίνεται στηριζόμενη στο σημερινό αριθμό των συνταξιούχων , επειδή ότι ίσχυε στον παρελθόν για την απονομή συντάξεων δεν ισχύει πλέον και εάν μελετούσαμε τον αριθμό των συνταξιούχων στο παρελθόν έτσι ώστε να εκτιμήσουμε τον αριθμό των συνταξιούχων στο μέλλον θα παρατηρούσαμε ότι ο αριθμός των συνταξιούχων ήταν συνεχώς αυξανόμενος για πολλούς λόγους , αλλά κυρίως για το λόγο ότι τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης σε πολλές περιπτώσεις ήταν πολύ χαμηλά με αποτέλεσμα άνθρωποι πολύ μικρής ηλικίας να συνταξιοδοτούνται λαμβάνοντας κύρια σύνταξη γήρατος.

Συνεπώς , η όποια εκτίμηση και να κάναμε θα ήταν άσκοπη , και καθώς το όρια ηλικίας συνταξιοδότησης έχουν αυξηθεί τόσο ώστε να μην μπορούν να υποστούν πλέον άλλη μεγάλη

αύξηση , είναι περισσότερο ασφαλές να στηριχθούμε στο σημερινό αριθμό των συνταξιούχων, ώστε να εκτιμήσουμε τον αριθμό αυτών για την επόμενη 30ετία.

Χρήσιμος στην εκτίμηση αυτή είναι επίσης και ο παρακάτω πίνακας (στοιχεία ΗΔΙΚΑ Φεβρουαρίου 2018-Συντάξεις Γήρατος):

« ΠΙΝΑΚΑΣ 12 : ΠΛΗΘΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018 , ΠΗΓΗ ΗΔΙΚΑ»

<u>Ηλικία</u>	<u>Πλήθος Συνταξιούχων</u>	<u>Μέσος Όρος (€)</u>	<u>Μέσος Όρος Ετήσιας Σύνταξης (€)</u>	<u>Μέσος Όρος Ετήσιας Σύνταξης ανά σύνολα ηλικιακής ομάδα</u>
<=25	0			
26-50	10.171	1.287,47	15.449,64	14.866,67
51-55	37.682	1.188,20	14.258,40	
56-60	105.109	1.252,36	15.028,32	
61-65	236.515	1.244,28	14.931,36	14.311,33
66-70	332.343	1.155,84	13.870,08	14.311,33
71-75	383.481	982,98	11.795,76	11.144,40
76-80	318.714	863,39	10.360,68	11.144,40
81-85	291.923	791,18	9.494,16	9.083,31
86-90	174.416	722,60	8.671,20	9.083,31
91-95	60.980	704,81	8.457,72	
>95	12.473	681,44	8.177,28	
Απροσδιόριστη	612	946,42	11.357,04	
ΣΥΝΟΛΟ	1.964.419	982,03	11.784,36	

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και για να γίνει ευκολότερη η μελέτη , θεωρούμε ότι οι ηλικιακές ομάδες άνω των 81 ετών(συμπεριλαμβανομένων και της απροσδιόριστης ηλικίας που συνήθως αφορά άτομα μεγάλης ηλικίας για τους οποίους δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για την ηλικία τους) , δηλ. 540.404 συνταξιούχοι , θα σταματήσουν να συνταξιοδοτούνται μέσα στην επόμενη δεκαετία , οι ηλικιακές ομάδες 71-80 ετών, δηλ. 702.195 συνταξιούχοι ,

θα σταματήσουν να συνταξιοδοτούνται μέσα στη δεύτερη από σήμερα δεκαετία και οι ηλικιακές ομάδες 61-70 , δηλ. 568.858 συνταξιούχοι , θα σταματήσουν να συνταξιοδοτούνται μέσα στην τρίτη από σήμερα δεκαετία. Οι παραδοχές αυτές γίνονται καθώς οι όποιες εξαιρέσεις από αυτές δε θα επηρεάσουν τον τελικά εκτιμώμενο των συνταξιούχων ανά δεκαετία , αφού σε κάθε ηλικιακή κατηγορία από 26 έως άνω των 95 ετών θα υπάρχουν συνταξιούχοι που θα σταματήσουν να λαμβάνουν σύνταξη , αλλά και συνταξιούχοι που θα συνεχίσουν να λαμβάνουν σύνταξη στις επόμενες 3 δεκαετίες.

Έτσι με βάση τα προαναφερόμενα αλλά και τα στοιχεία που αναφέρθηκαν για τον αριθμό των απασχολούμενων που θα συνταξιοδοτηθούν (κατά την εκτίμηση των απασχολούμενων των επόμενων 3 δεκαετιών) , προκύπτει ο πίνακας 13:

« ΠΙΝΑΚΑΣ 13 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ»

<u>Δεκαετία</u>	<u>Βάσει Υπολογισμού (Σημείο αναφοράς 1^ο τρίμηνο 2018 ή αρχή περιόδου)</u>	<u>Εκτιμώμενος Αριθμός Εξερχομένων</u>	<u>Εκτιμώμενος Αριθμός Εισερχομένων</u>	<u>Εκτιμώμενος Μέσος Αριθμός Συνταξιούχων</u>
2020-2029	1.940.161	540.404	819.206	2.218.963
2030-2039	2.218.963	702.195	1.281.946	2.798.714
2040-2049	2.798.714	568.858	1.350.582	3.580.438

Λαμβάνοντας υπόψιν τα προαναφερόμενα και δεδομένου ότι το μέσο ποσό μηνιαίας κύριας σύνταξης γήρατος που χορηγείται σήμερα (με βάση τα στοιχεία του Φεβρουαρίου 2018) είναι 817,04 ευρώ(1.599.012.066/1.957.083) και η μέση ετήσια σύνταξη που καταβάλλεται είναι 9.804,48 ευρώ , θα εκτιμήσουμε τα έξοδα του ΕΦΚΑ για καταβολή συντάξεων τις επόμενες 3 δεκαετίες , στηριζόμενοι για τους μεν νέους συνταξιούχους που θα προκύψουν στο ποσό που προαναφέραμε και για τους δε ήδη συνταξιούχους στο ποσό που λαμβάνουν σήμερα. Σημειώνουμε ότι αυτό αποτελεί το χειρότερο σενάριο καθώς οι συντάξεις που χορηγούνται σήμερα είναι σχετικά μεγαλύτερες από αυτές που θα χορηγούνται στο μέλλον βάση των νέων συνταξιοδοτικών νόμων , όμως κρίνεται σκόπιμο να στηριχθούμε σε αυτό το χειρότερο σενάριο.

Συνεπώς μπορούμε να καταλήξουμε στον παρακάτω πίνακα , για τον οποίο σημειώνουμε τα εξής:

- Ως βάση υπολογισμού λαμβάνουμε το ποσό που καταβλήθηκε το 1^ο τρίμηνο του 2018 για συντάξεις , αφού το κάνουμε αναγωγή σε ετήσια βάση
- Πάνω στη βάση υπολογισμού θα προσθέτουμε το ποσό που θα λαμβάνουν οι νέοι συνταξιούχοι , που όπως προαναφέραμε θα εκτιμηθεί με βάση το μέσο όρο της σημερινά καταβαλλόμενης σύνταξης , και θα αφαιρούμε το ποσό που βάσει των σημερινών δεδομένων λαμβάνουν οι ηλικιακές ομάδες που θα σταματήσουν να λαμβάνουν σύνταξη στην κάθε δεκαετία.
- Χάριν ευκολίας θα θεωρήσουμε ότι η ετήσια δαπάνη για συντάξεις θα παραμένει σταθερή κατά τη διάρκεια της κάθε δεκαετίας.
- Το ποσό που αναφέρουμε σαν μέση ετήσια δαπάνη σύνταξης ανά συνταξιούχο για την κάθε δεκαετία , ενδέχεται να συμπεριλαμβάνει ένα σφάλμα κατά τον υπολογισμό του , καθώς στα στοιχεία της ΗΔΙΚΑ δε διευκρινίζεται εάν στη μέση σύνταξη ανά ηλικιακή ομάδα έχει συμπεριληφθεί η παροχή ΕΚΑΣ.

« ΠΙΝΑΚΑΣ 14 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΓΗΡΑΤΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30 ΕΤΙΑ»

<u>Δεκαετία</u>	<u>Βάσει Υπολογισμού (Σημείο αναφοράς 1^ο τρίμηνο 2018 ή αρχή προηγούμενης περιόδου)</u>	<u>Εκτιμώμενο Ετήσιο Ποσό Συντάξεων που θα σταματήσουν να καταβάλλονται</u>	<u>Εκτιμώμενο Ετήσιο Ποσό Συντάξεων που θα ξεκινήσουν να καταβάλλονται</u>	<u>Εκτιμώμενο Ετήσιο Ποσό Καταβαλλόμενων Συντάξεων</u>
2020-2029	22.629.290.370	4.908.657.057	8.031.888.842	25.752.522.155
2030-2039	25.752.522.155	7.825.541.958	14.748.481.060	32.675.461.257
2040-2049	32.675.461.257	8.141.114.561	15.538.121.770	40.072.468.466

Με βάση όλα όσα προαναφέραμε , μπορούμε να καταλήξουμε στην εκτίμηση των εξόδων του ΕΦΚΑ για παροχή συντάξεων γήρατος την επόμενη 30ετία , όπως αυτή παρουσιάζεται στον πίνακα 15:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΜΕΣΑ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΓΗΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ»

<u>Έτος</u>	<u>Μέσος Αριθμός Συνταξιούχων</u>	<u>Μέσα Ετήσια Εκτιμώμενα Έξοδα για Συντάξεις Γήρατος σε Ευρώ</u>
2020	2.245.759	25.752.522.155
2021		25.752.522.155
2022		25.752.522.155
2023		25.752.522.155
2024		25.752.522.155
2025		25.752.522.155
2026		25.752.522.155
2027		25.752.522.155
2028	2.245.759	25.752.522.155
2029		25.752.522.155
2030	2.546.708	32.675.461.257
2031		32.675.461.257
2032		32.675.461.257
2033		32.675.461.257
2034		32.675.461.257
2035		32.675.461.257
2036		32.675.461.257
2037		32.675.461.257
2038		32.675.461.257
2039		32.675.461.257
2040	2.748.681	40.072.468.466
2041		40.072.468.466
2042		40.072.468.466
2043		40.072.468.466
2044		40.072.468.466
2045		40.072.468.466
2046		40.072.468.466
2047		40.072.468.466
2048		40.072.468.466
2049		40.072.468.466

**6.1.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΧΗΡΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ**

Εφόσον εκτιμήσαμε τα έξοδα του ΕΦΚΑ για καταβολή κυρίων συντάξεων γήρατος για την επόμενη 30ετία , θα πρέπει τώρα να εκτιμήσουμε και τα έξοδα του ΕΦΚΑ για καταβολή συντάξεων αναπηρίας και χηρείας , αλλά και τα έξοδα του ΕΦΚΑ για διάφορες παροχές υγείας κτλ.

Βάσει των στατιστικών στοιχείων της δεκαετίας 2002-2011 για το τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ , τα στοιχεία για τον αριθμό των συνταξιούχων αναπηρίας και χηρείας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΗΡΕΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2002-2011 ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ , ΠΗΓΗ ΙΚΑ»

<u>Έτος</u>	<u>Συνταξιούχοι Αναπηρίας</u>	<u>Συνταξιούχοι Θανάτου(Χηρείας)</u>
2002	137.005	227.648
2003	130.945	230.107
2004	131.280	236.965
2005	130.558	243.283
2006	129.852	250.712
2007	129.876	258.337
2008	135.313	288.034
2009	135.702	294.260
2010	133.523	295.227
2011	130.926	299.392

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι ο αριθμός των συνταξιούχων αναπηρίας του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι κατά μέσο όρο 132.498 συνταξιούχοι , ενώ δεν υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις από αυτό το μέσο όρο. Έτσι λοιπόν θεωρούμε ότι αυτός θα είναι στο μέλλον ο μέσος όρος του αριθμού των συνταξιούχων αναπηρίας του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για την επόμενη 30ετία και αν λάβουμε υπόψιν ότι για τη δεκαετία 2002-2011, επί συνόλου 4.648.000 οι 2.023.932 , δηλαδή ποσοστό 43,54 % , ήταν ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (αριθμοί σε μέσο όρο) , ο συνολικός αριθμός των συνταξιούχων αναπηρίας στην επόμενη 30ετία θα είναι κατά μέσο όρο 304.313 συνταξιούχοι και το ποσό που θα καταβάλλει ο ΕΦΚΑ για συντάξεις αναπηρίας για την επόμενη 30ετία θα είναι κατά μέσο όρο 2.267.649.838 ευρώ(βάση του

μέσου ποσού καθαρής σύνταξης αναπηρίας – που καταβάλλονται σήμερα , όπως φαίνεται από τα στοιχεία του τριμήνου Ιανουάριος-Μάρτιος 2018).

Επίσης , από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι οι συνταξιούχοι θανάτου-χρησίας του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έχουν μια συνεχόμενα ανοδική τάση για τη δεκαετία , η οποία συνεχίζεται και για τα επόμενα έως το 2016 έτη(300.857 το 2012 , 297.780 το 2013 , 300.079 το 2014 , 302.129 το 2015 και προϋπολογιστικά 303.800 το 2016). Ο αριθμός των συνταξιούχων θανάτου είναι κατά μέσον όρο 391.617 το πρώτο τρίμηνο του έτους 2018 και οι ηλικιακές ομάδες αυτών βάση των στοιχείων του Μαρτίου 2018 είναι οι αυτές που παρουσιάζονται στον πίνακα 17:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 17 : ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΧΗΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΟΣΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΧΗΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΑΡΤΙΟΣ 2018»

<u>Ηλικία</u>	<u>Πλήθος Συνταξιούχων</u>	<u>Μέσος Όρος (€)</u>	<u>Μέσος Όρος Ετήσιας Σύνταξης (€)</u>	<u>Μέσος Όρος Ετήσιας Σύνταξης ανά σύνολο ηλικιακής ομάδα</u>
<=25	25.895	319,62	3.835,44	14.866,67
26-50	22.667	453,62	5.443,44	
51-55	16.749	524,96	6.299,52	6.299,52
56-60	25.678	596,42	7.157,04	7.157,04
61-65	33.151	622,34	7.468,08	7.783,59
66-70	36.351	672,61	8.071,32	
71-75	44.624	702,65	8.431,80	8.341,52
76-80	49.468	688,34	8.260,08	
81-85	59.706	674,25	8.091,00	8.052,40
86-90	48.752	669,37	8.032,44	
91-95	22.202	667,69	8.012,28	
>95	6.270	668,02	8.016,24	
Απροσδιόριστη	29	652,13	7.825,56	
ΣΥΝΟΛΟ	391.542	625,92	7.511,04	

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και βάση της ισχύουσας συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, δε μπορούμε να εκτιμήσουμε με σχετική ασφάλεια τον αριθμό των δικαιούχων σύνταξης θανάτου-χρηρείας στην επόμενη 30ετία. Ως εκ τούτου θα εκτιμήσουμε ότι εφόσον αυτός ήταν συνεχώς αυξανόμενος στη δεκαετία 2002-2011 με τάση σταθεροποίησης τα έτη 2011 έως 2016 και εφόσον αυτός σήμερα είναι περίπου 391.617 , θα θεωρήσουμε ότι αυτός θα είναι περίπου 400.000 για την επόμενη 10ετία, θα γίνει περίπου 453.600(αύξηση 13,40 %) τη δεύτερη δεκαετία και θα ανέλθει στις 489.571(αύξηση 7,93 %) την τρίτη δεκαετία , ακολουθώντας τη μεταβολή των κυρίων συντάξεων γήρατος με τις οποίες συνδέονται.

Η μέση μηνιαία σύνταξη θανάτου-χρηρείας που καταβάλλεται σήμερα (Μέσος όρος τριμήνου Ιανουάριος 2018-Μάρτιος 2018) είναι 633,02 ευρώ , δηλαδή ετήσια 7.596,24 ευρώ , οπότε η ετήσια δαπάνη του ΕΦΚΑ για καταβολή συντάξεων θανάτου-χρηρείας για την επόμενη 30ετία εκτιμούμε ότι θα είναι περίπου 3.038.496.000 ευρώ για την πρώτη δεκαετία , 3.445.654.464 ευρώ για τη δεύτερη δεκαετία και 3.718.898.813 ευρώ για την τρίτη δεκαετία.

Τέλος , ο αριθμός των λοιπών συντάξεων , οι οποίες αναφέρονται στον Πίνακα 11 και οι οποίες αφορούν κυρίως συντάξεις καταβαλλόμενες από το Δημόσιο σε συγκεκριμένες κατηγορίες πολιτών (π.χ. πρώην βουλευτές) , βλέπουμε ότι βαίνει συνεχώς αυξανόμενος με βάση τα στοιχεία του τριμήνου Ιανουάριος 2018-Μάρτιος 2018 , καθώς είναι 6.551 τον Ιανουάριο του 2018, 6.998 το Φεβρουάριο του 2018 και 7.414 το Μάρτιο του 2018. Επειδή όμως δεν αφορούν συντάξεις που χορηγούνται σε ασφαλιζόμενα πρόσωπα και επειδή δεν έχει ρυθμιστεί νομοθετικά το εάν αυτές θα χορηγούνται στο μέλλον από τον ΕΦΚΑ ή θα βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό , δε θα τις λάβουμε υπόψιν σαν έξοδο του ΕΦΚΑ στην παρούσα μελέτη.

Έτσι τα έξοδα του ΕΦΚΑ για καταβολή συντάξεων αναπηρίας και θανάτου-χρηρείας για την επόμενη 30ετία εκτιμούμε ότι θα είναι αυτά που παρουσιάζονται στον πίνακα 18 που ακολουθεί:

« ΠΙΝΑΚΑΣ 18 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΒΑΛΕΙ Ο ΕΦΚΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΓΙΑ

ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΗΡΕΙΑΣ»

Έτος	<u>Μέσα Ετήσια Εκτιμώμενα Έξοδα για Συντάξεις Αναπηρίας σε Ευρώ</u>	<u>Μέσα Ετήσια Εκτιμώμενα Έξοδα για Συντάξεις Θανάτου-Χηρείας σε Ευρώ</u>
2020	2.267.649.838	3.038.496.000
2021	2.278.805.296	3.038.496.000

2022	2.278.805.296	3.038.496.000
2023	2.278.805.296	3.038.496.000
2024	2.278.805.296	3.038.496.000
2025	2.278.805.296	3.038.496.000
2026	2.278.805.296	3.038.496.000
2027	2.278.805.296	3.038.496.000
2028	2.278.805.296	3.038.496.000
2029	2.278.805.296	3.038.496.000
2030	2.278.805.296	3.445.654.464
2031	2.278.805.296	3.445.654.464
2032	2.278.805.296	3.445.654.464
2033	2.278.805.296	3.445.654.464
2034	2.278.805.296	3.445.654.464
2035	2.278.805.296	3.445.654.464
2036	2.278.805.296	3.445.654.464
2037	2.278.805.296	3.445.654.464
2038	2.278.805.296	3.445.654.464
2039	2.278.805.296	3.445.654.464
2040	2.278.805.296	3.718.898.813
2041	2.278.805.296	3.718.898.813
2042	2.278.805.296	3.718.898.813
2043	2.278.805.296	3.718.898.813
2044	2.278.805.296	3.718.898.813
2045	2.278.805.296	3.718.898.813
2046	2.278.805.296	3.718.898.813
2047	2.278.805.296	3.718.898.813
2048	2.278.805.296	3.718.898.813
2049	2.278.805.296	3.718.898.813

**6.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΛΟΙΠΩΝ
ΠΑΡΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ**

Σε τελευταίο στάδιο θα προσπαθήσουμε να εκτιμήσουμε τα έξοδα του ΕΦΚΑ για παροχές υγείας και λοιπές παροχές για την επόμενη 30ετία. Για να κάνουμε αυτή την εκτίμηση , θα

αναλύσουμε καταρχάς τα στοιχεία που έχουμε για τα έξοδα των παροχών του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στη δεκαετία 2002-2011. Βάση αυτών των στοιχείων έχουμε τον παρακάτω πίνακα:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 19 : ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ

ΤΕΩΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2002-2011 , ΠΗΓΗ ΙΚΑ»

<u>Έτος</u>	<u>Έξοδα παροχών Σε</u> <u>Είδος</u>	<u>Έξοδα παροχών Σε</u> <u>Χρήμα</u>	<u>Σύνολο</u>
2002	2.090.000.000	220.000.000	2.310.000.000
2003	2.440.000.000	230.000.000	2.670.000.000
2004	2.880.000.000	250.000.000	3.130.000.000
2005	3.160.000.000	270.000.000	3.430.000.000
2006	3.560.000.000	290.000.000	3.850.000.000
2007	4.050.000.000	310.000.000	4.360.000.000
2008	4.260.000.000	340.000.000	4.600.000.000
2009	4.870.000.000	360.000.000	5.230.000.000
2010	4.410.000.000	330.000.000	4.740.000.000
2011	4.140.000.000	290.000.000	4.430.000.000

Βλέπουμε ότι τα έξοδα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αυξανόταν συνεχώς έως το έτος 2009 και άρχισαν να μειώνονται στα επόμενα ως το 2011 έτη. Ειδικά τα έξοδα για παροχές σε χρήμα συνέχισαν να μειώνονται και μετά το 2011 , φτάνοντας τα 160.000.000 ευρώ το 2016. Για τα έξοδα παροχών σε είδος δεν υπάρχουν στοιχεία από το έτος 2011 και έπειτα , καθώς από τότε και έπειτα ιδρύθηκε ο ΕΟΠΠΥ , ο οποίος είναι ο φορέας που είναι υπεύθυνος για τις παροχές υγείας των ασφαλισμένων(παροχές σε είδος) και κάποιες εκ των παροχών σε χρήμα των ασφαλιστικών ταμείων. Η σημαντική αυτή αλλαγή συνοδεύτηκε από την σημαντική περιστολή δαπανών για παροχές , η οποία ολοκληρώθηκε το έτος 2011.

Για όλους τους παραπάνω λόγους θα θεωρήσουμε ότι τα έξοδα για παροχές του ΕΦΚΑ θα ακολουθήσουν την πορεία των εξόδων του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για παροχές τη δεκαετία 2002-2011, δηλαδή θα είναι κατά μέσο όρο $3.875.000.000 \times 100/43,54 = 8.899.862.195$ ευρώ (αναγωγή των εξόδων του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για παροχές στο σύνολο των απασχολούμενων).

Σημειώνουμε , ότι καθώς κατά την εκτίμηση των εσόδων του ΕΦΚΑ από εισφορές δεν συνυπολογίσαμε τις κρατήσεις υπέρ τρίτων όπως ο ΕΟΠΠΥ και το ίδιο πράξαμε για τις συντάξεις συνυπολογίζοντας τις κρατήσεις υγείας στο ποσό των καταβαλλόμενων συντάξεων

(δεν τις αφαιρέσαμε) , κατά την παρούσα εκτίμηση των εξόδων του ΕΦΚΑ για παροχές θα συνυπολογίσουμε μόνο τις παροχές σε χρήμα και εφόσον αυτές για τη δεκαετία 2002-2011 ήταν για το τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά μέσο όρο 289.000.000 ευρώ θα θεωρήσουμε ότι αυτή η εικόνα θα συνεχίσει να υπάρχει και για την επόμενη 30ετία(το 2016 αυτό το ποσό μειώθηκε στα 160.000.000 ευρώ , αλλά καθώς οι συνθήκες μπορεί να αλλάξουν προς το χειρότερο κρίνεται σκόπιμο να στηριχθούμε στο προαναφερόμενο μέσο όρο της δεκαετίας) και επομένως για τα επόμενα 30έτη εκτιμούμε ότι τα **ετήσια έξοδα του ΕΦΚΑ για την καταβολή παροχών** θα είναι $289.000.000 \times 100 / 43,54 = 663.757.460$ ευρώ (το 43,54 % των απασχολούμενων ασφαλίζεται στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΞΟΔΩΝ

Με βάση όλα τα στοιχεία που προαναφέραμε , μπορούμε να καταλήξουμε σε μια συνολική εικόνα για τα εκτιμώμενα ετήσια έξοδα του ΕΦΚΑ στα επόμενα 30 ετή , όπως αυτή παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 20 : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ

30ΕΤΙΑ»

Έτος	<u>Εκτιμώμενα</u> <u>Ετήσια Έξοδα</u> <u>για καταβολή</u> <u>Συντάξεων</u> <u>Γήρατος (€)</u>	<u>Εκτιμώμενα</u> <u>Ετήσια Έξοδα</u> <u>για καταβολή</u> <u>Συντάξεων</u> <u>Αναπηρίας</u> <u>(€)</u>	<u>Εκτιμώμενα</u> <u>Ετήσια Έξοδα</u> <u>για καταβολή</u> <u>Συντάξεων</u> <u>Θανάτου-</u> <u>Χηρείας</u> <u>(€)</u>	<u>Εκτιμώμενα</u> <u>Ετήσια</u> <u>Έξοδα για</u> <u>καταβολή</u> <u>Παροχών</u> <u>(€)</u>	<u>Εκτιμώμενα</u> <u>Ετήσια</u> <u>Συνολικά Έξοδα</u> <u>ΕΦΚΑ</u> <u>(€)</u>
2020	25.752.522.155	2.267.649.838	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2021	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2022	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2023	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2024	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2025	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2026	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2027	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2028	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453

2029	25.752.522.155	2.278.805.296	3.038.496.000	663.757.460	31.722.425.453
2030	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2031	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2032	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2033	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2034	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2035	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2036	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2037	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2038	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2039	32.675.461.257	2.278.805.296	3.445.654.464	663.757.460	39.063.678.477
2040	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2041	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2042	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2043	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2044	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2045	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2046	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2047	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2048	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035
2049	40.072.468.466	2.278.805.296	3.718.898.813	663.757.460	46.733.930.035

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 6ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΕΛ.ΣΤΑΤ.(2018) , Χρονοσειρές απασχόλησης. [<http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL21/>,-, ημερομηνία πρόσβασης : 08.08.2018]

Ε.Φ.Κ.Α.(2018) , Στατιστικά Δελτία ετών 2007-2018. [<https://www.efka.gov.gr/el/menoy/genika-gia-ton-ephka/statistika-stoicheia/statistika-deltia-etesia>, ημερομηνία πρόσβασης: 10.08.2018] και [http://www.ika.gr/gr/infopages/t-ikaetam/stat_report_results2.cfm, ημερομηνία πρόσβασης: 10.08.2018]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εφόσον πραγματοποιήσαμε την εκτίμηση των εσόδων και των εξόδων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία , σε αυτό το σημείο θα συγκρίνουμε τα μεγέθη αυτά έτσι ώστε να μπορέσουμε να εκτιμήσουμε τις χρηματοδοτικές ανάγκες αλλά και τις επενδυτικές ανάγκες του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι στα έξοδα του ΕΦΚΑ δεν έχουν υπολογιστεί τα έξοδα λειτουργίας, καθώς εφόσον ο οργανισμός αυτός αποτελεί τον μοναδικό δημόσιο ασφαλιστικό φορέα τα έξοδα λειτουργίας του θα πρέπει να βαρύνουν απευθείας το δημόσιο προϋπολογισμό κατ' αναλογία των λοιπών δημοσίων υπηρεσιών , όπως και γίνεται.

Στον πίνακα 21 που ακολουθεί, αναφέρονται τα έσοδα και τα έξοδα του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία , αρχής γενομένης από το έτος 2020 , όπως τα εκτιμήσαμε προηγουμένως και υπολογίζεται το όποιο έλλειμμα ή πλεόνασμα κατ' έτος.

«ΠΙΝΑΚΑΣ 21 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΕΤΗΣΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ»

<u>Έτος</u>	<u>Εκτιμώμενα Έσοδα (€)</u>	<u>Εκτιμώμενα Έξοδα (€)</u>	<u>Εκτιμώμενο Αποτέλεσμα (€)</u>
2020	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2021	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2022	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2023	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2024	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2025	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2026	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2027	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2028	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820

2029	12.692.564.633	31.722.425.453	- 19.029.860.820
2030	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2031	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2032	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2033	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2034	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2035	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2036	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2037	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2038	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2039	13.061.248.673	39.063.678.477	- 26.002.429.804
2040	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2041	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2042	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2043	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2044	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2045	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2046	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2047	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2048	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932
2049	11.787.255.103	46.733.930.035	- 34.946.674.932

Το ποσό που ενδεχομένως προκύπτει ως πλεόνασμα είναι το ποσό το οποίο μπορεί να διατεθεί κατ' έτος σε επενδύσεις , ενώ το ποσό που ενδεχομένως προκύπτει ως έλλειμμα είναι το ποσό το οποίο πρέπει να καλυφθεί κατ' έτος από τις επενδύσεις των προηγούμενων ετών.

Από τον παραπάνω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο ΕΦΚΑ στις επόμενες δεκαετίες δε θα μπορεί να καλύψει τα έξοδα του για διάφορες παροχές συντάξεων , ασφάλισης κτλ , από τα έσοδά του από ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών.

Αυτό δεν είναι μια πρωτόγνωρη κατάσταση που θα ισχύσει στις επόμενες δεκαετίες, αλλά είναι μια κατάσταση που ισχύει και σήμερα , αφού βάση των στοιχείων του κρατικού προϋπολογισμού του 2018 τα έσοδα του ΕΦΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές θα αποτελέσουν

το 37,83 % των συνολικών εσόδων του , ενώ οι κρατική επιχορήγηση θα ανέλθει στο 57,84 % των συνολικών εσόδων του ΕΦΚΑ. Σε αριθμούς , η κρατική επιχορήγηση προς τον ΕΦΚΑ για το έτος 2018 έχει προϋπολογισθεί στα 15.045.510.000 Ευρώ έναντι πραγματοποιηθείσας δαπάνης 14.900.510.000 Ευρώ το έτος 2017(Εξοδα για μεταβιβαστικές πληρωμές κοινωνικής ασφάλισης).

Σε κανονικές συνθήκες , θα έπρεπε η «ζημία» της κάθε χρήσης να μεταφέρεται στην επόμενη, όμως αυτό δε γίνεται στον προηγούμενο πίνακα , καθώς το όποιο ποσό «ζημίας» και να υπάρχει κατ' έτος θα πρέπει να καλυφθεί υποχρεωτικά από τον κρατικό προϋπολογισμό , αφού αφορά σε πληρωμή συντάξεων και λοιπών παροχών οι οποίες πρέπει υποχρεωτικά να καταβληθούν.

Τέλος , θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ακόμη και σήμερα , που όλοι μιλούν για πλεόνασμα του ΕΦΚΑ , το πλεόνασμα αυτό οφείλεται στα αποτελέσματα που προκύπτουν όταν συνηπολογίσουμε στα αρχικά αποτελέσματα και τις επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού. Επειδή όμως οι επιχορηγήσεις αυτές θα συνεχίσουν να υπάρχουν για πολλά χρόνια ακόμα , η μελέτη για τις επενδύσεις που θα μπορούσε να κάνει ο ΕΦΚΑ στην επόμενη 30ετία θα γίνει υπό την ασφάλεια της κάλυψης του αρχικής ζημίας από έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού , έτσι ώστε οι όποιες επενδύσεις να στοχεύουν στη μείωση αυτής της ανάγκης για κρατική επιχορήγηση.

7.1 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

7.1.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η δημόσια ασφάλιση στο βασικό κομμάτι της αφορά στην είσπραξη εισφορών συντάξεων και την παροχή των συντάξεων , όταν συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις που ο νόμος ορίζει για τη συνταξιοδότηση των πολιτών.

Για να καταστεί βιώσιμο ένα τέτοιο σύστημα σε βάθος δεκαετιών , θα πρέπει πρώτα απ' όλα να έχει αυτονομία και να μην εξαρτάται από κάθε είδους επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού. Αυτό σημαίνει ότι το ποσό που εισπράττει ο φορέας δημόσιας ασφάλισης από εισφορές των εργαζομένων για σύνταξη , θα πρέπει να επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων για παροχή συντάξεων.

Η κάλυψη των εξόδων για συντάξεις μπορεί να γίνει με τους εξής δύο τρόπους , οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν και οι δύο μαζί συνδυαστικά :

- α) μέσω επενδύσεων ,τόσο βραχυχρονίων όσο και μακροχρονίων , οι οποίες βοηθούν το φορέα δημόσιας ασφάλισης να καταστεί ικανός στο μέλλον για την παροχή συντάξεων στηριζόμενος στα ποσά που εισφέρουν οι εργαζόμενοι στο παρόν για ασφάλιση
- β) μέσω της μετατροπής των εισφορών ασφάλισης περισσότερων του ενός εργαζομένων σε παροχή σύνταξης ενός

Με τις επενδύσεις των φορέων δημόσιας ασφάλισης(δηλ.του ΕΦΚΑ ο οποίος πλέον αποτελεί το μοναδικό φορέα δημόσιας ασφάλισης στην Ελλάδα) θα ασχοληθούμε στη συνέχεια της παρούσας εργασίας.

Η μετροπή των εισφορών των πολλών σε παροχή σύνταξης του ενός είναι ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει ένα βιώσιμο σύστημα δημόσιας ασφάλισης. Για να μπορεί να λειτουργήσει όμως η μετατροπή αυτή , θα πρέπει ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχων να είναι μεγαλύτερος από το 1. Επίσης , όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο λόγος , τόσο περισσότερο βιώσιμο μπορεί να καταστεί το σύστημα δημόσιας ασφάλισης , ενώ όσο πιο κοντά είναι στο 1 τόσο λιγότερο βιώσιμο γίνεται το σύστημα. Τέλος, εάν ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους γίνει μικρότερος του 1 , το σύστημα δημόσιας ασφάλισης είναι υπό κατάρρευση εάν δεν έχει ήδη καταρεύσει.

Ένα ακόμα στοιχείο που συμβάλλει στη βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης είναι η ισχύς του για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εάν το σύστημα δημόσιας ασφάλισης μεταβάλλεται διαρκώς , δε μπορεί να γίνει ασφαλής πρόβλεψη των αναγκών του στο μέλλον , οπότε οι όποιες ρυθμίσεις γίνονται δε μπορούν να οδηγήσουν στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Από την άλλη πλευρά , εάν το σύστημα δημόσιας ασφάλισης είναι καθιερωμένο και ισχύει για μεγάλο χρονικό διάστημα , χωρίς να γίνονται σε αυτό συχνές σημαντικές αλλαγές και ρυθμίσεις , οι μελλοντικές του ανάγκες μπορούν να προβλεφθούν επαρκώς και συνεπώς μπορεί εύκολα να γίνει η επιλογή της κατάλληλης επενδυτικής πολιτικής.

Η ομοιογένεια του τρόπου υπολογισμού των εισφορών και των συντάξεων , είναι ακόμη ένα σημαντικό χαρακτηριστικό που θα πρέπει να έχει ένα βιώσιμο σύστημα δημόσιας ασφάλισης.

Η πολυνομία και οι διαφορετικοί τρόποι υπολογισμού εισφορών και συντάξεων , οδηγούν σε ένα δεδαλόμε σύστημα , όπου η κάθε μελέτη και πρόβλεψη για τις μελλοντικές του ανάγκες τίθεται εν αμφιβόλλω.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και πολλά άλλα στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν ένα βιώσιμο σύστημα δημόσιας ασφάλισης , όμως θα ήταν άσκοπο , καθώς τα όσα προαναφέραμε αποτελούν τα βασικότερα στοιχεία , τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ένα σύστημα δημόσιας ασφάλισης απολύτως προβλέψιμο και θα συνέτειναν στην άρση του αισθήματος ανασφάλειας των πολιτών σχετικά με τη συνταξιοδότησή τους.

Αν παρατηρήσουμε το ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης , όπως αυτό είναι σήμερα , κατά την έναρξη της λειτουργίας του ΕΦΚΑ , θα δούμε πολυνομία και διαφορετικούς τρόπους λειτουργίας των εντασσόμενων ταμείων , ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους είναι περίπου στο 1,7 και οι επενδύσεις των εντασσόμενων ταμείων κινούνται σε σχετικά χαμηλό επίπεδο. Με άλλα λόγια , έχει όλα τα στοιχεία που θα μπορούσαν να το καταστήσουν μη βιώσιμο. Παρ' όλα αυτά θα προσπαθήσουμε να προτείνουμε επενδύσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν το ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης στο μέλλον , ελπίζοντας ότι ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους θα βελτιωθεί και έτσι θα μπορούμε να μιλάμε για ένα σταθερό και βιώσιμο σύστημα δημόσιας ασφάλισης.

7.1.2 Ο ΛΟΓΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ

Από τα στοιχεία που ήδη έχουμε προαναφέρει για τον εκτιμώμενο αριθμό απασχολούμενων και συνταξιούχων στην επόμενη 30ετία , θα μπορούσαμε να οδηγηθούμε στην εκτίμηση του λόγου απασχολούμενων προς συνταξιούχους στην επόμενη 30ετία.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο λόγος αυτός είναι από τα πρώτα πράγματα που θα πρέπει να εξετάσουμε προκειμένου να προτείνουμε εναλλακτικές επενδύσεις του συστήματος δημόσιας ασφάλισης , καθώς εάν ο λόγος αυτός τείνει στο 1 , τότε αυτό σημαίνει ότι τα έξοδα του συστήματος για παροχή συντάξεων είναι αρκετά μεγαλύτερα από τα έσοδά του από ασφαλιστικές εισφορές , με βάση πάντα τα συμερινά δεδομένα όπου η μέση εισφορά κυμαίνεται στα 2.827,44 ευρώ ετησίως και η μέση σύνταξη στα 9.804,48 ευρώ ετησίως.

Επιπλέον , με βάση τα μέσα αυτά ποσά , για να μπορέσει το ελληνικό σύστημα να είναι βιώσιμο , θα πρέπει τουλάχιστον τα έξοδα του να καλύπτονται επαρκώς από τα έσοδα του , δηλαδή ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους να είναι τουλάχιστον $(9.804,48/2.827,44)=3,47$.

Στη συνέχεια μπορούμε να παρατηρήσουμε τον πίνακα 22 , ο οποίος δείχνει τον εκτιμώμενο λόγο απασχολούμενων προς συνταξιούχους για την επόμενη 30ετία. Ο λόγος που θα πρέπει να ισχύει για να είναι το σύστημα βιώσιμο θα πρέπει να είναι ο προαναφερόμενος 3,47 , καθώς έχουμε κάνει την υπόθεση ότι τα μέσα ποσά εισφορών και συντάξεων θα παραμείνουν τα ίδια για την επόμενη 30ετία. Τα συμπεράσματα στα οποία θα καταλήξουμε όταν συγκρίνουμε τους λόγους που θα προκύψουν στους δύο αυτούς πίνακες , θα μας βοηθήσουν να προτείνουμε τις επενδύσεις εκείνες που θα μπορούσαν να καταστήσουν το σύστημα βιώσιμο.

**«ΠΙΝΑΚΑΣ 22 : ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ
ΣΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ 3 ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ»**

Δεκαετία	Μέσος Εκτιμώμενος Αριθμός Απασχολούμενων	Μέσος Εκτιμώμενος Αριθμός Συνταξιούχων	Λόγος Απασχολούμενοι/ Συνταξιούχοι
2020-2029	4.377.052	2.245.759	1,95
2030-2039	4.507.447	2.546.708	1,77
2040-2049	4.056.865	2.748.681	1,64

Παρατηρούμε ότι ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους εκτιμάται ότι θα κυμαίνεται σταθερά κάτω από τον λόγο του 3,47 για την επόμενη 30ετία. Για την πρώτη δεκαετία θα είναι σχετικά υψηλότερος από τον σημερινό 1,7 , τη δεύτερη δεκαετία θα κυμανθεί στο 1,77 , ενώ την τρίτη δεκαετία θα παρουσιάσει μεγαλύτερη πτώση και θα κυμανθεί στο 1,64.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον , οι επενδύσεις είναι τόσο αναγκαίες , όσο και απαγορευτικές. Αυτό συμβαίνει γιατί από τη μία πλευρά , οι επενδύσεις είναι απαραίτητες εάν θέλουμε να μιλάμε για ένα σύστημα δημόσιας ασφάλισης , το οποίο θα μπορεί να είναι βιώσιμο στο μέλλον , αλλά από την άλλη πλευρά η κάθε επένδυση που θα επιλεγεί θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από υψηλή ρευστότητα , καθώς σε κάθε στιγμή μπορεί το σύστημα να μη μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του για έξοδα συντάξεων.

7.2 ΠΟΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΟΥΝ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ

Αν παρατηρήσουμε την πορεία των εκτεινόμενων εσόδων και των εξόδων του ΕΦΚΑ , του μοναδικού δηλαδή φορέα δημόσιας ασφάλισης στην Ελλάδα , αλλά και την εκτίμηση που κάναμε για την πορεία του λόγου απασχολούμενων προς συνταξιούχους έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

α) Για τις επόμενες τρεις δεκαετίες τα έξοδα του ΕΦΚΑ θα είναι περισσότερα από τα έσοδα του από εισφορές ασφαλισμένων , για τη πρώτη δεκαετία η διαφορά εξόδων-εσόδων θα κυμαίνεται στα 19 δισεκατ.Ευρώ , για τη δεύτερη στα 26 δισεκατ.Ευρώ , ενώ για την τρίτη στα 35 δισεκατ.Ευρώ.

β) Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους στις επόμενες 3 δεκαετίες εκτιμάται ότι θα γίνεται μικρότερος απ' ότι είναι σήμερα , πράγμα που σημαίνει ότι οι απασχολούμενοι θα είναι συνεχώς λιγότεροι από τους συνταξιούχους και μάλιστα ο αριθμός τους θα βαίνει σε φθίνουσα πορεία σε σύγκριση με τον αριθμό των συνταξιούχων.

γ) Σε κάθε χρονιά για τα επόμενα 30 έτη θα είναι αναγκαία η ενίσχυση του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης , δηλαδή του ΕΦΚΑ , με χρήματα του κρατικού προϋπολογισμού , καθώς αυτό δε θα είναι σε θέση να καλύψει τα έξοδα του για συντάξεις και λοιπές παροχές από τα έσοδα του που θα αφορούν τις εισφορές των ασφαλισμένων και μόνο από αυτά.

Κάτω από αυτές τις παραδοχές και με τη βασική παραδοχή ότι ο κρατικός προϋπολογισμός θα ενισχύει κάθε χρόνο το ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης με επιχορηγήσεις , οι επενδύσεις στις οποίες θα μπορούσε να προβεί το ελληνικό σύστημα δημόσιας ασφάλισης θα στοχεύουν όχι τόσο στην επίτευξη της οικονομικής αυτονομίας του, με την έννοια της κάλυψης των εξόδων του από ίδια έσοδα , όσο στην επίτευξη της μείωσης της ανάγκης του για μεγάλα ποσά επιχορηγήσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει οι επενδύσεις που θα επιλεγούν από το σύστημα δημόσιας ασφάλισης , δηλαδή τον ΕΦΚΑ , να εξασφαλίζουν αρχικά ότι δε θα απαιτείται η καταβολή μεγάλων ποσών επιχορήγησης από τον κρατικό προϋπολογισμό ώστε να πραγματοποιηθούν

και έπειτα ότι οι αποδόσεις τους θα είναι τέτοιες ώστε να μην ακυρώνονται από τους λοιπούς οικονομικούς δείκτες όπως ο πληθωρισμός.

Το αρχικό κομμάτι είναι δύσκολο να επιτευχθεί , καθώς για να πραγματοποιηθεί μια επένδυση σε κάποια χρονική στιγμή , σημαίνει ότι κάποιο ποσό εσόδων από εισφορές που προοριζόταν για πληρωμή παροχών στην ίδια ή επόμενη χρονική στιγμή , θα πρέπει να δεσμευτεί έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί η επένδυση. Αν η επένδυση αυτή είναι βραχυχρόνια και επιστρέφει κεφάλαιο και αποδόσεις μέχρι το τέλος της ίδιας χρήσης , το συνολικό ποσό που θα εισφέρει ο προϋπολογισμός δε θα υποστεί σημαντική μεταβολή , αν όμως η επένδυση είναι μακροχρόνια θα πρέπει στη χρήση που θα γίνει η επένδυση , ο κρατικός προϋπολογισμός να εισφέρει μεγαλύτερο ποσό προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό.

Συνεπώς , για να μπορέσει ο ΕΦΚΑ να προβεί σε επενδύσεις χωρίς να επηρεάσει την πορεία της εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού , θα πρέπει στα πρώτα βήματα να προβεί σε επενδύσεις βραχυχρόνιας διάρκειας επενεπενδύοντας τα όποια έσοδά του από τις επενδύσεις αυτές και στη συνέχεια να αρχίσει να επενδύει σε επενδύσεις τόσο βραχυχρόνιας όσο και μακροχρόνιας διάρκειας με βάση το επιδιωκόμενο όφελος αλλά και το επενδυτικό του προφίλ , συνθέτοντας έτσι το δικό του χαρτοφυλάκιο επενδύσεων.

7.3 ΑΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΣΟΥΝ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Εκτός από τους παράγοντες που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης και οι οποίοι μπορούν να προβλεφθούν με σχετική ασφάλεια , τους συστημικούς δηλαδή παράγοντες , υπάρχουν και άλλοι οι οποίοι δε μπορούν να προβλεφθούν αλλά μπορούν να οδηγήσουν σε μεγάλα προβλήματα , ακόμη και σε πιθανή κατάρρευση αυτού.

Οι παράγοντες αυτοί , οι λεγόμενοι και μη συστημικοί , αφορούν κυρίως στις γενικότερες οικονομικές , πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες μέσα στις οποίες λειτουργεί το σύστημα δημόσιας ασφάλισης. Το εύρος των παραγόντων αυτών αλλά και ο βαθμός στον οποίο μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία του συστήματος διαφέρουν από περίοδο σε περίοδο , ακόμη και αν οι γενικότερες συνθήκες είναι ίδιες.

Η μη προβλεψιμότητα των παραγόντων αυτών αποτελεί μια τροχοπέδη που απειλεί σε κάθε στιγμή τη λειτουργία του συστήματος ασφάλισης. Για το λόγο αυτό θα προσπαθήσουμε στη συνέχεια να παρουσιάσουμε κάποιες συνθήκες κάτω από τις οποίες το κάθε σύστημα δημόσιας ασφάλισης, και όχι μόνο το ελληνικό, δε μπορεί να λειτουργήσει με ασφάλεια. Οι συνθήκες που θα αναφέρουμε ίσως είναι ακραίες όμως θα τις αναφέρουμε προκειμένου να τις έχουμε κατά νου κατά τη διάρκεια λήψης των διάφορων αποφάσεων για επενδύσεις.

7.3.1 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Όταν η οικονομία βρίσκεται σε συνθήκες κρίσης όλα τα οικονομικά μεγέθη μεταβάλλονται προς το χειρότερο. Η ανεργία συνήθως εκτοξεύεται σε υψηλά επίπεδα, οι μισθοί και οι γενικότερες απολαβές των απασχολούμενων μειώνονται, τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού συρρικνώνονται και οι ανάγκες για βοήθεια των πολιτών που βρίσκονται κάτω από συνθήκες φτώχειας αυξάνεται.

Αν παρατηρήσουμε την εικόνα της Ελλάδας τα τελευταία έτη, θα δούμε ακριβώς όσα προαναφέραμε αν προσθέσουμε σε αυτό και τη σοβαρή εισροή μεταναστών με τις όποιες συνέπειες σε οικονομική και κοινωνική διάσταση.

Κάτω από τέτοιες συνθήκες, όπως μπορεί εύκολα να γίνει κατανοητό, τα έσοδα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης μειώνονται και τα έξοδα του συστήματος μπορεί να αυξάνονται λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών και αναγκών. Με άλλα λόγια, κάτω από συνθήκες οικονομικής κρίσης επιβάλλεται το σύστημα να ενισχυθεί με χρήματα του κρατικού προϋπολογισμού, του οποίου τα έσοδα επίσης συρρικνώνονται, και συνεπώς είναι πολύ εύκολο το σύστημα δημόσιας ασφάλισης να καταρεύσει.

Στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης, η κατάρρευση του συστήματος αποφεύχθηκε μέσω της σημαντικής μείωσης των συνταξιοδοτικών και άλλων παροχών, αλλά και της αύξησης των εισφορών. Αυτό μπόρεσε να γίνει, γιατί στις προ κρίσης συνθήκες οι συντάξεις και λοιπές παροχές ήταν αρκετά υψηλές για κάποιες κατηγορίες ασφαλισμένων και οι εισφορές αρκετά χαμηλές. Το ίδιο όμως ίσως δε θα μπορεί να γίνει στο μέλλον, καθώς οι δυνατότητες περικοπών συντάξεων και άλλων παροχών καθώς και αύξησης εισφορών είναι πολύ περιορισμένες.

7.3.2 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Οι συνθήκες κοινωνικής κρίσης , οδηγούν σε αναταραχές και συγκρούσεις τυπικές και ουσιαστικές μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Αν και αρχικά μπορεί να φαίνεται ότι η κοινωνική κρίση δε μπορεί να επηρεάσει τη λειτουργία του συστήματος δημόσιας ασφάλισης , αυτό μπορεί εύκολα να γίνει καθώς εξ αρχής οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι σε αυτούς ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες.

Μια ενδεχόμενη σύγκρουση μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών , μπορεί αρχικά να επηρεάσει την πορεία των εσόδων του συστήματος από εισφορές αλλά και την παροχή συντάξεων καθώς η μία κοινωνική ομάδα θα πιέζει υπέρ των συμφερόντων της σε βάρος της άλλης με το αποτέλεσμα να είναι αβέβαιο.

Επιπλέον μια κοινωνική κρίση μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα και την οικονομική κρίση με όλες τις συνέπειες που προαναφέραμε.

7.3.3 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Οι συνθήκες πολιτικής κρίσης μοιάζουν με αυτές της κοινωνικής κρίσης. Κάθε ομάδα συμφερόντων , και όχι απαραίτητα κοινωνική ομάδα , προσπαθεί να επιβάλει τις απόψεις της και να εξυπηρετήσει τα δικά της συμφέροντα.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες επιχειρείται πολλές φορές η αλλαγή του νομικού πλαισίου λειτουργίας του συστήματος δημόσιας ασφάλισης , αλλά και η αλλαγή του ποσού των εισφορών , συντάξεων και άλλων παροχών ανάλογα με τα συμφέροντα της κάθε ομάδας.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον , το σύστημα δημόσιας ασφάλισης μπορεί να οδηγηθεί σε κατάρευση , καθώς κανένας από τους κατά καιρούς υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων δεν υπολογίζει τη βιωσιμότητά του , παρά μόνο την εξυπηρέτηση των διαφόρων συμφερόντων που αντιπροσωπεύει.

Η πολιτική κρίση αποτελεί τον πιο απρόβλεπτο και ταυτόχρονα τον πιο καταστροφικό εξογενή παράγοντα που επηρεάζει τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα του κάθε συστήματος δημόσιας ασφάλισης.

Στην Ελλάδα , το σύστημα δημόσιας ασφάλισης έχει καταφέρει ακόμα και σε συνθήκες πολιτικής κρίσης να επιβιώσει , έχοντας όμως υποστεί σημαντικές απώλειες. Τα τελευταία 50 περίπου χρόνια και ιδιαίτερα τα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση το σύστημα δεν έχει υποστεί σημαντικές μεταβολές στη δομή και λειτουργία του και αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι δεν έχουν πραγματοποιηθεί σοβαρές πολιτικές κρίσεις που να μπορούν να το επηρεάσουν.

7.3.4 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ο πόλεμος είναι μια ιδιαίτερη κατάσταση που οδηγεί σε ταυτόχρονη ύπαρξη οικονομικής , κοινωνικής και πολιτικής κρίσης. Σε τέτοιες συνθήκες , το σύστημα δημόσιας ασφάλισης δε μπορεί να υπάρξει , κι αν υπάρξει το μόνο σίγουρο είναι ότι θα καταρεύσει.

Τέτοιες συνθήκες είχαμε στην Ελλάδα κατά την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και στη συνέχεια του Εμφυλίου Πολέμου. Μετά τους πολέμους αυτούς , κρίθηκε αναγκαία η εξ αρχής δημιουργία του συστήματος δημόσιας ασφάλισης , κυρίως με το Ν.1946/1951 περί της ασφάλισης στο ΙΚΑ ο οποίος ισχύει μέχρι σήμερα. Το σύστημα δημόσιας ασφάλισης που δημιουργήθηκε μετά τους πολέμους αυτούς , είναι σε γενικές γραμμές αυτό που ισχύει μέχρι και σήμερα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το κεφάλαιο αυτό μας βοήθησε να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τη μελλοντική πορεία του ελληνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης και τους παράγοντες που είναι πιθανόν να την επηρεάσουν. Επίσης , με βάση πάντα τα συμπεράσματα που έχουμε εξαγάγει σχετικά με τα εκτιμώμενα μελλοντικά έσοδα και έξοδα του συστήματος , μπορέσαμε να καταλήξουμε σε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τις επενδύσεις που θα μπορούσε να κάνει ο Ε.Φ.Κ.Α. , ο καθολικός φορέας δηλαδή του εθνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης. Τέλος , ένα πολύ σημαντικό συμπέρασμα του παρόντος κεφαλαίου είναι η σημαντικότητα του λόγου απασχολούμενων προς συνταξιούχους για κάθε μελέτη του εθνικού συστήματος δημόσιας ασφάλισης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 7ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Νεκτάριος, Μ.(2014).*Ιδιωτική Ασφάλιση και Διαχείριση Κινδύνων*.1η έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΠΡΟΤΙΝΟΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο : ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο Κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε διάφορες επιλογές επενδύσεων στις οποίες θα μπορούσε να στραφεί ο ΕΦΚΑ και τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι αποδόσεις τους. Η μελέτη αυτή θα μας βοηθήσει να ανιχνεύσουμε τάσεις , καθώς και στο να μπορέσουμε να δούμε ποιες μορφές επενδύσεων είναι κατάλληλες για το επενδυτικό προφίλ του ΕΦΚΑ.

Τα στοιχεία που θα χρησιμοποιήσουμε στη μελέτη αυτή είναι στοιχεία τα οποία αντήσαμε από το διαδίκτυο(οι πηγές θα αναφερθούν αναλυτικά στη βιβλιογραφία) και αφορούν στη στοιχεία που υπάρχουν την 24.10.2018 που γράφεται το παρόν κεφάλαιο. Σκοπός μας δεν είναι να αναλύσουμε διεξοδικά τα στοιχεία των αποδόσεων για τις διάφορες επενδύσεις αλλά να δούμε πως αυτές κινούνται , έτσι ώστε να προταθούν αυτές που θα ταίριαζαν στο επενδυτικό προφίλ του ΕΦΚΑ.

Τέλος οι επενδύσεις που θα μελετήσουμε είναι επενδύσεις σε ομόλογα , αμοιβαία κεφάλαια , καταθέσεις , εμπορεύματα(π.χ. χρυσός, πετρέλαιο) και ακίνητα. Οι επενδύσεις σε κάθε είδους μετοχές εισηγμένες και μη δε θα μελετηθούν , καθώς για τις μεν πρώτες η διαπραγμάτευση γίνεται στο χρηματιστήριο και συνεπώς λόγω υψηλού κινδύνου η επένδυση δεν ταιριάζει εξ αρχής με το επενδυτικό προφίλ του ΕΦΚΑ , ενώ για τις δεύτερες η επένδυση συνήθως συνδέεται με συμμετοχή στα όργανα διοίκησης και εκπροσώπηση , πράγμα που θα σήμαινε κόστος δυσανάλογο σε σχέση με την αναμενόμενη απόδοση για έναν δημόσιο οργανισμό όπως ο ΕΦΚΑ. Επίσης , στη μελέτη θα αναφερθούμε συνοπτικά στις λοιπές επενδύσεις όπως οι επενδύσεις σε έργα τέχνης και οι επενδύσεις σε πνευματικά δικαιώματα.

8.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

8.1.1 ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Συγκρίνοντας τα ημερήσια δελτία του ΟΔΔΗΧ στις 28/08/2018 , 18/10/2018 και 24/10/2018 μπορούμε να δούμε ότι οι αποδόσεις των ομολόγων των κρατών του ευρωπαϊκού νότου(Ελλάδα,Ιταλία,Πορτογαλία,Ισπανία) συνδέονται στενά μεταξύ τους , ενώ οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων χωρών όπως η Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Η.Π.Α. έχουν αποδόσεις , οι οποίες κινούνται σχετικά ανεξάρτητα από τις αποδόσεις των Ευρωπαϊκών Κρατών. Τέλος , οι αποδόσεις των ομολόγων του ESM και της Γερμανίας φαίνεται να σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό.

Επίσης , οι αποδόσεις των αγορών χρήματος δε φαίνεται να μεταβάλλονται ιδιαίτερα στο υπό μελέτη διάστημα (από 28/08/2018 έως 24/10/2018) , τη στιγμή που αυτές για τις αγορές χρήματος της Ευρωζώνης , της Ελβετίας και της Ιαπωνίας είναι πολύ μικρές ή αρνητικές , ενώ οι αντίστοιχες των αγορών χρήματος Αγγλίας και Η.Π.Α. είναι θετικές και σχετικά υψηλές.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία , ο ΕΦΚΑ θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο , επενδύοντας ταυτόχρονα σε κρατικά ομόλογα διαφόρων κρατών ή να επιτύχει μια επαρκώς διαφοροποιημένη βραχυχρόνια πολιτική επενδύσεων επενδύοντας σε αγορές χρήματος διαφόρων κρατών. Επισημαίνουμε ότι υψηλές αποδόσεις σημαίνουν και υψηλά επίπεδα κινδύνου κι αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψιν κατά τη διαμόρφωση της επενδυτικής πολιτικής.

8.1.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Οι επενδύσεις σε ομόλογα εταιρειών έχουν να κάνουν κυρίως με την οικονομική κατάσταση της κάθε εταιρείας που είναι εκδότρια ομολόγων και την εικόνα που έχει διαμορφωθεί στην αγορά για αυτήν την οικονομική κατάσταση. Οι αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με την πορεία της μετοχής για τις εισηγμένες εταιρείες και σαφώς επηρεάζονται από τις συνθήκες της αγοράς στην οποία λειτουργεί η εταιρεία.

Επειδή , δεν μπορεί να υπάρξει σαφής εικόνα για το πως μπορεί να κινηθεί η απόδοση ενός εταιρικού ομολόγου και για το ποιο θα είναι το επίπεδο κινδύνου (αν και αμφότερα αξιολογούνται από οίκους αξιολόγησης , ειδικά στην περίπτωση μεγάλων εταιρειών) , για την

απόφαση της επένδυσης ή μη σε εταιρικά ομόλογα θα πρέπει να μελετώνται στοιχεία παλιών εκδόσεων της ίδιας εταιρείας , εκδόσεις εταιρειών του ίδιου κλάδου και μεγεθούς κτλ..

Λόγω της πολυπλοκότητας της μελέτης των διαφόρων παραγόντων που επηρεάζουν την απόδοση και τον κίνδυνο των εταιρικών ομολόγων , αυτά δε φαίνεται να είναι η κατάλληλη για τον ΕΦΚΑ επένδυση , αν και η κάθε περίπτωση θα πρέπει να αξιολογείται ξεχωριστά.

8.1.3 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Οι επενδύσεις σε καταθέσεις κάθε είδους(ταμειευτηρίου , προθεσμίας κτλ) είναι μια συνήθης επενδυτική επιλογή ιδιωτών που κατέχουν τόσο μικρά όσο και μεγάλα ποσά κεφαλαίων. Οι επενδύσεις σε καταθέσεις συνήθως δεν έχουν μεγάλες αποδόσεις και οι αποδόσεις που έχουν μπορεί να καταλήγουν να είναι μηδαμινές ή και αρνητικές αν συνυπολογίσουμε τη διαχρονική αξία του χρήματος.

Η απόδοση των καταθέσεων συνδέεται πάντα στενά με το επιτόκιο της εκάστοτε κεντρικής τράπεζας(π.χ. για καταθέσεις σε ευρωπαϊκές τράπεζες το euribor) , ενώ για καταθέσεις σε άλλο νόμισμα θα πρέπει κάθε φορά να συνυπολογίζεται και η συναλλαγματική ισοτιμία έτσι ώστε να υπάρχει μια σαφής εικόνα για την εκάστοτε απόδοση.

Με βάση τα ημερήσια δελτία του ΟΔΔΗΧ στις 28/08/2018 , 18/10/2018 και 24/10/2018 , βλέπουμε ότι τα επιτόκια euribor είναι σε κάθε περίοδο αρνητικά , ενώ τα επιτόκια των κεντρικών τραπεζών Ιαπωνίας και Ελβετίας είναι επίσης αρνητικά. Τα αντίστοιχα επιτόκια κεντρικών τραπεζών Η.Π.Α. και Αγγλίας είναι θετικά , αν όμως συνυπολογίσουμε τη διαφορά της συναλλαγματικής ισοτιμίας αυτά μπορεί καταλήγουν να γίνονται πολύ μικρά ή να συνεχίσουν να είναι πολύ υψηλά , θα πρέπει όμως να τονίσουμε ότι οι καταθέσεις σε νομίσματα άλλων χωρών μπορεί να έχουν και άλλους κινδύνους πέραν του συναλλαγματικού , όπως και μπορεί να περιορίζονται από άλλου είδους παράγοντες (π.χ. νομικοί περιορισμοί).

Για τον ΕΦΚΑ συγκεκριμένα οι καταθέσεις σε ξένο νόμισμα είναι ένα σενάριο επένδυσης που δε μπορεί εύκολα να πραγματοποιηθεί , καθώς μια τέτοια επιλογή θα σήμαινε ότι το ελληνικό δημόσιο δεν εμπιστεύεται της εγχώριες τράπεζες και τις τράπεζες του ευρωσχήματος. Επίσης , μια επένδυση καταθέσεων σε ξένο νόμισμα σημαίνει την άμεση ενίσχυση της ξένης οικονομίας με κεφάλαια τα οποία θα μπορούν να αποτελέσουν κεφάλαια προς δανειοδότηση

και ενίσχυσης της εγχώριας οικονομίας της ξένης χώρας. Αυτά που προαναφέραμε , όσο ξενοφοβικά και αν ακούγονται , είναι κάποιοι σημαντικοί λόγοι μαζί με άλλους πολλούς που δε θα αναφέρουμε , οι οποίοι κάνουν τις καταθέσεις του ΕΦΚΑ σε ξένο νόμισμα να φαντάζουν κάτι το απίθανο.

8.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Οι επενδύσεις σε εμπορεύματα , όπως το πετρέλαιο , τα πολύτιμα μέταλλα κ.α. , είναι επενδύσεις που μπορεί να έχουν τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια διάρκεια. Οι αποδόσεις των επενδύσεων αυτών διαμορφώνονται κατά κύριο λόγο από την αγορά , η οποία λαμβάνει πολλούς παράγοντες υπόψιν της κατά τη διαμόρφωση της τιμής των εμπορευμάτων και άρα και της απόδοσης μιας επένδυσης σε αυτά.

8.2.1 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ , ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σε ότι αφορά την αγορά πρώτων υλών ή ενέργειας (όπως π.χ. το πετρέλαιο , το φυσικό αέριο κ.ο.κ.) και την αγορά προϊόντων απαραίτητων για την ανθρώπινη διατροφή (π.χ. σιτάρι , καλαμπόκι κ.ο.κ.) , η τιμή των εμπορευμάτων διαμορφώνεται τόσο από ενδογενείς όσο και από εξωγενείς παράγοντες. Στους εξωγενείς παράγοντες μπορεί να συμπεριλαμβάνονται πόλεμοι , οικονομικές κρίσεις και κρίσεις συναλλάγματος , πολιτικές κρίσεις , διπλωματικές κρίσεις κ.α..

Λόγω της πολυπλοκότητας των παραγόντων που διαμορφώνουν τις τιμές και τις αποδόσεις μιας επένδυσης στα εν λόγω εμπορεύματα , η επένδυση των κεφαλαίων του ΕΦΚΑ σε τέτοιου είδους επενδύσεις ενέχει μεγάλο κίνδυνο. Αν παρατηρήσουμε τις τιμές των εμπορευμάτων αυτών όπως διαμορφώνονται διεθνώς και ανακοινώνονται μέσω του τύπου, θα δούμε της εξαιρετικά υψηλή διακύμανση αυτών και ως εκ τούτου ο κίνδυνος της επένδυσης στα προϊόντα αυτά είναι εξαιρετικά υψηλός.

Για τους λόγους αυτούς οι επενδύσεις σε εμπορεύματα όπως το πετρέλαιο ή τα δημητριακά είναι επενδύσεις τις οποίες ο ΕΦΚΑ δε μπορεί να πραγματοποιήσει , αφού οι επενδύσεις αυτές ενέχουν μεγάλο κίνδυνο και ο ΕΦΚΑ σαν επενδυτής τείνει να επιλέγει επενδύσεις με μικρό ρίσκο όπως προαναφέραμε.

8.2.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ

Οι επενδύσεις σε πολύτιμα μέταλλα είναι επενδύσεις που συνήθως έχουν μακροχρόνια διάρκεια και ο κίνδυνος που έχουν είναι σχετικά μικρός. Μια επένδυση σε πολύτιμα μέταλλα όμως, εκτός από την αγορά μπορεί να σημαίνει και την κατοχή του πολύτιμου μετάλλου, η οποία ενδέχεται να συνδέεται με μεγάλο κόστος (π.χ. έξοδα φύλαξης, ασφάλιση κ.ο.κ.).

Το ζήτημα έρχονται να λύσουν διάφορα σύγχρονα επενδυτικά προϊόντα, τόσο πρωτογενή όσο και παράγωγα, τα οποία είναι συνδεδεμένα με την αγορά των πολύτιμων μετάλλων και δε σημαίνουν ταυτόχρονα την κατοχή του εμπορεύματος από τον επενδυτή. Τέτοια επενδυτικά προϊόντα μπορεί να είναι, τα αμοιβαία κεφάλαια που συνδέονται με την αγορά πολύτιμων μετάλλων, διάφορα ορτίσις σε πολύτιμα μέταλλα (δικαιώματα αγοράς ή πώλησης), ομόλογα εταιρειών που διαπραγματεύονται στην αγορά πολύτιμων μετάλλων κ.ο.κ..

Οι αποδόσεις του συνόλου των επενδυτικών αυτών προϊόντων, είναι συνάρτηση των τιμών των πολύτιμων μετάλλων με τα οποία συνδέονται. Για το λόγο αυτό θα ήταν σκόπιμο να παρατηρήσουμε τη διακύμανση των τιμών πολύτιμων μετάλλων όπως ο χρυσός για την τελευταία δεκαετία. Τα στοιχεία που θα μελετηθούν αφορούν στην τιμή αγοράς και πώλησης του χρυσού από την Τράπεζα της Ελλάδος την πρώτη εργάσιμη κάθε έτους της περιόδου 2009-2018, από τα οποία προκύπτει ο πίνακας 23:

«ΠΙΝΑΚΑΣ 23: ΤΙΜΕΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΗΣ ΧΡΥΣΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΚΑΘΕ ΕΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2009-2018, ΠΗΓΗ ΔΕΛΤΙΑ ΤΙΜΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Ημερομηνία Δελτίου Τιμών	Τιμή Αγοράς Χρυσού 0,995 -1,000 το γραμμάριο	Τιμή Πώλησης Χρυσού 0,995-1,000 το γραμμάριο
02/01/2009	19,91	21,65
04/01/2010	23,78	26,92
03/01/2011	32,85	37,14
03/01/2012	37,64	42,56
02/01/2013	38,94	44,02
02/01/2014	27,41	31,01
05/01/2015	30,83	34,87
04/01/2016	30,17	34,09

02/01/2017	33,68	38,08
02/01/2018	33,44	37,80

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι τόσο η τιμή αγοράς όσο και η τιμή πώλησης του χρυσού για τη δεκαετία 2009-2018 παρουσίασαν αρχικά σημαντική αύξηση έως το 2013 , ενώ στη συνέχεια παρά τη μεγάλη πτώση το 2014 διατηρήθηκαν σταθερά πάνω από το 30,00 ευρώ μέχρι και σήμερα(σήμερα η τιμή διαμορφώνεται 33,03 / 37,04 αντίστοιχα).

Αυτό σημαίνει ότι η διακύμανση των τιμών του χρυσού δεν είναι τόσο μεγάλη από έτος και συνεπώς ο κίνδυνος της επένδυσης σε χρυσό είναι σχετικά μικρός. Από την άλλη πλευρά , οι αποδόσεις των επενδύσεων σε χρυσό δε μπορεί να είναι πολύ μεγάλες (η απόδοση ανάλογα με τον κίνδυνο) , αν και η μακροχρόνια επένδυση μπορεί να οδηγήσει σε ιδιαίτερα υψηλές αποδόσεις , αν η τιμή του χρυσού συνεχίσει να κινείται όπως τη δεκαετία 2009-2018.

Η επένδυση σε προϊόντα συνδεδεμένα με το χρυσό θα ήταν από μέρους του ΕΦΚΑ μια συνετή επιλογή , καθώς τα επενδύσιμα κεφάλαια θα ήταν σε μεγάλο βαθμό διασφαλισμένα καθώς ο κίνδυνος θα ήταν μικρός , αλλά και οι αποδόσεις μπορεί να ήταν σε μεγάλο βαθμό ικανοποιητικές.

Οι επενδύσεις σε άλλα πολύτιμα μέταλλα , παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά με τις επενδύσεις σε χρυσό και σε μεγάλο βαθμό οι αποδόσεις τους κινούνται παράλληλα , αν και σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζονται από διαφορετικούς παράγοντες , καθώς όμως τα γενικότερα χαρακτηριστικά των επενδύσεων σε πολύτιμα μέταλλα είναι ο χαμηλός κίνδυνος και οι σχετικά χαμηλές αποδόσεις , οι οποίες όμως μπορεί να είναι αρκετά ικανοποιητικές , η επένδυση του ΕΦΚΑ σε κάθε προϊόν συνδεδεμένο με πολύτιμα μέταλλα θεωρούμε ότι θα ήταν μια συνετή επιλογή σύμφωνα με τα προαναφερόμενα.

8.3 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ

Οι επενδύσεις σε ακίνητα είναι επενδύσεις που επιλέγονται τόσο από ιδιώτες , όσο και από εταιρείες επενδύσεων , συνήθως σε περιόδους οικονομικής άνθησης και οι οποίες κατά κύριο λόγο έχουν χαμηλά επίπεδα κινδύνου και χαμηλές αποδόσεις . Οι επενδύσεις αυτές μπορεί να συνδέονται με την κατοχή των ακινήτων και τις νομικές και οικονομικές υποχρεώσεις που είναι συνάρτηση αυτής.

Η απευθείας επένδυση σε ακίνητα στην Ελλάδα στην παρούσα οικονομική συγκυρία δε θα ήταν μια συνετή επιλογή , όμως αν κάποιος στοχεύει σε κέρδη στη μακροχρόνια περίοδο η επιλογή της επένδυσης σε ακίνητα , ίσως θα του έδινε τις επιθυμητές αποδόσεις , καθώς οι τιμές των ακινήτων στην Ελλάδα σήμερα είναι ιδιαίτερα χαμηλές και αναμένεται να αυξηθούν στο μέλλον , όταν η οικονομία θα είναι σε ανάπτυξη.

Από πλευράς του ΕΦΚΑ , η απευθείας επένδυση σε ακίνητα στην Ελλάδα , η οποία συνδέεται αρχικά με το μεγάλο κόστος της κατοχής των ακινήτων δε θα ήταν μια συνετή επιλογή. Επίσης , η επένδυση του ΕΦΚΑ σε ακίνητα που έχουν ιδιαίτερα χαμηλή τιμή λόγω οικονομικής κρίσης, θα ήταν μια προσπάθεια εκμετάλλευσης από το κράτος των ευκαιριών που προκύπτουν λόγω της οικονομικής κρίσης , πράγμα το οποίο από ηθικής πλευράς δε θα ήταν σωστό και συνεπώς δε θα μπορούσε να γίνει.

Από την άλλη πλευρά , η απευθείας επένδυση από τον ΕΦΚΑ σε ακίνητα του εξωτερικού , θα μπορούσε να συνδέεται με ιδιαίτερα υψηλά κόστη παρακολούθησης , αλλά και με ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους λόγω της μη καλής γνώσης των συνθηκών που επικρατούν σε κάθε οικονομία αλλά και του νομικού πλαισίου που συνδέεται με την κατοχή και αγοραπωλησία ακινήτων(π.χ. φορολογία , κόστη μεταβίβασης).

Τα διάφορα προβλήματα που προαναφέραμε μπορούν να λυθούν αν ο ΕΦΚΑ επιλέξει να επενδύσει σε προϊόντα συνδεδεμένα με την αγορά ακινήτων , τόσο την εγχώρια όσο και του εξωτερικού. Τέτοια προϊόντα μπορεί να είναι κυρίως αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν στην αγορά ακινήτων , ομόλογα εταιρειών που επενδύουν στην αγορά ακινήτων , options αγοράς ή πώλησης με αντικείμενο ακίνητα κ.α..

Οι αποδόσεις των επενδυτικών αυτών προϊόντων συνδέονται τόσο με την τιμή αγοράς και πώλησης των ακινήτων , όσο και με τα διοικητικά και λοιπά κόστη παρακολούθησης και κατοχής των ακινήτων.

Η κάθε αγορά έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά και ως εκ τούτου , η οποιαδήποτε μελέτη της εγχώριας ή της οποιασδήποτε άλλης αγοράς του εξωτερικού από μέρους μας , δε θα είχε κανένα νόημα αν δε μελετηθεί το σύνολο των αγορών. Για το λόγο αυτό , και επειδή τα αμοιβαία κεφάλαια και οι λοιπές εταιρείες επενδύσεων επενδύουν συνήθως σε ακίνητα σε

όλο τον κόσμο και εκδίδουν διάφορα επενδυτικά προϊόντα που συνδέονται με διαφορετικούς κινδύνους και αποδόσεις , ώστε ο κάθε επενδυτής να μπορεί να επιλέξει προϊόντα ανάλογα με το επενδυτικό του προφίλ , θα αφήσουμε την ανάλυση των αγορών ακινήτων στις εταιρείες επενδύσεων , ενώ ο ΕΦΚΑ θα μπορούσε να επιλέξει εκείνα τα επενδυτικά προϊόντα που του δίνουν ικανοποιητικές αποδόσεις και έχουν σχετικά χαμηλό κίνδυνο.

8.4 ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ(ΣΕ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ , ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Κ.Τ.Λ.)

Οι επενδύσεις σε έργα τέχνης , πνευματικά δικαιώματα κ.τ.λ. είναι σύγχρονες μορφές επενδύσεων , οι οποίες συνδέονται με πολύπλοκες νομικές ρυθμίσεις και μπορεί να συνδέονται επίσης με μεγάλα κόστη παρακολούθησης , κατοχής και διατήρησης. Οι αποδόσεις τους είναι συνάρτηση παραγόντων , που συνήθως είναι εκτός αγοράς , όπως π.χ. η γνώμη των κριτικών για έργα τέχνης ή η φήμη ενός δημιουργού για τα πνευματικά δικαιώματα των έργων του.

Για όλους τους παραπάνω λόγους , οι επενδύσεις αυτές έχουν υψηλά επίπεδα μη συστημικού κινδύνου και υψηλά κόστη παρακολούθησης και συνεπώς δε μπορούν γίνουν αντικείμενο επενδύσεων από τον ΕΦΚΑ.

8.5 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ Ή ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΑΓΟΡΑ ;

Όλες οι προαναφερόμενες μορφές επενδύσεων είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης τόσο στην πρωτογενή όσο και τη δευτερογενή αγορά. Σημειωτέον ότι πρωτογενής είναι η αγορά στην οποία ο επενδυτής αγοράζει τα επενδυτικά προϊόντα απευθείας από τον εκδότη ή μέσω αντιπροσώπου-μεσίτη κατά την έκδοσή τους , ενώ δευτερογενής η αγορά στην οποία επενδυτής και εκδότης δεν έρχονται σε απευθείας επαφή ή σε επαφή μέσω μεσίτη και τα προϊόντα αγοράζονται από την αγορά σε κάποια στιγμή μεταγενέστερη της έκδοσής τους.

Οι αποδόσεις των επενδυτικών προϊόντων έχουν να κάνουν σε κάθε περίπτωση με την τιμή αγοράς και πώλησης αυτών. Πρέπει να σημειώσουμε ότι η πώληση των επενδυτικών προϊόντων από τον επενδυτή , ή αλλιώς ρευστοποίηση , μπορεί να γίνει είτε στη δευτερογενή αγορά αν ο επενδυτής φρονεί πως η πώληση του προϊόντος σε κάποια στιγμή τον συμφέρει και διαφυλάσει τα συμφέροντά του , είτε να επιλεγεί η ρευστοποίηση στο τέλος της επένδυσης , η οποία γίνεται σε επαφή με τον εκδότη(απευθείας ή μέσω αντιπροσώπου-

μεσίτη). Κάποιες μορφές επενδύσεων(π.χ. ομόλογα) μπορεί να έχουν αποδόσεις σε τακτές περιόδους κατά τη διάρκειά τους(π.χ. τοκομερίδια).

Η απόδοση χωρίς τοκομερίδια προκύπτει απλοϊκά από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Απόδοση \%} = \{(\text{Τιμή πώλησης} - \text{Τιμή αγοράς}) / \text{Τιμή αγοράς}\} \times 100 \%$$

ενώ η απόδοση με τοκομερίδια από τον τύπο:

$$\text{Απόδοση \%} = \{(\text{Τιμή πώλησης} + \text{Ποσά Τοκομεριδίων} - \text{Τιμή αγοράς}) / \text{Τιμή αγοράς}\} \times 100 \%$$

Και οι δύο πιο πάνω τύποι μιλούν για απλή απόδοση και δε λαμβάνουν υπόψιν τη διαχρονική αξία του χρήματος , όπου η εκάστοτε τιμές πώλησης και αγοράς και ποσά τοκομεριδίων πρέπει να προεξοφληθούν με το επιτόκιο προεξόφλησης που ισχύει σήμερα για τις χρονικές περιόδους όπου θα γίνουν η αγορά , η πληρωμή τοκομεριδίων και η πώληση , ώστε να προκύψει η απόδοση σήμερα.

Για τον κάθε επενδυτή το ερώτημα της επένδυσης στην πρωτογενή ή τη δευτερογενή αγορά απαντάται από το γενικότερο επενδυτικό του προφίλ και από τις προσδοκίες που έχει σε κάθε στιγμή για την πορεία των επενδυτικών προϊόντων στα οποία έχει επενδύσει.

Για τον ΕΦΚΑ , γνώμη του γράφοντος είναι ότι θα πρέπει σε κάθε στιγμή να μελετώνται οι συνθήκες τις αγοράς , οι προσδοκίες των άλλων επενδυτών για την πορεία των επενδυτικών προϊόντων και να αναδιαμορφώνονται οι προσδοκίες που έχει ο ΕΦΚΑ σαν επενδυτής για τα επενδυτικά προϊόντα στα οποία έχει επενδύσει ή προτίθεται να επενδύσει. Αυτό μπορεί να γίνει είτε από στελέχη του ίδιου του οργανισμού , είτε από εταιρείες επενδύσεων , όπως θα αναλύσουμε στο επόμενο κεφάλαιο.

Με τον τρόπο αυτό ο ΕΦΚΑ θα μπορεί σε κάθε στιγμή να επιλέξει είτε την επένδυση στην πρωτογενή αγορά και τη διαφύλαξη αυτής έως τη λήξη , είτε την αγορά και πώληση στη δευτερογενή αγορά είτε οτιδήποτε άλλο ταιριάζει στο επενδυτικό του προφίλ και τις προσδοκίες που έχει διαμορφώσει για τα επενδυτικά προϊόντα στη χρονική αυτή στιγμή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό αναφερθήκαμε σε διάφορες μορφές επενδύσεων τις οποίες θα μπορούσε ή δε θα μπορούσε να κάνει ο ΕΦΚΑ , στους λόγους που αυτές συνιστώνται ή δε συνιστώνται

για το επενδυτικό προφίλ του δημόσιου αυτού ασφαλιστικού φορέα και στους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι αποδόσεις των διαφόρων αυτών επενδυτικών επιλογών.

Από τη μελέτη των όσων προαναφέραμε , καταλήγουμε ότι ο ΕΦΚΑ θα μπορούσε να επενδύσει , λόγω του επενδυτικού προφίλ αλλά και άλλων παραγόντων που αναφέραμε , κυρίως σε επενδύσεις των αγορών χρήματος και κεφαλαίου της Ευρώπης , αλλά και άλλων αγορών που χαρακτηρίζονται από χαμηλά επίπεδα κινδύνου , σε επενδυτικά προϊόντα που συνδέονται με πολύτιμα μέταλλα και ακίνητα και ενδεχομένως σε ομόλογα εταιρειών που συνδέονται με την αγορά πολύτιμων μετάλλων ή ακινήτων.

Οι λοιπές επενδύσεις , όπως σε μετοχές εταιρειών που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο, σε μετοχές εταιρειών που δε διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο , σε εμπορεύματα όπως το πετρέλαιο και τα δημητριακά , σε έργα τέχνης ή πνευματικά δικαιώματα κ.τ.λ. , δεν είναι κατάλληλες ούτε για το επενδυτικό προφίλ του ΕΦΚΑ ούτε για το προφίλ ως δημόσιος ασφαλιστικός οργανισμός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 8ου ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Φίλιππας, Ν.(2005).*Επενδύσεις*.4η χιλιάδα, Εκδόσεις Πανεπιστημιακό Κωνσταντίνος Β.Σμπίλιας, Πειραιάς.

Νεκτάριος, Μ.(2014).*Ιδιωτική Ασφάλιση και Διαχείριση Κινδύνων*.1η έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ 30ΕΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αφού μελετήσαμε την εκτιμώμενη πορεία των εσόδων και εξόδων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία , καθώς και τις διάφορες επενδύσεις που θα μπορούσε να κάνει ο ΕΦΚΑ σαν δημόσιος ασφαλιστικός οργανισμός , στο κεφάλαιο αυτό θα δώσουμε κάποια παραδείγματα επενδύσεων , όχι για να υποδείξουμε επενδύσεις , αλλά κυρίως για να δείξουμε έναν τρόπο με τον οποίο πιστεύουμε ότι θα ήταν σκόπιμο να γίνει η επένδυση των εισφορών των ασφαλισμένων προκειμένου να επιτευχθεί η βιωσιμότητα του οργανισμού σε βάθος χρόνου και η απόδοση ικανοποιητικών συντάξεων και λοιπών παροχών σε ασφαλισμένους.

Αρχικά θα μελετήσουμε το εάν είναι προτιμότερο οι επενδύσεις να γίνουν από στελέχη και υπηρεσίες του ίδιου του οργανισμού ή από συνεργαζόμενες εταιρείες επενδύσεων και στη συνέχεια θα δούμε μερικούς τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να διαμορφωθεί το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία και ενδεχόμενους εναλλακτικούς τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε ο ΕΦΚΑ να επενδύσει στην ασφαλιστική αγορά.

9.1 ΕΙΝΑΙ Ο ΕΦΚΑ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΠΡΟΒΕΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΣΤΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ;

Το ερώτημα του τίτλου είναι δύσκολο να απαντηθεί και για να απαντήσει κανείς θα πρέπει να λάβει υπόψιν του τα θετικά και αρνητικά στοιχεία του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί το ελληνικό κράτος αλλά και τα αντίστοιχα θετικά και αρνητικά στοιχεία που σχετίζονται με τον τρόπο λειτουργίας των εταιρειών που ασχολούνται με τις κάθε είδους επενδύσεις.

Από την πλευρά του κράτους , υπάρχει ένα δεδελώδες νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να λειτουργεί η διοίκηση καθώς και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να λαμβάνονται οι κάθε είδους αποφάσεις. Ο τρόπος λειτουργίας του κράτους , επηρεάζεται σε πολλές περιπτώσεις από τη μορφή διοίκησης που επιλέγει να εφαρμόσει η κάθε κυβέρνηση και με τα νομοθετήματα που θεσπίζει προς την κατεύθυνση αυτή.

Ο κάθε δημόσιος υπάλληλος ,αν και κατ' αρχάς έχει το δικαίωμα της διακριτικής ευχέρειας για επιλογή της περισσότερο συμφέρουσας λύσης τόσο για το κράτος όσο και για τους

πολίτες , σε δεύτερο βαθμό κρίνεται για τις επιλογές του τόσο από τους ανωτέρω του όσο και από τους εκάστοτε κυβερνώντες.

Για την παρακολούθηση και επιλογή των επενδύσεων του ΕΦΚΑ όμως , απαιτείται οι επιλογές που γίνονται να μην επηρεάζονται ούτε από τη διακριτική ευχέρεια και τη γνώμη του κάθε υπαλλήλου , ούτε να ακυρώνονται σύμφωνα με τις απόψεις των ανωτέρω ή της εκάστοτε κυβέρνησης. Με άλλα λόγια , για να μπορέσει να αποδόσει η οποιαδήποτε επένδυση κάνει ο ΕΦΚΑ , θα πρέπει η επιλογή της επένδυσης αυτής να στηρίζεται από το σύνολο των κυβερνήσεων που μπορεί να περάσουν κατά τη διάρκειά της , αλλά και από το σύνολο των υπαλλήλων που θα είναι αρμόδιοι για την παρακολούθησή της. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι αν σε κάποια χρονική στιγμή θα πρέπει με βάση αντικειμενικά κριτήρια να γίνει ρευστοποίηση της επένδυσης , αυτό δε θα γίνει στο όνομα της υποστήριξης της επένδυσης.

Επίσης , θα πρέπει οι υπάλληλοι που θα ασχολούνται με τον τομέα των επενδύσεων του ΕΦΚΑ , να είναι υψηλά καταρτισμένοι ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθούν τις εξελίξεις και να κάνουν τις κατάλληλες επενδυτικές επιλογές σε κάθε στιγμή. Σημαντικό ρόλο σε αυτό , θα πρέπει να παίζει και η συνεχής εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των υπαλλήλων αυτών σε ότι αφορά τον τομέα και τον κλάδο των επενδύσεων. Με λίγα λόγια , οι υπάλληλοι του ΕΦΚΑ που θα ασχολούνται με τις επενδύσεις θα πρέπει να έχουν τα πλήρη χαρακτηριστικά των στελεχών των εταιρειών επενδύσεων.

Όπως καταλαβαίνουμε , όλα όσα προαναφέραμε σημαίνουν πολύ υψηλά και κάθε είδους κόστη για τον ΕΦΚΑ , έτσι ώστε να εκπαιδεύσει τους υπαλλήλους του , να διατηρήσει ένα υψηλό επίπεδο στη συνεχή εκπαίδευσή τους , να διασφαλίσει τη συνέχεια των επενδύσεων για μακρά σειρά ετών ανεξάρτητα από τους εκάστοτε κυβερνώντες και να επιτύχει τη βιωσιμότητά του για μακρά σειρά ετών.

Από την άλλη πλευρά , οι εταιρείες επενδύσεων έχουν συνήθως ένα υψηλό επίπεδο στελεχών , τα οποία έχουν εκπαιδευτεί και συνεχώς μετεκπαιδεύονται στους διαφόρους τομείς των επενδύσεων , είναι σε θέση να παρέχουν στον κάθε επενδυτή τα επενδυτικά προϊόντα που θα ταιριάζουν στο επενδυτικό του προφίλ και μπορούν ανά πάσα στιγμή , κυρίως λόγω του ότι διαχειρίζονται πολλά και διάφορα επενδυτικά προϊόντα , να προβούν σε διορθωτικές αλλαγές στο κάθε χαρτοφυλάκιο επενδύσεων , έτσι ώστε να επιτευχθεί η αναμενόμενη απόδοση και

να αποφευχθεί η δημιουργία δυσανάλογου επιπέδου κινδύνου σε σχέση με την απόδοση και σύμφωνα πάντα με το επενδυτικό προφίλ του κάθε επενδυτή.

Όμως οι εταιρείες επενδύσεων έχουν ως κύριο σκοπό το κέρδος , και όταν αναφερόμαστε σε κέρδος δεν εννοούμε το κέρδος των επενδυτών αλλά το κέρδος των ίδιων των επενδυτικών εταιρειών. Αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες επενδύσεων μπορεί να χρεώνουν ιδιαίτερα υψηλές προμήθειες για τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων του ΕΦΚΑ , ιδιαίτερα στην περίπτωση που δε θα υπάρχουν στελέχη του ΕΦΚΑ, τα οποία θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε σχέση με τις προμήθειες αυτές.

Συμπερασματικά , θα μπορούσαμε να πούμε ότι η απάντηση στο ερώτημα του αν είναι σε θέση ο ΕΦΚΑ να προβεί από μόνος του στις απαραίτητες για τις επενδύσεις ενέργειες είναι κάπου στη μέση. Θα πρέπει δηλαδή , σύμφωνα πάντα με τη γνώμη του γράφοντος , ο ΕΦΚΑ να συνεργαστεί με διάφορες εταιρείες επενδύσεων και διαχείρισης χαρτοφυλακίου , έτσι ώστε να προβεί στις απαραίτητες επενδύσεις , ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να εκπαιδεύσει κάποιους από τους υπαλλήλους του , έτσι ώστε αυτοί να είναι σε θέση να παρακολουθούν τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες επενδύσεων διαχειρίζονται τα επενδύσιμα κεφάλαια και χρεώνουν προμήθειες , μεταφέροντας τα όποια συμπεράσματά τους στους εκάστοτε διοικούντες και κυβερνώντες , ώστε να λάβουν τις απαραίτητες αποφάσεις και να προβούν στις οποιεσδήποτε διορθωτικές ενέργειες.

9.2 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ

9.2.1 Η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ

Η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ διατηρεί ηγετική θέση στη διαχείριση αποθεματικών ασφαλιστικών ταμείων στην Ελλάδα, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα επενδυτικών υπηρεσιών. Στόχος της είναι η παροχή στα ασφαλιστικά ταμεία ενός ολοκληρωμένου πακέτου συμβουλευτικών και επενδυτικών υπηρεσιών που περιλαμβάνει :

- Διαχείριση περιουσίας - υποχρεώσεων (asset liability management)
- Προσδιορισμός μακροχρόνιας επενδυτικής στρατηγικής.
- Υπηρεσίες τακτικής κατανομής επενδύσεων.
- Διαχείριση χαρτοφυλακίου.
- Συμβουλές για την καταλληλότερη δομή του χαρτοφυλακίου.

- Επιλογή και αξιολόγηση διαχειριστών.
- Μέτρηση και κατανομή αποδόσεων.
- Εκθέσεις και αναφορές προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις του εκάστοτε πελάτη.

Η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ ιδρύθηκε με βάση το Ν 2768/1999 ως Εταιρία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) και εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Η εταιρία ιδρύθηκε το 2000 με αρχικό μετοχικό κεφάλαιο 1 δισ. δραχμές και σκοπό τη διαχείριση του «Ειδικού Κεφαλαίου» για λογαριασμό του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ (ΤΑΠ-ΟΤΕ). Το 2001 έλαβε άδεια λειτουργίας ως εταιρία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ενώ το Μάρτιο του 2002 τα χαρτοφυλάκια παραδόθηκαν πλήρως προς διαχείριση. Το 2003 τροποποιήθηκε το καταστατικό της εταιρίας προκειμένου να επιτρέψει στην Εταιρία να παρέχει υπηρεσίες και σε άλλα συνταξιοδοτικά ταμεία. Το 2008 το «Ειδικό Κεφάλαιο», έπειτα από την ένταξη του κλάδου σύνταξης του ΤΑΠ-ΟΤΕ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, μεταφέρθηκε στο ΙΚΑ. Η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ εξακολουθεί να διαχειρίζεται το Ειδικό Κεφάλαιο.

Η Επενδυτική επιτροπή της ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ συμβουλεύει και προτείνει στα συνταξιοδοτικά ταμεία την επενδυτική πολιτική και την κατανομή επενδύσεων, θέσπιση του κατάλληλου διαχειριστικού πλαισίου που περιλαμβάνει στόχους απόδοσης/κινδύνου, δείκτες αναφοράς και περιορισμούς επενδύσεων, καταλληλότερη δομή χαρτοφυλακίου, επιλογή και αξιολόγηση διαχειριστών. Η Επιτροπή απαρτίζεται από πέντε μέλη και συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές το μήνα.

9.2.2 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η ΕΔΕΚΤ Α.Ε.Π.Ε.Υ ιδρύθηκε με βάση τον Ν. 2768/1999 ως Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) με άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και σύμφωνα με τις διατάξεις των Νόμων 3606/2007, 2396/1996 και 2190/1920. Από την ίδρυση της εταιρείας και μέχρι το 2009, πρωταρχικός σκοπός της ήταν η διαχείριση και αξιοποίηση του Ειδικού Κεφαλαίου Τ.Α.Π.-ΟΤΕ. Ο σκοπός αυτός διατηρήθηκε και μετά τη μεταβίβαση του Ειδικού Κεφαλαίου του Τ.Α.Π.-ΟΤΕ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Οι κύριες προοπτικές της εταιρείας αφορούν πρωτίστως τη διεύρυνση της πελατειακής της βάσης τόσο μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης (ΦΚΑ) όσο και των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης στην Ελλάδα.

Η τρέχουσα μετοχική σύνθεση της εταιρείας είναι η ακόλουθη:

- ΕΦΚΑ 55%.
- ΕΤΕΑΕΠ 35%.
- ΟΜ.Ε. Ο.Τ.Ε. 5%.
- ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ 5%.

9.2.3 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας, αναγνωρίζοντας τη σημασία της αποτελεσματικής Εταιρικής Διακυβέρνησης, έχει υιοθετήσει πολιτική, η οποία εναρμονίζεται με τις διεθνείς προσταγές των Κωδίκων της Εταιρικής Διακυβέρνησης σε συνδυασμό και με το υφιστάμενο Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο. Έχει συστήσει δύο Επιτροπές:

- Επιτροπή Διοίκησης (Management Committee).
- Επιτροπή Εταιρικής Διακινδύνευσης.
- Επιτροπή Ελέγχου.

Οι Επιτροπές αυτές μαζί με τις υπηρεσίες της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και του Εσωτερικού Ελέγχου, αποτελούν βασικό πυλώνα της εφαρμογής των Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης στην ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ.

Η Επιτροπή Διοίκησης είναι επιφορτισμένη με την υλοποίηση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και την καθημερινή λειτουργία της Εταιρείας, ενώ η Επιτροπή Διακινδύνευσης είναι επιφορτισμένη με την αξιολόγηση των παρακάτω κινδύνων:

- Πιστωτικοί Κίνδυνοι
- Κίνδυνοι Αγοράς και Ρευστότητας
- Λειτουργικοί Κίνδυνοι
- Επιχειρησιακοί και Εταιρικής Φήμης & Ονόματος.

9.2.4 Η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ

Η μακροπρόθεσμη απόφαση κατανομής επενδύσεων , σύμφωνα με τα όσα αναφέρει στην ιστοσελίδα της η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ (<http://www.edekt.gr> , ημερομηνία πρόσβασης: 14.12.2018) , πρέπει να λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τις αποδόσεις και τον επενδυτικό κίνδυνο αλλά και τις υποχρεώσεις του επενδυτή. Η προσέγγισή της ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ βασίζεται στις παρακάτω αρχές/πεποιθήσεις :

- Καθώς οι εντολές της είναι μακροχρόνιοι επενδυτές , η ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ αναμένει ότι επενδύσεις με μεγαλύτερο κίνδυνο προσφέρουν επιπλέον απόδοση (ασφάλιστρο κινδύνου) για τον επιπλέον κίνδυνο που εμπεριέχουν.
- Η απόφαση της στρατηγικής κατανομής επενδύσεων είναι πιο σημαντική από ότι οι βραχυπρόθεσμες τακτικές κινήσεις ή από την επιλογή χρεογράφων.
- Η ελαχιστοποίηση του κόστους συναλλαγών και των προμηθειών διαχείρισης έχουν σημαντική επίδραση στις αποδόσεις.
- Η δομή πυρήνα-δορυφόρων (core-satellite approach) προσφέρει τον αποτελεσματικότερο συνδυασμό συστημικού κινδύνου (κινδύνου βήτα) με την προσδοκία υπέρ-αποδόσεων (άλφα) από την επιλογή χρεογράφων.
- Ένας συνδυασμός εσωτερικής και εξωτερικής διαχείρισης παρέχει το απαραίτητο βάθος και εύρος εμπειρίας και δυνατοτήτων που απαιτείται για τη διαχειριστική δομή ενός πλήρως διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου με επενδύσεις στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό.

9.2.5 ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΕΦΚΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ;

Η λειτουργία της ΕΔΕΚΤ ΑΕΠΕΥ αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα στην προσπάθεια αποτελεσματικής διαχείρισης των διαθέσιμων κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Αν παρατηρήσουμε προσεκτικά τις βασικότερες δραστηριότητες της εταιρίας , με βάση τα όσα ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα της , θα δούμε ότι ασχολείται κατά κύριο λόγο με την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων και δευτερευόντως με τη διαχείριση των διαθεσίμων προς επένδυση κεφαλαίων αυτών.

Όπως όμως αναδείχθηκε από τα προηγούμενα κεφάλαια η αποτελεσματική διαχείριση των διαθεσίμων προς επένδυση κεφαλαίων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος και για το λόγο αυτό θα έπρεπε οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης να στοχεύσουν προς αυτή την κατεύθυνση. Επίσης , θα ήταν σκόπιμο εκ μέρους των ασφαλιστικών ταμείων να επενδύουν τόσο μακροχρόνια όσο και βραχυχρόνια. Η βραχυχρόνια επένδυση των κεφαλαίων είναι αυτή που θα βοηθήσει την ύπαρξη μακροχρόνιων επενδύσεων τη στιγμή που τα έξοδα των ασφαλιστικών ταμείων είναι περισσότερα από τα έσοδα , όπως θα αναφέρουμε και με παράδειγμα στη συνέχεια του παρόντος κεφαλαίου.

Συνεπώς , η ύπαρξη ενός φορέα έτοιμου να διαχειριστεί το σύνολο των επενδύσεων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης είναι ένα πολύ θετικό γεγονός ,το οποίο αν συνδυαστεί με την αποτελεσματικότερη διαχείριση των τρεχόντων και διαθεσίμων κεφαλαίων αυτών τόσο στη βραχυχρόνια όσο και στη μακροχρόνια περίοδο , θα μπορούσε να οδηγήσει στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, τη δημιουργία δηλαδή ενός βιώσιμου συστήματος δημόσιας ασφάλισης.

9.3 ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΡΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΟΝ ΕΦΚΑ;

Σε όλη σχεδόν την παρούσα μελέτη μιλάμε για επενδύσεις του ΕΦΚΑ και για επενδύσεις που θα μπορούσε να κάνει ο ΕΦΚΑ. Υπάρχουν όμως κεφάλαια στον ΕΦΚΑ , τα οποία είναι διαθέσιμα για επένδυσή;

Αν μελετήσουμε την εκτιμώμενη πορεία των εσόδων και των εξόδων του ΕΦΚΑ για την επόμενη 30ετία θα δούμε ότι για τη δεκαετία 2020-2029 αναμένεται αρχικό έλλειμμα 19 δις Ευρώ κατ'έτος , για τη δεκαετία 2030-2039 έλλειμμα 26 δις Ευρώ κατ' έτος και για τη

δεκαετία 2040-2049 έλλειμμα 35 δις Ευρώ κατ' έτος. Έστω και αν το αποτέλεσμα στον οποίο καταλήξαμε είναι λανθασμένο , καθώς στηριχθήκαμε στα σημερινά δεδομένα για το ύψος των αποδοχών των απασχολουμένων και άρα και των εισφορών αυτών και δεν υπολογίσαμε τις πραγματικές μελλοντικές εισφορές , οι οποίες μπορεί να είναι υψηλότερες, δε μπορεί να είναι τόσο λανθασμένο έτσι ώστε να καλυφθούν τα ιδιαίτερα υψηλά ποσά ελλειμμάτων.

Τα αρχικά όμως αυτά ελλείμματα καλύπτονται κατά κύριο λόγο από την κρατική επιχορήγηση προς τον ΕΦΚΑ. Αν δούμε το μηνιαίο δελτίο εκτελέσεως του κρατικού προϋπολογισμού θα δούμε ότι το τετράμηνο Ιανουαρίου 2018-Απριλίου 2018 , το σύνολο της κρατικής επιχορήγησης προς τον ΕΦΚΑ για παροχή συντάξεων άγγιξε τα 4,932 δις Ευρώ, σε ετήσια βάση δηλαδή περίπου τα 15 δις ευρώ.

Με άλλα λόγια , το κράτος σε κάθε περίοδο τείνει να καλύπτει το όποιο έλλειμμα του ΕΦΚΑ, έτσι ώστε αυτός να είναι σε θέση να πληρώνει συντάξεις και λοιπές παροχές στους ασφαλισμένους του. Το αν αυτό θα συνεχιστεί και στο μέλλον είναι αβέβαιο , καθώς όπως βλέπουμε με τα σημερινά δεδομένα , τα ελλείμματα στον ΕΦΚΑ τείνουν να διογκώνονται και όχι να συρρικνώνονται , όμως στη δική μας μελέτη θα θεωρήσουμε ότι αυτό θα γίνεται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του οργανισμού.

Έστω όμως και υπό αυτές τις συνθήκες όπου το κράτος θα καλύπτει τα όποια ελλείμματα είναι δυνατή η επένδυση κεφαλαίων από τον ΕΦΚΑ; Θα μπορούσε ο ΕΦΚΑ να επενδύει κεφάλαια και με αυτόν τον τρόπο να επιβαρύνει περισσότερο τον κρατικό προϋπολογισμό έτσι ώστε να πληρώνονται οι συντάξεις και λοιπές παροχές του;

Τα προηγούμενα ερωτήματα θα μπορούσαν να απαντηθούν θετικά , αν οι επενδύσεις του ΕΦΚΑ αφορούσαν κυρίως σε επενδύσεις βραχυχρόνιας διάρκειας και τα όποια κέρδη των επενδύσεων αυτών επανεπενδυόταν μακροχρόνια. Μια τέτοια επενδυτική πολιτική θα μπορούσε να οδηγήσει όχι σε επιβάρυνση αλλά σε ελάφρυνση του κρατικού προϋπολογισμού και μακροχρόνια ίσως και σε σημαντική βελτίωση των ελλειμμάτων του οργανισμού.

Στη συνέχεια του παρόντος κεφαλαίου θα ασχοληθούμε με παραδείγματα επενδύσεων που θα μπορούσε να κάνει ο ΕΦΚΑ τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια σε θεωρητικό περισσότερο επίπεδο , όχι όμως με τη συνολική μελέτη των επενδύσεων που θα μπορούσε

να κάνει , καθώς μια τέτοια μελέτη απαιτεί δουλειά πολλών ετών και ξεφεύγει από τα πλαίσια μιας διπλωματικής εργασίας.

9.4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΚΑ

Παρακάτω παρουσιάζονται παραδείγματα επενδύσεων που θα μπορούσαν να αφορούν σε επενδύσεις του ΕΦΚΑ στην επόμενη 30ετία.

Σημειώνουμε ότι τα παραδείγματα είναι άκρως θεωρητικά , καθώς πρώτον δεν έχουμε ακριβή δεδομένα για τα επενδυτικά προϊόντα και τις αποδόσεις αυτών στο μέλλον , και δεύτερον οι επενδύσεις που θα πρέπει να κάνει ο ΕΦΚΑ θα πρέπει να αφορούν σε μια γενικότερη επενδυτική πολιτική την οποία θα πρέπει να διαμορφώσει και όχι σε αποσπασματικές επενδύσεις , όπως προαναφέραμε.

9.4.1 ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟ ΕΤΟΣ 2020 ΚΑΙ ΕΠΕΝΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ

Έστω ότι ο ΕΦΚΑ επενδύει τις εισφορές των ασφαλισμένων του Ιανουαρίου 2020 , ποσό περίπου 1 δις Ευρώ (από τα ετήσια εκτιμώμενα στοιχεία του Κεφαλαίου 4 : 12,376 δις Ευρώ/12) σε έντοκα γραμμάτια των Η.Π.Α. εξαμηνιαίας διάρκειας με τιμή πώλησης την 1.3.2020 , την ημέρα δηλαδή που εκδίδονται 98,45. Έστω ότι η συναλλαγματική ισοτιμία της 1.3.2020 , ημερομηνία που γίνεται η επένδυση(ο ΕΦΚΑ εισπράτει τις εισφορές συνήθως ως τη λήξη του επόμενου μήνα) είναι $1 \text{ €} = 1,15 \text{ \$}$, ενώ η συναλλαγματική ισοτιμία που θα ισχύει την 1.9.2020 , στη λήξη δηλαδή της επένδυσης θα είναι $1 \text{ €} = 1,12 \text{ \$}$.

Η απόδοση της επένδυσης σε έντοκα γραμμάτια Η.Π.Α. εξαμήνης διάρκειας θα είναι :

$(100-98,45)/98,45=1,57 \%$ η σε ετήσια βάση $1,57 \times 6/12=0,785 \%$.

Ο ΕΦΚΑ που αρχικά επένδυσε 1.000.000.000 € = 1.150.000.000 \$ θα λάβει πίσω από την επένδυση αυτή :

$(1.150.000.000 + 1.150.000.000 \times 1,57\%)=1.168.055.000 \text{ \$} = 1.042.906.250 \text{ €}$.

Στο τέλος του εξαμήνου θα έχει δηλαδή κέρδη 42.906.250 € , τα οποία θα μπορεί να επανεπενδύσει τόσο βραχυχρόνια , όσο και μακροχρόνια.

Έστω ότι τα επενδύει μακροχρόνια και συγκεκριμένα η επένδυση που επιλέγεται να γίνει είναι σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου 20 ετούς διάρκειας με επιτόκιο 5%. Αυτό σημαίνει ότι κάθε χρόνο την 1.9 τα ομόλογα θα δίνουν ως τοκομερίδιο :

$$5\% \times 42.906.250 \text{ €} = 2.145.312,50 \text{ €}$$

και στη λήξη τους θα δόσουν ξανά το ποσό των 42.906.250 €.

Τα ποσά αυτά μπορεί να είναι μηδαμινά , αν συνυπολιστεί και η διαχρονική αξία του χρήματος , αυτό που έχει σημασία όμως είναι ότι με σημερινά δεδομένα ο ΕΦΚΑ κάθε 1.9 θα είναι σε θέση να πληρώσει (2.145.312,50 € / 817,04 €/Μηνιαία Κύρια Σύνταξη =)

2.625 περίπου μηνιαίες κύριες συντάξεις.

Το παράδειγμα που αναφέραμε μπορεί να είναι λίγο ακραίο , μας βάζει όμως στη λογική του μπορεί να επιτύχει ο ΕΦΚΑ αν αρχίσει να επενδύει τα ποσά των εισφορών των ασφαλισμένων στη βραχυχρόνια περίοδο και στη συνέχεια επενδύει τα κέρδη από αυτές τις επενδύσεις στη μακροχρόνια περίοδο.

9.4.2 ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΜΕ ΔΑΝΕΙΣΜΟ (ΣΥΧΕΧΕΙΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ)

Έστω ότι στο προηγούμενο παράδειγμα , ο ΕΦΚΑ αντί να επενδύσει το 1 δις Ευρώ των εισφορών του Ιανουαρίου 2020 , δανείζεται άλλο 1 δις ευρώ από εγχώρια τράπεζα με επιτόκιο 5% και επενδύσει συνολικά 2 δις ευρώ.

Με βάση τα στοιχεία του προηγούμενου παραδείγματος τα κέρδη του στο τέλος της εξαμηνιαίας θα διαμορφωθούν ως εξής:

$$\text{Αρχικό Κεφάλαιο σε \$: } 2.000.000.000 \text{ €} = 2.300.000.000 \text{ \$}$$

$$\text{Κεφάλαιο στη λήξη : } 2.300.000.000 \text{ \$} + 2.300.000.000 \text{ \$} \times 1,57\% = 2.336.110.000 \text{ \$}$$

$$\text{Κεφάλαιο στη λήξη σε € : } 2.085.812.500 \text{ €}$$

$$\text{Τόκοι Δανείου : } 1.000.000.000 \text{ €} \times 5\% \times 6/12 = 25.000.000 \text{ €}$$

$$\text{Κέρδος από την επένδυση : } 2.085.812.500 \text{ €} - 2.000.000.000 \text{ €} - 25.000.000 \text{ €} =$$

$$60.812.500 \text{ €}$$

Ενώ τα κέρδη από την αρχική επένδυση χωρίς τη χρήση δανειακών κεφαλαίων ήταν 42.906.250 €.

Αν επενδεδυθούν τα κέρδη αυτά των 60.812.500 € σε ομόλογα 20ετούς διάρκειας με επιτόκιο 5% , αυτά τα ομόλογα θα δίνουν κάθε 1.9 τοκομερίδιο :

$60.812.500 \text{ €} \times 5 \% = 3.040.625 \text{ €}$ και θα μπορούν να πληρωθούν

$3.040.625 \text{ €} / 817,04 \text{ €}/\text{Μηνιαία Κύρια Σύνταξη} = 3.721$ περίπου μηνιαίες κύριες συντάξεις.

Παρατηρούμε δηλαδή , ότι εάν ο ΕΦΚΑ εκτός από δικά του κεφάλαια επιλέξει να επενδύσει στη βραχυχρόνια περίοδο και κεφάλαια που θα αντλήσει μέσω λήψης δανείου , η απόδοση που θα επιτύχει θα είναι μεγαλύτερη και ο κίνδυνος της επένδυσης θα είναι περίπου στα ίδια επίπεδα καθώς πρόκειται για βραχυχρόνια επένδυση και συνεπώς τα δεδομένα των αγορών δε μπορούν να αλλάξουν άρδην.

Αν τώρα ο ΕΦΚΑ έχοντας επιτύχει την υψηλότερη απόδοση της τάξεως των 60.812.500 € , επιλέξει να τα επενδύσει σε ομόλογα 20ετούς διάρκειας με επιτόκιο 5 % , επιλέγοντας ταυτόχρονα να λάβει ως δάνειο το ποσό των 60.812.500 € επίσης με επιτόκιο 5,5 % και διάρκεια 20 έτη τι θα συμβεί; Για χάριν ευκολίας θα θεωρήσουμε ότι οι τόκοι του δανείου θα καταβάλλονται κατ'έτος και το κεφάλαιο θα επιστραφεί στη λήξη.

Το κεφάλαιο πλέον προς επένδυση θα είναι 121.625.000 € , το ετήσιο τοκομερίδιο 6.081.250 € και οι τόκοι του δανείου ($60.812.500 \times 5,5 \%$) = 3.344.687,50 € ,

άρα το καθαρό ετήσιο κέρδος από την επένδυση θα είναι για τον ΕΦΚΑ:

$6.081.250 \text{ €} - 3.344.687,50 \text{ €} = 2.736.562,50$, λιγότερο δηλαδή από αυτό το κέρδος που θα προέκυπτε αν επενδυόταν μόνο τα 60.812.500 € του κέρδους από την αρχική επένδυση , χωρίς τη χρήση δανείου.

Αυτό είναι λογικό να συμβαίνει καθώς το επιτόκιο του δανεισμού που χρησιμοποιήσαμε είναι κατά 0,5 % υψηλότερο από αυτό του τοκομεριδίου. Αν αυτό βρισκόταν στο 4,5 % αντί του 5,5 % είναι βέβαιο πως η συνδιαστική χρήση δανείου θα ήταν μια πολύ συνετή επιλογή. Για να είμαστε όμως ρεαλιστές , αυτό που συμβαίνει συνήθως στις αγορές είναι ότι τα δάνεια μακροχρόνιας διάρκειας έχουν επιτόκια σαφώς υψηλότερα από τα αντίστοιχα τοκομερίδια των κρατικών ομολόγων αντίστοιχης διάρκειας λήξης , χωρίς αυτό να είναι πάντα απαραίτητο, οπότε η επιλογή του δανεισμού για επένδυση σε μακροχρόνια διάρκεια θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και ειδικά για τον ΕΦΚΑ , θα πρέπει να αποφεύγεται καθώς ο δανεισμός μακροχρόνιας διάρκειας μπορεί να οδηγήσει σε ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο , που δε συνάδει με το επενδυτικό προφίλ του οργανισμού.

9.4.3 ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΕ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Τα αμοιβαία κεφάλαια είναι επενδύσεις όπου μια εταιρεία-ιδρυτής του αμοιβαίου κεφαλαίου δημιουργεί ένα χαρτοφυλάκιο επενδύσεων , το οποίο δύναται να μεταβάλει όσο συχνά θέλει ως προς το είδος και την ποσότητα των επενδυτικών προϊόντων που το απαρτίζουν και στη συνέχεια εκδίδει μερίδια του αμοιβαίου αυτού κεφαλαίου προς το ευρύ επενδυτικό κοινό. Η έκδοση μεριδίων μπορεί να προηγείται της αρχικής επένδυσης κατά τη φάση της δημιουργίας-ίδρυσης του αμοιβαίου κεφαλαίου.

Οι επενδύσεις του αμοιβαίου κεφαλαίου μπορεί να είναι σε προϊόντα χρήματος και κεφαλαίου , σε μετοχές εταιρειών , αλλά και σε πολύτιμα μέταλλα ή ακίνητα , ανάλογα με τους στόχους και την επενδυτική πολιτική του αμοιβαίου κεφαλαίου.

Συνεχίζοντας τα προηγούμενα παραδείγματα ,ο ΕΦΚΑ θα μπορούσε για κάθε έτος να επιλέγει να επενδύει τις εισφορές του Ιανουαρίου σε έντοκα γραμμάτια Η.Π.Α. εξάμηνης διάρκειας , τα οποία θα θεωρήσουμε ότι σε κάθε χρονική περίοδο θα έχουν τις ίδιες αποδόσεις.

Με τον τρόπο αυτό ο ΕΦΚΑ θα έχει κατ'έτος κέρδος από βραχυχρόνιες επενδύσεις ίσο με 42.906.250 € . Τα κέρδη αυτά θα μπορούσε να τα επενδύει σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων π.χ. 20 ετούς διάρκειας , στοχεύοντας είτε στην πώληση αυτών των μεριδίων στο μέλλον , εφόσον η τιμή τους αυξηθεί , είτε στην εξαργύρωση των μεριδίων κατά τη λήξη του αμοιβαίου κεφαλαίου.

Έστω π.χ. ο ο ΕΦΚΑ επενδύει τα 42.906.250 € της 1.9.2020 σε μερίδια του Α/Κ «Α», το οποίο λήγει την 1.9.2039. Η τιμή του κάθε μεριδίου την 1.9.2020 είναι 100,00 € /μερίδιο , άρα ο ΕΦΚΑ αγοράζει 429.062,50 μερίδια.

Τα μερίδια αυτού του Α/Κ «Α» την 1.9.2021 κοστίζουν 120,00 € / μερίδιο , αλλά υπάρχει προσδοκία για περαιτέρω άνοδο , έτσι ο ΕΦΚΑ αγοράζει ακόμα 357.552,08 μερίδια από τα κέρδη της επένδυσης των εισφορών Ιανουαρίου 2021 και κατέχει πλέον συνολικά 786.614,58 μερίδια.

Επειδή η τιμή των μεριδίων του Α/Κ «Α» αρχίζει να πέφτει και την 3.1.2022 κυμαίνεται στα 115,00 € /μερίδιο , ο ΕΦΚΑ τελικά αποφασίζει να πουλήσει τα μερίδια που κατέχει και να

λάβει συνολικά 90.460.676,70 € , ποσό υψηλότερο από το ποσό των (42.906.250 X 2 =) 85.812.500 € που επένδυσε αρχικά.Σημειώνουμε ότι για χάριν ευκολίας , θεωρήσαμε ότι η αγορά και πώλησης έγινε χωρίς τη χρήση μεσαζόντων και συνεπώς η τιμή αγοράς και πώλησης είναι μία.

Βλέπουμε λοιπόν , πως μια επένδυση σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων , μπορεί να δώσει στον ΕΦΚΑ καλές αποδόσεις , τόσο σε βραχυχρόνια όσο και σε μακροχρόνια περίοδο. Το πιο σημαντικό όμως , είναι ότι τα μερίδια Α/Κ είναι διαπραγματεύσιμα στην αγορά και συνεπώς μπορούν εύκολα να ρευστοποιηθούν. Τέλος , η επένδυση σε Α/Κ μπορεί να έχει υψηλό ή χαμηλό κίνδυνο ανάλογα με τις επενδύσεις που έχει κάνει το Α/Κ και γι αυτό το λόγο για τον ΕΦΚΑ θα ήταν περισσότερο ελκυστικά προς επένδυση Α/Κ τα οποία επενδύουν σε πολύτιμα μέταλλα ή ακίνητα.

9.5 ΕΚΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Το τελευταίο παράδειγμα που θα χρησιμοποιήσουμε δεν αφορά τόσο σε επένδυση του ΕΦΚΑ, όσο σε ταυτόχρονη απόδοση στον ΕΦΚΑ του ρόλου του εκδότη μιας επένδυσης και του επενδυτή σε άλλη επένδυση.

Έστω ότι στο παράδειγμα μας ο ΕΦΚΑ αποφασίζει να επενδύσει σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου 20ετούς διάρκειας με επιτόκιο 5% ,το ποσό του 1.000.000.000.000 € . Το ποσό αυτό όμως δεν το έχει και γι αυτό το λόγο αποφασίζει να εκδόσει μια ομολογία ο ίδιος , 20ετούς επίσης διάρκειας με επιτόκιο 4,9 % και ονομαστική αξία 1.000.000.000.000 €.

Με τον τρόπο αυτό σε κάθε έτος ο ΕΦΚΑ θα εισπράττει :

$1.000.000.000.000 \text{ €} \times 5 \% = 50.000.000.000 \text{ €}$, από τα τοκομερίδια των ομολόγων στα οποία έχει επενδύσει, και θα πληρώνει :

$1.000.000.000.000 \text{ €} \times 4,9 \% = 49.000.000.000 \text{ €}$ για τα τοκομερίδια της ομολογίας που έχει εκδόσει ο ίδιος.

Συνεπώς το κέρδος που θα έχει κατ'έτος από την επενδυτική αυτή στρατηγική θα είναι 1.000.000.000 € , ενώ τα κέρδη αυτά δε θα επηρεάζονται σημαντικά από τη διαχρονική αξία του χρήματος , καθώς οι συνθήκες αγοράς κάτω από τις οποίες γίνονται οι δύο κινήσεις είναι οι ίδιες. Επίσης , λόγω των ιδίων συνθηκών αγοράς , αλλά και του γεγονότος ότι ο ΕΦΚΑ δε θα

έχει εισφέρει ούτε 1 € , ο κίνδυνος από αυτή την επενδυτική πολιτική θα είναι μηδαμινός έως μηδενικός.

Τέλος , θα πρέπει να σημειώσουμε ότι όσο ιδανικό και να μοιάζει το σενάριο του παραπάνω παραδείγματος , στην πραγματικότητα δε μπορεί να υλοποιηθεί , καθώς απαιτούνται μεγάλα ποσά προς επένδυση , μεγάλα ποσά ομολογίας προς έκδοση και συνεπώς μεγάλος αριθμός επενδυτών που θα προτιμήσουν να λάβουν 0,1 % λιγότερο τοκομερίδιο επενδύοντας στο ομόλογο του ΕΦΚΑ και όχι να επενδύσουν στο ομόλογο του ελληνικού δημοσίου , πράγμα αδύνατο να συμβεί.

9.6 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΚΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Αφού ασχοληθήκαμε στις προηγούμενες ενότητες με πρακτικά παραδείγματα επενδύσεων για τον ΕΦΚΑ , στο σημείο αυτό θα ήταν σκόπιμο να μελετήσουμε μια ενδιαφέρουσα εναλλακτική επένδυση , την επένδυση του ΕΦΚΑ στο χώρο της ασφαλιστικής αγοράς.

Η ασφαλιστική αγορά στην Ελλάδα είναι μια δυναμική αγορά με τζίρο πολλών εκατομμυρίων Ευρώ , με μεγάλη γκάμα προϊόντων ασφάλισης και πολλές δυνατότητες εξέλιξης στο μέλλον. Στα προϊόντα ασφάλισης μπορεί να περιλαμβάνονται η υποχρεωτική ασφάλιση αυτοκινήτων , η ασφάλιση υγείας , η ασφάλιση ζωής και διάφορα ασφαλιστικά προγράμματα σύνταξης , στα οποία πολλοί εκ των συμπολιτών μας επιλέγουν να επενδύσουν , προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο επίπεδο διαβίωσης στο μέλλον. Τα τελευταία λειτουργούν επικουρικά σε σχέση με τα ασφαλιστικά προγράμματα σύνταξης που προσφέρει η υποχρεωτική δημόσια ασφάλιση.

Ο ΕΦΚΑ θα μπορούσε να δραστηριοποιηθεί στην αγορά αυτή , κυρίως σε προγράμματα υγείας και σύνταξης , σε ότι αφορά τις επιπλέον , πέραν των υποχρεωτικών , καλύψεις που θα επιθυμούσε κάθε πολίτης να εξασφαλίσει. Επίσης , ο ΕΦΚΑ θα μπορούσε να επενδύσει στην αγορά της ασφάλισης εργατικών ατυχημάτων εκ μέρους των επιχειρήσεων , αγορά η οποία θα μπορούσε να έχει μεγάλες δυνατότητες ασφάλισης στο μέλλον.

Θετικά σημεία που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τον ΕΦΚΑ στο να δραστηριοποιηθεί στις προαναφερόμενες αγορές αποτελούν η εμπειρία των στελεχών του , η ύπαρξη αντικειμενικών δεδομένων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ασφαλή εκτίμηση των κινδύνων που

συνδέονται με την ασφάλιση και η εύκολη πρόσβαση σε μεγάλες ομάδες πολιτών , οι οποίοι ασφαλίζονται υποχρεωτικά στον οργανισμό και οι οποίοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν το δυνητικό πελατολόγιο του ΕΦΚΑ για την πώληση των νέων ασφαλιστικών προϊόντων.

Αρνητικά σημεία που θα μπορούσαν να δυσκολέψουν τη δραστηριοποίηση του ΕΦΚΑ στην ασφαλιστική αγορά αποτελούν οι εύλογες αντιδράσεις των υπαρχουσών ασφαλιστικών επιχειρήσεων των οποίων η επιβίωση θα απειληθεί από την ενδεχόμενη δυναμική παρουσία του ΕΦΚΑ στον ασφαλιστικό κλάδο , οι αντιδράσεις των πολιτών σχετικά με την ριψοκίνδυνη αυτή επιλογή , καθώς μια πιθανή αποτυχία του ΕΦΚΑ θα μπορούσε να σημαίνει την απώλεια σημαντικών ποσών από τα επενδεδυμένα κεφάλαια που αποτελούν εισφορές των ασφαλισμένων και ο δημόσιος χαρακτήρας του ΕΦΚΑ , ο οποίος καταρχάς δημιουργεί γραφειοκρατία και δυσκαμψία στη λήψη αποφάσεων και επιπροσθέτως αποθαρρύνει τους πολίτες από το να επιλέξουν την αγορά νέων ασφαλιστικών προϊόντων από τον ΕΦΚΑ.

Συνοψίζοντας , η ενδεχόμενη επένδυση του ΕΦΚΑ στον κλάδο της ιδιωτικής ασφάλισης μέσω π.χ. της ίδρυσης μιας ασφαλιστικής επιχείρησης , αποτελεί μια ενδιαφέρουσα εναλλακτική επένδυση , η οποία παρόλες τις αγκυλώσεις της θα πρέπει εξετασθεί εις βάθος και να μην απορριφθεί εξ αρχής. Είναι αξιοσημείωτο ότι εάν μια τέτοια επένδυση από μέρους του ΕΦΚΑ αποδειχθεί επιτυχής , θα μπορούσε να οδηγήσει στην εξυγίανση του δημόσιου ασφαλιστικού συστήματος μέσω των υψηλών κερδών που θα μπορούσε να εξασφαλίσει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό είδαμε ενδεικτικούς τρόπους , οι οποίοι μπορούν να ακολουθηθούν από τον Ε.Φ.Κ.Α. , ώστε να πραγματοποιηθούν επενδύσεις που θα οδηγήσουν στη βιωσιμότητά του.

Καθώς οι διαθέσιμες επενδύσεις συνεχώς αυξάνονται και τείνουν να δημιουργούνται νέες μορφές επενδύσεων σε προϊόντα που μέχρι πρότείνως δε μπορούσαμε να φανταστούμε ότι μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενα επενδύσεων , είναι περισσότερο εύκολο για τους αποφασίζοντες για τις επενδύσεις του Ε.Φ.Κ.Α. να αναζητήσουν και να βρουν επενδυτικά προϊόντα που θα ταιριάζουν στο επενδυτικό προφίλ και τις χρηματικές ανάγκες του οργανισμού.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια , ο Ε.Φ.Κ.Α. θα μπορούσε να επιλέξει καινοτόμες και πολλά υποσχόμενες επενδύσεις , οι οποίες θα μπορούν ταυτόχρονα να διασφαλίζουν τα επενδυόμενα κεφάλαια , ώστε ακόμη και αν δεν επιτευχθεί το επιδιωκόμενο κέρδος να μην χαθούν και αυτά.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ(ΕΠΙΛΟΓΟΣ)

Έχοντας ασχοληθεί στην παρούσα εργασία με την εκτιμώμενη πορεία των εσόδων και των εξόδων του Ελληνικού Συστήματος Δημόσιας Ασφάλισης , καθολικό φορέα του οποίου αποτελεί ο ΕΦΚΑ , καθώς και με τις ενδεχόμενες επενδύσεις που θα μπορούσε ο ΕΦΚΑ να πραγματοποιήσει με βάση τις δυνατότητες που προκύπτουν από την εκτιμώμενη εικόνα των εσόδων και εξόδων του , θα μπορούσαμε να καταλήξουμε σε χρήσιμα συμπεράσματα.

Αρχικό και κυριότερο συμπέρασμα αποτελεί το γεγονός ότι ο ΕΦΚΑ στις επόμενες τρεις δεκαετίες δε θα είναι σε θέση να καλύψει τα έξοδα του για συντάξεις και λοιπές παροχές χωρίς την ύπαρξη επιχορηγήσεων από τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό , καθώς τα έσοδά του από ασφαλιστικές εισφορές δεν επαρκούν για την κάλυψη των προαναφερόμενων εξόδων.

Επιπροσθέτως, ο λόγος απασχολούμενων προς συνταξιούχους εκτιμάται ότι θα βαίνει μειούμενος για τις επόμενες τρεις δεκαετίες , γεγονός που συμβάλει αρνητικά στην προαναφερόμενη αδυναμία του ΕΦΚΑ να καλύψει τα έξοδά του από ίδια έσοδα. Το πιο ανησυχητικό σχετικά με την πορεία του λόγου αυτού είναι ότι ο αριθμός των συνταξιούχων είναι ήδη αρκετά μεγάλος και θα συνεχίσει να αυξάνεται καθώς οι περισσότεροι συνταξιούχοι είναι σχετικά μικρής ηλικίας με αποτέλεσμα η όποια αύξηση στον αριθμό των απασχολούμενων να μη μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την πορεία του.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια , ο ΕΦΚΑ καλείται να επενδύσει τις ασφαλιστικές εισφορές με σκοπό τη βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης και την εξασφάλιση της δυνατότητάς του να πληρώνει συντάξεις και λοιπές παροχές και στο μέλλον. Ο δημόσιος χαρακτήρας του και η εγγενής αποστροφή του προς τον κίνδυνο είναι χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν το «χαρακτήρα» του ΕΦΚΑ σαν επενδυτή.

Με βάση όλα τα προαναφερόμενα , διαφέρονται διάφορες βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες εναλλακτικές επενδυτικές επιλογές για τον ΕΦΚΑ , οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην κατεύθυνση της βιωσιμότητάς του με ταυτόχρονη εξασφάλιση των επενδύμενων κεφαλαίων. Μία εξ αυτών θα μπορούσε να είναι και η δραστηριοποίηση του ΕΦΚΑ στον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης.

Κλείνοντας , το Ελληνικό Σύστημα Δημόσιας Ασφάλισης και η επιβίωσή του είναι ένα αντικείμενο που απασχολεί και θα συνεχίσει να απασχολεί τους διοικούντες αλλά και τους διοικούμενους για μακρά σειρά ετών. Οι όποιες λύσεις προτείνονται ανά περιόδους καταλήγουν σε αποτυχία με βάση την εμπειρία των τελευταίων ετών και αυτό είναι ένα πολύ ανησυχητικό γεγονός , καθώς μια ενδεχόμενη κατάρρευση του εθνικού συστήματος ασφάλισης θα μπορούσε να οδηγήσει σε σοβαρές κοινωνικές αναταραχές και να προκαλέσει αίσθημα ανασφάλειας στους πολίτες με ότι αυτό συνεπάγεται για την πορεία της εθνικής οικονομίας.

Με την παρούσα εργασία επιχειρήθηκε μια μελέτη της πορείας του Ελληνικού Συστήματος Δημόσιας Ασφάλισης για την επόμενη 30ετία και με αυτόν τον τρόπο αναδείχθηκαν προβλήματα και δυνατότητες επίλυσής τους. Θα ήταν ευχής έργον η παρούσα εργασία , παρόλες τις αδυναμίες της , να αποτελέσει το έναυσμα για τη βαθύτερη μελέτη των δυνατοτήτων επιβίωσης του εθνικού μας συστήματος δημόσιας ασφάλισης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Φίλιππας, Ν.(2005).*Επενδύσεις*.4η χιλιάδα, Εκδόσεις Πανεπιστημιακό Κωνσταντίνος Β.Σμπίλιας, Πειραιάς.

Λαναράς, Κ.(2017).*Η ασφάλιση στο Ι.Κ.Α.-Ε.Φ.Κ.Α.*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Αθήνα.

Νεκτάριος, Μ.(2014).*Ιδιωτική Ασφάλιση και Διαχείριση Κινδύνων*.1η έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Διαδικτυακή

ΕΛ.ΣΤΑΤ.(2018) , Χρονοσειρές απασχόλησης. [<http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL21/>-, ημερομηνία πρόσβασης : 08.08.2018]

Ε.Φ.Κ.Α.(2018) , Στατιστικά Δελτία ετών 2007-2018. [<https://www.efka.gov.gr/el/menou/genika-gia-ton-ephka/statistika-stoicheia/statistika-deltia-etesia>, ημερομηνία πρόσβασης: 10.08.2018] και [http://www.ika.gr/gr/infopages/t-ikaetam/stat_report_results2.cfm, ημερομηνία πρόσβασης: 10.08.2018]